Nyelvtudományi Doktori Iskola

A Nyelvtudományi Doktori Iskola képzési programjának általános szerkezete és tárgyleírásai magyarul és angolul

A doktori iskola / a doktori oktatási program kódja: BTKD-NY-XXX

Tárgykód	Tantárgy / tevékenység megnevezése	Kreditpont	Követelmény típusa	Heti óraszám	Felvétel típusa	Ajánlott félév	Ismételhetőség
Képzési és kutatási szakasz		**120 kredit teljesítése kötelező**					
BTKD-NY-XXX-1	Szakmai tárgy 1.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-XXX-2	Szakmai tárgy 2.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-XXX-3	Szakmai tárgy 3.	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-XXX-4	Szakmai tárgy 4. (szabadon választott)	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-XXX-5	Szakmai tárgy 5. (szabadon választott)	**10**	Gy	2	k	3	N
BTKD-NY-XXX-6	Szakmai tárgy 6. (szabadon választott)	**10**	Gy	2	k	3	N
BTKD-NY-XXX-7	Szakmai tárgy 7. (szabadon választott)	**10**	Gy	2	k	4	N
BTKD-NY-XXX-8	Szakmai tárgy 8. (szabadon választott)	**10**	Gy	2	k	4	N
BTKD-NY-XXX-9	Konzultáció 1./ Kutatói szeminárium 1.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-XXX-10	Konzultáció 2./ Kutatói szeminárium 2.	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-XXX-11	Konzultáció 3./ Kutatói szeminárium 3.	**10**	Gy	2	k	3	N

BTKD-NY-XXX-12	Konzultáció 4./ Kutatói szeminárium 4.	**10**	Gy	2	k	4	N
	Digitális bölcsészet workshop		Gy		k	1-3	
	Komplex vizsga	**0**	K	0	k	4	
Kutatási és disszertációs szakasz		**120 kredit teljesítése kötelező**					
	Témavezetői konzultáció						
BTKD-NY-XXX-13	Konzultáció 5.	**10**	Gy	2	k	5	N
BTKD-NY-XXX-14	Konzultáció 6.	**10**	Gy	2	k	6	N
BTKD-NY-XXX-15	Konzultáció 7.	**10**	Gy	2	k	7	N
BTKD-NY-XXX-16	Konzultáció 8.	**10**	Gy	2	k	8	N
	Tudományos publikáció / tanulmányírás				k		
BTKD-NY-P-1	Tudományos publikáció / tanulmányírás I.	**5**	EF	0	k	1-4	I
BTKD-NY-P-2	Tudományos publikáció / tanulmányírás II.	**10**	EF	0	k	1-4	I
BTKD-NY-P-3	Tudományos publikáció / tanulmányírás III.	**15**	EF	0	k	1-4	I
	Konferencia előadás						
BTKD-NY-T-1.1	Konferencia előadás	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-1.2	Nemzetközi konferencia előadás	**10**	EF	0	szv	1-8	I
	Szerkesztés / recenzió						
BTKD-NY-T-2.1	Szerkesztés	**10**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-2.2	Recenzió	**5**	EF	0	szv	1-8	I
	Tudományszervez és						

BTKD-NY-T-3.1	Tudományszervezés I.	**5**	EF	0	szv	1-8	1
BTKD-NY-T-3.2	Tudományszervezés II.	**10**	EF	0	szv	1-8	I
	Kutatómunka						
BTKD-NY-T-4.1	Kutatómunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-4.2	Külföldi kutatómunka	**10**	EF	0	szv	1-8	I
	Egyéb tudományos tevékenységek						
BTKD-NY-T-5	Egyéb tudományos tevékenység	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-6	Terepmunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-7	Múzeumi gyakorlat	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-8	Gyűjtőmunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I
	Oktatási segédanyag						
BTKD-NY-T-9.1	Kisebb terjedelmű	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-9.2	Nagyobb terjedelmű	**10**	EF	0	szv	1-8	I
Oktatási modul:		**40 kredit megszerezhető***					
BTKD-NY-O-1	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	Gy	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-2	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	Gy	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-3	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	GY	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-4	Heti 2 órás nyelvóra	**5**	GY	2	sz v	1-8	1
* Ha nem végez oktatói munkát, további 40 kredit megszerzése a tudományos kreditek teljesítésével							

TÁRGYLEÍRÁSOK

1. Képzési és kutatási szakasz

a) Szakmai tárgy 1-8.

A doktori iskolában az oktatás a doktoranduszoknak a saját kutatási területükkel kapcsolatos ismereteinek elmélyítésére, az elméleti és módszertani képzésükre, valamint a tudományos munkára való intenzív felkészítésükre koncentrál. Erre azért van szükség, hogy teljesüljön a képzés rendszerének azon célja, hogy négy év alatt elkészüljön a doktori disszertáció; hogy kellően egyénre szabott, célirányos és aktív segítséget nyújthassunk a hallgatóknak (abból a körülményből fakadóan, hogy a Nyelvtudományi Doktori Iskolába jelentkezők több száz különböző téma közül választhatnak); továbbá, hogy a hallgatók megfelelő támogatást kapjanak a sikeres komplex vizsgára való felkészítéshez. Az első négy félévben kötelező szakmai tárgy keretében a doktorandusz a saját kutatási területének szűkebb és tágabb szakirodalmát, valamint a kapcsolódó elméleti szakirodalmat dolgozza fel. A félévről félévre esedékes szakmai tárgy munkatervének a szakirodalom feldolgozásán és számonkérésén kívül (amelynek ütemezése szintén a doktorandusz és a témavezető közös megállapodásán múlik) része lehet meghatározott kurzusok látogatása is. A munkatervet a doktorandusz és a témavezető közösen alakítja ki.

A szakmai tárgyakra jegyet az oktató ad.

b) Konzultáció 1-4.

A témavezetővel a készülő disszertáció tárgyában folytatott rendszeres konzultáció (instrukciók, segítség; módszertani kérdések; vázlatok, elkészült részletek értékelése), tematikáját és követelményeit a témavezető határozza meg a disszertáció készítéséhez szükséges egyéni kutatómunka igényei és előrehaladása alapján.

A konzultációra gyakorlati jegyet a témavezető ad.

A Konzultáció 1-4 keretében a doktoranduszok a **Kutatói szeminárium 1-4** tárgyakat is hallgathatják, amelyek célzottan a doktori kutatás elméleti és módszertani kidolgozását támogatják, valamint a komplex vizsgához benyújtandó részletes kutatási terv elkészítését segítik elő.

A Kutatói szemináriumokra jegyet a szeminárium oktatója ad.

2. Kutatási és disszertációs szakasz

a) Témavezetői konzultáció 5-8.

A témavezetővel a készülő disszertáció tárgyában folytatott rendszeres konzultáció (instrukciók, segítség; módszertani kérdések; vázlatok, elkészült részletek értékelése), tematikáját és követelményeit a témavezető határozza meg a disszertáció készítéséhez szükséges egyéni kutatómunka igényei és előrehaladása alapján.

A témavezetői konzultációra jegyet a témavezető ad.

b) Tudományos publikáció / tanulmányírás I.-III.

Három tudományos közlemény publikálása kötelező az utolsó félév végéig. Feltételek: tudományos besorolású; ISBN-/ISSN-számmal rendelkező nyomtatott vagy online kiadványban jelent meg, amelynél biztosítva van a megjelenés előzetes szakmai véleményezése; szerepel az

MTMT-ben a doktorandusz adatlapján; a témavezetőn kívül a programvezető is hozzájárul kötelező publikációként való elfogadásához. A doktori képzés megkezdése előtt publikált, ugyanezeknek a feltételeknek egyebekben megfelelő tanulmányok elfogadásáról a programvezető dönt. Kizárólag abban az esetben, ha a doktorandusz közvetlenül abszolválás előtt áll, és ahhoz már csak publikáció hiányzik, megjelenés előtt álló publikációt is el lehet fogadni igazolás alapján.

c) Tudományos publikáció / tanulmányírás

A kötelező tanulmányírás követelményeit teljesítő publikációk korlátlan számban elismerhetők; a témavezetőn kívül a programvezetőnek is hozzá kell járulnia a tanulmányok 5, 10 vagy 15 kredites publikációként való elfogadásához.

d) Egyéb publikáció

A kötelező tanulmányírás egyéb követelményeit teljesítő nem tudományos, hanem oktatási vagy ismeretterjesztő besorolású publikációk; a témavezetőn kívül a programvezetőnek is hozzá kell járulnia a publikáció 5 kredites publikációként való elfogadásához. Fordítás nem fogadható el publikációként.

e) Konferencia-előadás

Tudományos rendezvényen, konferencián, tanácskozáson, szakmai közönség előtt megtartott egyéb, dokumentálható tudományos előadás magyar vagy idegen nyelven. Ismeretterjesztő és/vagy nem dokumentálható rendezvényeken tartott előadásokért nem adható kredit.
A konferencia-előadásért kreditet a programvezető ad.

f) Szerkesztés / recenzió

Tágan értelmezhető tevékenységi kör, amely magában foglalja a tényleges szerkesztési, szerkesztői munkát (tanulmánykötet, folyóirat stb.), a sajtó alá rendezést, a (szakmai és idegen nyelvi) lektorálást, recenziók, komolyabb könyvajánlók publikálását, tudományos szövegek fordítását, szakbibliográfia készítését stb. E munka értékelésekor fokozottan figyelembe kell venni a kredit munkaóra kiterjedését (1 kredit = 30 munkaóra, 5 kredit = 150 munkaóra).
Szerkesztési munkáért kreditet a programvezető ad.

g) Tudományszervezés

Tudományos-szakmai rendezvények, konferenciák, tanulmányutak megszervezése; pályázatírás (elsősorban a befogadó intézményben megvalósuló pályázat esetén, elkülöníthető, önálló részt vállalva a munkából, együtt dolgozva a témavezetővel, a program, vagy a doktori iskola oktatóival, a tanszék vagy az intézet más munkatársaival); adminisztratív jellegű adat- és információszolgáltatásban, adatgyűjtésben, a doktori program vagy a kapcsolódó tanszék/intézet oktató- vagy kutatómunkájának szervezésében való hathatós közreműködés; a témavezető megítélése szerint egyéb értékes tudomány- és oktatásszervezési feladatok ellátása. E munka értékelésekor fokozottan figyelembe kell venni a kredit munkaóra kiterjedését (1 kredit = 30 munkaóra, 5 kredit = 150 munkaóra).
Tudomány- vagy oktatásszervezési feladatok ellátásáért kreditet a programvezető ad.

h) Kutatómunka

Szervezett hazai vagy külföldi képzésben való részvétel során, ösztöndíjasként vagy akár egyénileg szervezett kutatóúton végzett tényleges, dokumentálható kutatómunka.
A hazai és a külföldi kutatómunkáért kreditet a programvezető ad.

i) Egyéb tudományos tevékenységek

A fentiekben nem megjelenő, további tudományos feladatok ellátása. E munka értékelésekor fokozottan figyelembe kell venni a kredit munkaóra kiterjedését (1 kredit = 30 munkaóra, 5 kredit = 150 munkaóra).
Az egyéb tudományos feladatok ellátásáért kreditet a programvezető ad.

j) Oktatási segédanyag

Az egyetemi képzés kurzuskínálatában meghirdetett kurzushoz kisebb vagy nagyobb terjedelmű, papíralapú vagy elektronikus oktatási segédanyag készítése. Oktatási segédanyag készítése a doktori iskolában nem kötelező elem: a hallgató nem kötelezhető ilyen készítésére. Más felsőoktatási oktatási intézményben tartott kurzushoz készített oktatási segédanyag elfogadásáról a programvezető dönt.
Oktatási segédanyag készítésére kreditet a programvezető ad.

k) Oktatás

Az egyetemi alapképzés kurzuskínálatában meghirdetett kétórás kurzus oktatása. Az oktatási tevékenység a doktori iskolában nem kötelező elem: a hallgató nem kötelezhető órák tartására, az intézetek, tanszékek pedig arra, hogy óratartási lehetőséget biztosítsanak a doktoranduszok számára. Más felsőoktatási oktatási intézményben tartott kurzus elfogadásáról a programvezető dönt.
Az oktatásra kreditet a programvezető ad.

COURSE DESCRIPTIONS

1. Educational and research module

a) Obligatory and elective core courses 1-8.

In the doctoral school, the courses focuses on deepening doctoral students' knowledge of their own research areas, providing them with theoretical and research methodological training, and preparing them intensively for conducting sound research. This is necessary in order to fulfil the main goal of the training system, i.e., to complete a doctoral dissertation within four years; to provide students with sufficiently individualized, focused, and intensive guidance during their PhD work (given that applicants to the Doctoral School of Linguistics can choose from over a hundred different research topics); and to ensure that students receive adequate support to prepare for the comprehensive exam. During the first four semesters, doctoral students are expected to study the national and the international literature in their field of research, as well as the related theories. In addition to reviewing and critically analysing the literature (the schedule for which is determined together by the doctoral student and the supervisor), the work plan for each semester

may also include attending specific courses. The work plan is developed jointly by the doctoral student and the supervisor.
Course grades are given by the course tutors.

b) Consultations 1-4.

Regular consultations with the supervisor on the topic of the dissertation (involving instructions and assistance on theoretical and methodological issues; evaluation of various drafts and the completed version of the dissertation), the themes and the requirements of which are determined by the supervisor based on the individual research work required on the part of the student for the completion of the research and the dissertation.
The consultation is graded by the supervisor.

Within the framework of Consultations 1-4, doctoral students may also attend **Research Seminar 1-4** courses, which specifically support the theoretical and methodological design of the doctoral research and assists the PhD student in the preparation of a detailed research plan to be submitted for the comprehensive examination.
Course grades are given by the course tutors.

2. Research and dissertation module

a) Consultations with the supervisor 5-8.

Regular consultation with the supervisor on the topic of the dissertation involving instructions and assistance on theoretical and methodological issues; evaluation of various drafts and the completed version of the dissertation), the themes and the requirements of which are determined by the supervisor based on the individual research work required on the part of the student for the completion of the research and the dissertation.
The consultation is graded by the supervisor.

b) Publication / writing a study/essay I.-III.

Three publications are to be published by students by the end of the last semester. Requirements: the publications are to be based on research; published in a printed or online publication with an ISBN/ISSN number, accepted based on peer review; listed in the MTMT publication data base, on the doctoral student's data sheet; in addition to the supervisor, the head of program must also approve the publication as one of the three compulsory publications. The head of program decides on the acceptance of papers published before the start of doctoral training, and these papers should also meet the same academic requirements. If the doctoral student is about to graduate and misses only one publication from the three compulsory ones, a paper that has already been accepted for publication but has not yet been published may also be accepted for credit, on condition that the student provides a written certificate of acceptance from the editors.

c) Publication / writing a study/essay

An unlimited number of publications that meet the publication requirements may be accepted; in addition to the supervisor, the head of program should also approve the acceptance of such papers as 5, 10, or 15 credit publications.

d) Other publications

Publications that are not research based, but meet the other requirements for compulsory publications (e.g., papers classified as educational or popular science articles); in addition to the supervisor, the head of program should also approve the publication as a 5-credit publication. Translations are not accepted as publications.

e) Conference presentation

Documented presentations in Hungarian or in a foreign language given at a conference or other scientific events held before a scholarly audience. No credit may be awarded for presentations given at educational and/or non-documented events.

Credit for conference presentations is awarded by the head of program.

f) Editing / review

A broad range of activities, including editing (of volumes, journals, etc.), typesetting, proofreading (for content or language use), book review writing, translating academic/scholarly texts, compiling specialist bibliographies, etc. When evaluating this activity, particular attention must be paid to the number of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).

Credits for editing and review are allocated by the head of program.

g) Organizational work

Organization of scientific and professional events, conferences, study trips; writing grant applications (primarily for grants implemented at the host institution, taking on a separate, independent part of the work, working together with the supervisor, the program or doctoral school instructors, and other colleagues in the department or institute/school); participation in administrative data and information services, data collection, and the organization of the teaching or research work of the doctoral program or the related department/institute/school; performing other valuable research and educational organizational tasks as determined by the supervisor. When evaluating this work, special consideration must be given to the scope of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).

Credits for organizational tasks are awarded by the head of program.

h) Research

Documented research work carried out during participation in organized domestic or foreign training, as a scholarship holder, or even as part of an individually organized research trip.

Credits for domestic and foreign research work are awarded by the head of program.

i) Other academic/research activities

Performing additional academic/research tasks not listed above. When evaluating these activities, special attention must be paid to the number of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).
Credits for other academic/research tasks are awarded by the head of program.

j) Course materials

Designing teaching materials of varying length, in printed or electronic form, for courses advertised by the university. The design of teaching materials is not a compulsory component of doctoral studies: students cannot be required to prepare such materials. The head of program decides on the acceptance of teaching materials prepared for courses held at other higher education institutions.
Credits are awarded by the head of program.

k) Teaching in higher education

Teaching a two-hour (90-minute) course advertised by the university. Teaching is not a compulsory component of the doctoral program: students cannot be required to teach classes, and institutes and departments cannot be required to provide teaching opportunities for doctoral students. The head of program decides on the acceptance of courses held at other higher education institutions.
Credits for teaching are awarded by the head of program.

Alkalmazott nyelvészet Doktori Program
https://mnyfi.elte.hu/doktorikepzes/alkalmazottnyelveszetdoktoriprogram

Angol nyelvészet Doktori Program
http://seas.elte.hu/w/!phd/programme

Arabisztika Doktori Program

BTKD-NY-AR-1 Az iszlámtudományok forrásainak elvi problémái I

10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
Az előadás célja a klasszikus arab tudományok történetének a bemutatása (VIII-XIX. sz.) a források tükrében. Az előadás természetszerűleg támaszkodik a BA és MA képzések során megszerzett ismeretekre és a doktori programban megkövetelt magas szintű arab nyelvtudásra. A kurzus bemutatja a különböző tudományágak kialakulását a VIII. századtól, a filológiai gyűjtőmunkák kezdetétől, mint a versek gyűjtése és magyarázása, a nyelv- és jogtudomány kialakulása, a hagyományok rendszerezése és a Korán nem kis mértékben nyelvi, nyelvészeti magyarázata. A IX-X. századra megszilárdult a nyelvi elemzés és a lexikográfia, és a jogtudomány, elsősorban az elméleti ága, is szorosan nyelvészeti jellegű lett. Ezért

érthető módon a nyelvtudomány különböző ágai és a filológiai módszereket alkalmazó tudományágak mindig is szerves részét képezték annak, amit arab nyelven írott iszlámtudományoknak nevezünk.
Kötelező irodalom:
(1) Blachere, Régis: *Histoire de la littérature arabe,* 1-3. Párizs 1952-66.
(2) Hodgson, Marshal G.S.: *The Venture of Islam,* 1-3, Chicago 1974.
(3) Cahen, Claude: *Introduction á l'histoire du monde musulman médiéval, VII-XV. siecle.* Párizs 1982.
(4) Nicholson, Reynold A.: *The literary history of the Arabs.* Cambridge 1907, 1969.
(5) Goldziher, Ignaz: *Muhammedanische Studien.* 1-2. Halle 1889-90.
(6) u.a., *Muslim Studies*, 1-2. Ed. tr. S.M. Stern, London 1966.
(7) Goldziher, Ignaz: *Die ZaaLipcse 1884.*
(8) U.a., The ?ahiris. Their doctrine and their history. Ed., tr. W. Behn. Leiden 2008.
(9) Juynboll, G.H.A.: Muslim tradition. Cambridge 1983, 1985.
(12) Versteegh et al. (eds.), The History of Linguistics int he Near-East. Amszterdam 1983.
<span style="line-height: 115%; font-family:; font-size: 12pt;" new="" times="" major-bidi;mso-hansi-theme-font:major-bidi;mso-bidi-theme-font:major-bidi"="">(13) Beeston et al. (eds.): The Cambridge History of Arabic Literature. 1-3, 6. Cambridge 1983-2008.

BTKD-NY-AR-2 Klasszikus arab tudományos szövegek interpretálása I
10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
Az előadás célja elméletileg felkészíteni a doktori hallgatókat a klasszikus (irodalmi) arab nyelvű tudományos szövegek nyelvi, nyelvészeti, filológiai, szövegtani és szöveg specifikus pragmatikai problémáira. Az első félévben megvizsgáljuk a különböző szövegtípusok jellegzetességeit, tájékoztatást adunk arról, milyen forrásokban lehet betekintést nyerni a különböző filológiai alapstúdiumok kérdéseibe: írás, morfológia, szintaxis, lexikográfia, retorika. A második félévben részletesebben bemutatjuk az arab filológiai és nyelvi tudományok és az ún. *adab* műveltség körébe tartozó diszciplínák koronként változó irányzatait, legfontosabb műveit. Ugyanakkor figyelmünk kiterjed a modern arab tudományos próza nyelvi-stilisztikai jellegzetességeinek a tanulmányozására is, hiszen a jelöltek ezzel munkájuk során, témájuktól függetlenül, szembesülni fognak.
Kötelező irodalom:
(1) Beeston et al. (eds.): The Cambridge History of Arabic Literature. 1-3, 6. Cambridge 1983-2008.
(2) Fischer, Wolfdietrich – Helmut Gätje (eds.): *Grundriss der arabischen Philologie.* 1-3. Wiesbaden 1982-1992.
(3) Versteegh, Kees et al. (eds.): *Encyclopedia of Arabic Language and Linguistics.* 1-5. Leiden, 2006-2011.
(4) Henri Fleisch: *Traité de philologie arabe*, 1-2. Beirut 1961, repr. 2014.
(5) Fück, Johann W.: *Arabiya : Untersuchungen zur arabischen Sprach- u. Stilgeschichte*. Lipcse 1950.

BTKD-NY-AR-3 Az iszlámtudományok forrásainak elvi problémái II.
10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
Ez az előadás lényegében folytatása a BTKD-NY-AR-1. kurzusnak. Ott az arab-iszlám tudományok egészének kialakulásával és további alakulásával foglalkozunk általában, míg itt sajátos módon a kutatható, forrásul szolgáló könyvek és anyagok vizsgálata és bemutatása a feladat. Az első félévben a 7-10. század bemutatása történik, amelyet az elsődleges források korának is lehetne nevezni. Itt lehet bemutatni a

jelölteknek, hogy milyen kutatásoknak szolgálhatnak és szolgáltak alapjául a különböző szövegtípusok: mi a verspéldák nyelvészeti szerepe a Korán értelmezésében, milyen következtetésekre lehet jutni a korai versek filológiai elemzéséből (nyelvészetileg, lexikográfiailag, társadalomtörténetileg, vallástörténetileg, a szokások és hagyományok terén, stb.), mi a Korán olvasatainak szerepe a különböző filológiai tudományokban, milyen szövegek képezték az alapját a lexikográfiai műveknek, és melyek nem, mi a jogi, vallási terminusok értelmezésének a nyelvi alapja s ez hogyan függ össze a pragmatikai elemzésekkel stb.

Kötelező irodalom:

-Goldziher, I., Abhandlungen zur arabischen Philologie. I-II. Leiden 1896-99.
-Goldziher I., A nyelvtudományok története az araboknál. Budapest, 1877.
-Versteegh, C.H.M. (Kees) 1987. „Die arabische Sprachwissenschaft", in: Grundriss der arabischen Philologie, II. ed. W. Fischer and H. Gätje. Wiesbaden
-Carter, M.G., „Arabic Grammar", M. Young (szerk.), The Cambridge History of Arabic Literature, III. Cambridge,1990.
-Carter, M.G., Arabic linguistics. Amsterdam, 1984.
-Moscati, S., Introductioninto Semitic Philology.
-Rabin, Chaim., Ancient West-Arabian, London, 1951. Taylor's Foreign Press
-Versteegh, C.H.M., (Kees) 1993. Arabic Grammar and Quranic Exegesis in Early Islam. Leiden (Studies in Semitic Languages and Linguistics, XIX.)
-Baalbeki, R. The Early Islamic Grammatical Tradition (The Formation of the Classical Islamic World 36.). Padstow, Cornwall, 2007.
-Wild, S. „Arabische Lexikographie", Grundriß der arabischen Philologie. Bd. II.
-Holes, C. The Arabic Language

BTKD-NY-AR-4 Klasszikus arab tudományos szövegek interpretálása II.

10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

A kurzus második féléve az egyes szakszövegek sajátos problémáinak a bemutatásával és résztudományok terminusainak kérdéseivel foglalkozik. Ugyanakkor vannak olyan jellegű szöveginterpretációs kérdései is az arab szövegeknek, amelyek nem szövegtípustól függenek, hanem részben az arab nyelv sajátosságaiból fakadnak, részben pedig különböző korok jellegzetességei. Másfajta problémák adódnak a pogánykori költészet nyelvi elemzésekor, mint a Korán szövegértelmezésénél, vagy egy későközépkori szöveg esetében. Ugyanakkor figyelmünk kiterjed a modern arab próza stilisztikai jegyeinek bemutatására is, hiszen a jelöltek, témájuktól függetlenül, ezekkel is mindenképpen szembesülni fognak.

Kötelező irodalom:

-Versteegh, C.H.M., (Kees) 1987. „Die arabische Sprachwissenschaft" in: Grundriss der arabischen Philologie, II. ed. W. Fischer and H. Gätje. Wiesbaden
-Carter, M.G., „Arabic Lexicography"
-Carter, M.G., Arabic linguistics, Amsterdam, 1984.

BTKD-NY-AR-5 A jelölt témájának megfelelő arab tudományág forrásai

10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető

Ez az előadás lényegében folytatása a BTKD-NY-AR-1. kurzusnak. Ott az arab-iszlám tudományok egészének kialakulásával és további alakulásával foglalkozunk általában, míg itt sajátos módon a kutatható, forrásul szolgáló könyvek és anyagok vizsgálata és bemutatása a feladat. Az első félévben a 7-10. század bemutatása történik, amelyet az elsődleges források korának is lehetne nevezni. Itt lehet bemutatni a jelölteknek, hogy milyen kutatásoknak szolgálhatnak és szolgáltak alapjául a különböző szövegtípusok: mi a verspéldák nyelvészeti szerepe a Korán értelmezésében, milyen következtetésekre lehet jutni a korai versek filológiai elemzéséből (nyelvészetileg, lexikográfiailag, társadalomtörténetileg, vallástörténetileg, a szokások és hagyományok terén, stb.), mi a Korán olvasatainak szerepe a különböző filológiai tudományokban, milyen szövegek képezték az alapját a lexikográfiai műveknek, és melyek nem, mi a jogi, vallási terminusok értelmezésének a nyelvi alapja s ez hogyan függ össze a pragmatikai elemzésekkel stb.

BTKD-NY-AR-6 Arab tudományos szövegek interpretációja a témának megfelelő
10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
részterületről I
A kurzus második féléve az egyes szakszövegek sajátos problémáinak a bemutatásával és résztudományok terminusainak kérdéseivel foglalkozik. Ugyanakkor vannak olyan jellegű szöveginterpretációs kérdései is az arab szövegeknek, amelyek nem szövegtípustól függenek, hanem részben az arab nyelv sajátosságaiból fakadnak, részben pedig különböző korok jellegzetességei. Másfajta problémák adódnak a pogánykori költészet nyelvi elemzésekor, mint a Korán szövegértelmezésénél, vagy egy későközépkori szöveg esetében. Ugyanakkor figyelmünk kiterjed a modern arab próza stilisztikai jegyeinek bemutatására is, hiszen a jelöltek, témájuktól függetlenül, ezekkel is mindenképpen szembesülni fognak.

BTKD-NY-AR-7 Arab tudományos szövegek interpretációja a témának megfelelő részterületről II.
10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
Ezt a korszakot a legtöbb tudományágban úgy ismerik, mint a nagy összegző művek (11-12. század), majd pedig az enciklopédikus művek és lexikonok korát (a 13. századot követően). Van néhány olyan terület és mű azonban, ahol ez a típusú összegzés már korábban, a 10. században megjelenik, at-Tabarí munkái, Abú l-Faradzs al-Iszfahání „al-Aghání”című műve a költészetre vonatkozóan, vagy Ibn Nadím „Fihriszt”-je a bibliográfia tudományában, vagy al-Azharí „Tahdzíb al-lugha” és „al-dzsawharí asz-szibáh” című munkája a lexikográfiában. Itt a források ismerete sokszor elkülönül egy-egy szaktudománytól, mert az enciklopédikus munkák több tudományágat érinthetnek. Ide tartozik még az a könyv is, amiről legtöbbet beszéltek az elmúlt száz év során, mint történetfilozófiai munkáról, de mint enciklopédia is fontos: Ibn Khaldún „al-Muqaddima” című műve. Többek között pl. nyelvtudománnyal is foglalkozik. Más esetben viszont a lexikon jellegű művek korábbi, tovább nem másolt művek kompilációi, és ezért pontos ismeretük és gondos elemzésük nélkül nem végezhetők filológiai kutatások.
Kötelező irodalom:-Versteegh, C.H.M., (Kees) 1987. „Die arabische Sprachwissenschaft” in: Grundriss der arabischen Philologie, II. ed. W. Fischer and H. Gätje. Wiesbaden-Carter, M.G., „Arabic Lexicography”-Carter, M.G., Arabic linguistics, Amsterdam, 1984.

BTKD-NY-AR-8 Arab filológia (tudománytörténet) 1

10 kredit, gyakorlat, választható, nem ismételhető
Ezt a korszakot a legtöbb tudományágban úgy ismerik, mint a nagy összegző művek (11-12. század), majd pedig az enciklopédikus művek és lexikonok korát (a 13. századot követően). Van néhány olyan terület és mű azonban, ahol ez a típusú összegzés már korábban, a 10. században megjelenik, at-Tabarí munkái, Abú l-Faradzs al-Iszfahání „al-Aghání"című műve a költészetre vonatkozóan, vagy Ibn Nadím „Fihriszt"-je a bibliográfia tudományában, vagy al-Azharí „Tahdzíb al-lugha" és „al-dzsawharí asz-szibáh" című munkája a lexikográfiában. Itt a források ismerete sokszor elkülönül egy-egy szaktudománytól, mert az enciklopédikus munkák több tudományágat érinthetnek. Ide tartozik még az a könyv is, amiről legtöbbet beszéltek az elmúlt száz év során, mint történetfilozófiai munkáról, de mint enciklopédia is fontos: Ibn Khaldún „al-Muqaddima" című műve. Többek között pl. nyelvtudománnyal is foglalkozik. Más esetben viszont a lexikon jellegű művek korábbi, tovább nem másolt művek kompilációi, és ezért pontos ismeretük és gondos elemzésük nélkül nem végezhetők filológiai kutatások.

Kötelező irodalom:-Versteegh, C.H.M., (Kees) 1987. „Die arabische Sprachwissenschaft" in: Grundriss der arabischen Philologie, II. ed. W. Fischer and H. Gätje. Wiesbaden-Carter, M.G., „Arabic Lexicography"-Carter, M.G., Arabic linguistics, Amsterdam, 1984.

Elméleti nyelvészet Doktori Program
https://nytud.hu/elmeleti-nyelveszeti-doktori-program-tantargyleirasok

Fordítástudomány Doktori Program
https://languages.elte.hu/media/b6/9c/3e55e685964cd8b2e2d7cb0b37b384909b07bcf9d4f07d3fba2a5d2c07ab/FORD%C3%8DT%C3%81STUDOM%C3%81NYI%20DOKTORI%20PROGRAM%20t%C3%A1rgyle%C3%ADr%C3%A1sok.pdf

Germanisztikai nyelvtudomány Doktori Program

Ausbildungs- und Forschungsphase

BTKD-NY-GER-1 Lehrgegenstand: Überblick der Entwicklung der Sprachwissenschaft (speziell. der germanistischen Sprachwissenschaft)

BTKD-NY-GER-2: Neue Methoden in der Sprachwissenschaft

BTKD- GER-3: Allgemeine und theoretische Linguistik (wählbar und zu absolvieren im PhD Programm für theoretische Linguistik in ungarischer Sprache – das Ergebnis wird in der Germanistik anerkannt)

BTKD-NY-GER-4: Neue Fragen und Herausforderungen: Kontrastive Linguistik

BTKD-NY-GER 5: Variationslinguistik, Dialektologie und Sprachwandel

BTKD-NY-GER- 7: Neuere Entwicklungen in der Pragmatik und Diskurslinguistik

BTKD-NY-GER- 8: Ungarische Sprachwissenschaft (dieser Kurs ist zu belegen im PhD Programm für Ungarische Sprachwissenschaft in Ungarisch- Ergebnis wird anerkannt hier)

BTKD- NY- GER 9: Individuelle Konsultation beim/der Betreuer/In

---

Tantárgyleírások UNTERRICHTSINHALTE - Schwerpunkte

BTKD-NY-GER 1 – Knipf Erzsébet DSc Prof. em.

Überblick zur Entwicklung der Germanistischen Sprachwissenschaft

Ziel dieser Lehrveranstaltung ist es, einen fundierten Ein- und Überblick zum Werdegang der Germanistischen Sprachwissenschaft im Laufe der Zeit zu geben: die markanten Epochen und die herausragenden Vertreter im Bereich der germanistischen Sprachwissenschaft näher vorzustellen, zu diskutieren, sich mit ihren Gedanken auseinanderzusetzen.

Inhaltliche Schwerpunkte: Eintauchen in den wissenschaftlichen Umgang mit der wissenschaftlichen Terminologie der Sprache, deren Bedeutung für die Entwicklung der germanistischen. Sprachwissenschaft, beispielsweise das Kennenlernen herausragender Denker, Sprachwissenschaftler im Laufe der Zeit, ihre Verdienste, Gedankenwelt und ihre Methoden kennenzulernen. Auf diese Weise kann die wissenschaftliche Beschäftigung mit dem Phänomen Sprache bei den Doktoranden geweckt und vertieft werden, die wissenschaftliche Terminologie in der Linguistik bekannt und reflektiert, evtl. auch für die eigene Forschung eingesetzt werden.

Literatur (in Auswahl):

Bühler, Karl (1934/1965): Sprachtheorie. Die Darstellungsfunktion der Sprache. Jena/Stuttgart.

Gardt, Andras (1999): Geschichte der Sprachwissenschaft. Berlin/New York: de Gruyter

Hoffmann, Ludger (2010): Sprachwissenschaft. Ein Reader Berlin/New York: de Gruyter (sowie weitere Literatur im Laufe des Semesters)

BTKD-NY-GER-2 – Péteri Attila habil egy. doc.

Fachseminar 2. Neue Methoden in der Linguistik

ECTS-Punkte: 10
Typ: Seminar
Stundenzahl (Woche): 2
Vorgeschlagenes Semester: 1

Allgemeines Ziel:

Das allgemeine Ziel des Seminars besteht in der Einführung in zentrale methodische Zugänge der modernen empirischen Linguistik. Vermittelt und erörtert werden sowohl theoretische Grundlagen als auch praktische Anwendungsbeispiel. Die Studierenden sollen damit auf die eigenständige Forschung vorbereitet werden. Sie müssen während ihrer Forschungen im Rahmen des Dissertationsprojektes mit verschiedenen Methoden reflektiert umgehen sowie quantitative und qualitative Forschungsmethoden sinnvoll und zweckmäßig verbinden können.

Thematische Schwerpunkte

1. Befragungsmethode

- Grundformen linguistischer Befragungen
- Konstruktion von Fragebögen
- Sampling-Strategien
- Operationalisierung linguistischer Variablen
- Gütekriterien für Befragungsinstrumente

2. Linguistische Experimente

- Planungsprozesse experimenteller Studien
- Typen linguistischer Experimente (z. B. Reaktionszeitmessungen, Akzeptabilitätsurteile)
- Versuchsdesign, Kontrollgruppen und Randomisierung
- Datenerhebung und Auswertung

3. Korpuslinguistik

- Definition und Bedeutung von Korpuslinguistik
- Aufbau, Auswahl und Repräsentativität von Korpora
- Nutzung von Referenzkorpora (z. B. Deutsches Referenzkorpus – DeReKo)
- Quantitative und qualitative Analyse von Korpusdaten
- Kriterien der Annotation und Korpuserhebung
- Software-Tools und praktische Übung

4. Statistik für Linguisten

- Deskriptive Statistik: Mittelwert, Median, Standardabweichung
- Inferenzstatistik: t-Tests, Chi-Quadrat, Korrelationen
- Grundbegriffe: Signifikanz, Effektstärken, p-Werte
- Interpretation statistischer Ergebnisse

5. KI-basierte Systeme zur Unterstützung linguistischer Forschung

- Proben und Experimente mit KI-basierten Systemen (ChatGPT, NotebookLM, Gemini)
- Datenschutz
- Kontrollmöglichkeiten KI-generierter Ergebnisse
- Wissenschaftsethische Fragen

Anforderungen

Aktive Teilnahme an den Seminaren. Erledigung der wöchentlichen Seminaraufgaben. Eine Portfolioarbeit am Ende des Seminars mit Reflexion über die behandelten Themen und geleisteten Aufgaben.

Literatur

Albert, Ruth & Marx, Nicole (2025): Empirisches Arbeiten in Linguistik und Sprachlehrforschung. 4., überarbeitete Auflage. Tübingen: Narr Francke Attempto Verlag
Köhler, Reinhard / Altmann, Gabriel / Piotrowski, Rajmund G. (2005): Quantitative Linguistik – Quantitative Linguistics: Ein internationales Handbuch. Berlin u.a., de Gruyter
Kupiecz, Mark / Schmidt, Thomas (2018): Korpuslinguistik. Berlin u.a.: de Gruyter. Auch als OpenAccess: DOI 10.1515/9783110538649

BTK-NY-GER-3 – Wählbares Seminar am Lehrstuhl für Allgemeine und theoretische Linguistik, im Zusammenhang mit dem Dissertationsthema

BTKD-NY-GER-4 Prof. Dr. Rita Brdar-Szabó

Neue Fragen und Herausforderungen: Kontrastive Linguistik

Ziel dieses Kurses ist es, eine Einführung in Grundprobleme, theoretische Modelle und Forschungsmethoden der Kontrastiven Linguistik für Doktoranden im Bereich der Germanistischen Linguistik zu bieten. Die Kursteilnehmer/Innen sollen sich auch mit den neuesten Forschungstendenzen im Bereich des deutsch-ungarischen Sprachvergleichs kritisch-reflektierend auseinandersetzen, wobei sie auch zu eigenständiger Forschung Anregungen bekommen sollen.

Inhaltliche Schwerpunkte: Im Rahmen des Kurses werden sowohl theoretische als auch angewandte Aspekte der Kontrastiven Linguistik umfassend behandelt. Nach einem forschungshistorischen Überblick und im Anschluss an einen Forschungsbericht zum deutsch-ungarischen Sprachvergleich werden anhand exemplarischer Fallstudien verschiedene Möglichkeiten des Sprachvergleichs diskutiert. Es handelt sich dabei um die kontrastive Analyse als Prüfstein für sprachwissenschaftliche Theorien und als Ergänzung zur Sprachtypologie sowie um ihren Beitrag zur Präzisierung der Deskription von Einzelsprachen.

Literatur (in Auswahl):

Brdar-Szabó, Rita (2021). Funktionen der Metonymie im Sprachvergleich am Beispiel von Deutsch und Ungarisch. Budapest: ELTE Germanistisches Institut.

Kegyes Szekeres, Erika / Zipser, Katharina (Hrsg.) (2022): Kontrastive Studien zum Sprachpaar Deutsch–Ungarisch. Linguistische Betrachtungen ausgewählter systemlinguistischer und sprachkultureller Phänomene. Hamburg: Dr. Kovač.

Panther, Klaus-Uwe (2015): Metonymien im Sprachvergleich. In: Spiess, Cons-tanze / Köpcke, Klaus-Michael (Hrsg.): Metapher und Metonymie. Theoretische, methodische und empirische Zugänge. Berlin/München/Boston: de Gruyter. S. 207–226.

Theisen, Joachim (2016): Kontrastive Linguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr Francke Attempto.

(sowie weitere Literatur im Laufe des Semesters)

BTKD-NY-GER-5 Variationslinguistik des Deutschen – Knipf Erzsébet DSc Prof.em.

Ziel der Lehrveranstaltung ist es, den Doktoranden einen tieferen Einblick in den plurizentrischen und poly-arealen Charakter des Deutschen zu vermitteln, die Vielfalt und Dynamik des Deutschen (diachronisch, diatopisch, diamedial, diastratisch, diafunktional in seiner wissenschaftlichen Tiefe zu verstehen und sich zu eigen zu machen.

Inhaltliche Schwerpunkte: Anhand von zahlreichen Beispielen (selbst im DaF Unterricht) soll die soziolinguistische Variabilität des Deutschen in den genannten Bereichen (z.B. diamedial, diastratisch etc.) im Rahmen von Analyse gezeigt werden. Auf diese Weise kann erreicht werden, dass bei den PhD Studierenden eine große Sensibilität in diesem Sprachbereich erreicht werden kann, und die dynamische Sprachentwicklung, die Sprachveränderungen und vielfache Nutzung der Sprache in allen Bereichen besser verstanden, sogleich auch neue Probleme und Sichtweisen bei den Studierenden ins Blickfeld gerückt werden, wie z,B, die natürliche und schulische Mehrsprachigkeit, die Chancen und Probleme der Mehrsprachigkeit, Sprachkontakte und deren Folgen etc.

Literatur:

Ammon, Ulrich: 1987/88: Soziolinguistik, Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft. 2. Teile (HSK) Berlin/New York? de Gruyter

Ammon, Ulrich (2004 und 2006): Variantenwörterbuch des Deutschen. Berlin/New York. de Gruyter

Eichinger, Ludwig/Kallmeyer Werner (Hgg.) (2005): Standardvariation. Wie viel Variation verträgt die deutsche Sprache? Berlin/New York: de Gruyter

Deutsch in Europa (2025): https://elibrary.narr.digital/book/10.24053/783381135226

BTKD-NY-GER-6: Vörösné Dr. Rada Roberta, habil egy.doc.

Neuere Entwicklungen in der Pragmatik und Diskurslingusitik

Ziel der Lehrveranstaltung ist es, einen tieferen Einblick in die Disziplin Diskurslinguistik zu geben, ihre theoretischen Grundlagen und Grundbegriffe vorzustellen sowie die vielfältigen Methoden der linguistischen Erforschung von Diskursen zu vermitteln und zu diskutieren. Es soll gezeigt werden, wie im Diskurs mittels Sprachgebrauch Denkmuster, Wertungen und Machtverhältnisse sichtbar werden und wie Sprache soziale Wirklichkeit konstruiert. Dadurch soll den Studierenden eine neue Sichtweise auf die Sprache vermittelt werden. Zugleich sollen die Studierenden die pragmatische Fundierung der Diskurslinguistik nachvollziehen können und die Diskurspragmatik näher kennen lernen.

Inhaltliche Schwerpunkte: Diskurs als linguistischer Begriff. Die Diskurslinguistik als Forschungsparadigma der germanistischen Linguistik: Theoretische Grundlagen (Konstruktivismus, Pragmatik usw.) und Richtungen der Diskurslinguistik (deskriptive und kritische Diskursanalyse). Korpus und Diskurs. Kontextualisierungen und textübergreifende Muster als Analyseaspekte. Deskriptive linguistische Analyse von Diskursen: Problematisierung von Analysemodellen, mit besonderer Berücksichtigung der pragma-semiotischen Textarbeit und des Mehrebenenmodells DIMEAN zur Erfassung der Komplexität von Diskursen. Diskussion ausgewählter Fallstudien über aktuelle Themen und Methoden der linguistischen Diskursanalyse.

Literatur:

Forschungsgruppe Diskursmonitor und Diskursintervention (Hrsg.): *Glossar zur strategischen Kommunikation.* Band 1. Siegen: Universitätsverlag Siegen, 2024. ISBN: 978-3-96182-149-5

Felder, Ekkehard (2018): Linguistische Diskursanalyse im Paradigma der pragma-semiotischen Textarbeit. Agonale Zentren als Deutungskategorien. In: Hagemann, Jörg/Staffeldt, Sven (Hg.): Pragmatik-Theorien II. Diskursanalysen im Vergleich. Tübingen: Stauffenburg, 19–42.

Der Deutschunterricht 6/2017. ISSN 0340-2258.

Niehr, Thomas (2014): Eine Einführung in die linguistische Diskursanalyse. Darmstadt: WBG. ISBN-13 978-3534255245

Warnke, Ingo H. / Spitzmüller, Jürgen (2008): Methoden und Methodologie der Diskurslinguistik - Grundlagen und Verfahren einer Sprachwissenschaft jenseits textueller Grenzen. In: Warnke, Ingo H. / Spitzmüller, Jürgen (Hgg.): Methoden der Diskurslinguistik. Sprachwissenschaftliche Zugänge zur transtextuellen Ebene. Berlin/New York: Walter de Gruyter (= Linguistik – Impulse &. Tendenzen; 31), 3–54. ISBN-13 978-3110200416

Warnke, Ingo (2008): Text und Diskurslinguistik. In: Janich, Nina (Hg.): Textlinguistik. 15 Einführungen Tübingen: Narr (= Narr Studienbücher), 35–55. ISBN-13 978-3823364320

BTK-NY-GER 7 Wählbares Seminar am Lehrstuhl für Ungarische Sprachwissenschaft, im Zusammenhang mit dem Dissertationsthema

BTKD-NY-GER-8: Interdisziplinäre Aspekte der Sprache, des Sprachgebrauchs -

Knipf Erzsébet DSc Prof. em.

Ziel der Lehrveranstaltung ist, ein Problem, einen Tatbestand, hier ein sprachwissenschaftliches oder angewandt sprachwissenschaftliches Problem/eine Fragestellung in alle Richtungen zu untersuchen, um anschließend die Ergebnisse durch logische Beweise wissenschaftlich zu begründen. Das hierzu notwendige metasprachliche Wissen und die Ausdrucksweise soll in der Endphase der Abfassung der Dissertation erneut besprochen werden.

Thematik der Lehrveranstaltung: Das Alltagswissen und das wissenschaftliche Denken sollen folgerichtig voneinander abgegrenzt werden, vor allem bei der Formulierung der Hypothesen, in der Phase der Argumentation. Die Überprüfung des Erkenntnisinteresses muss klar formuliert werden, es soll auch eine intersubjektive Überprüfbarkeit der Forschungsaktivitäten, der Klärung zentraler Begriffe und Aussagezusammenhänge eindeutig dargestellt werden. Aus diesem Grund sollen metasprachliche Erklärungsmuster eingesetzt werden: angestrebt wird eine eindeutige sprachliche und mediale Darstellung der Methoden, der Resultate, die Begründung der Aussagenzusammenhänge sowie die Relevanz für gesellschaftliche und kulturelle Problemlagen erfolgen.

Angestrebt wird eine wissenschaftliche Arbeit, die eine partizipierende Leitung statt einer neutralen Moderation anstrebt auch mithilfe der Förderung der Selbstreflexion, indem die allgemeinen Gütekriterien

der Arbeit in den Vordergrund rücken: Objektivität, Reliabilität, Validität, Triangulation, Transparenz, Reflexivität, und Diskussion.

Literatur:

Dressel, Gert/ Wilhelm Berger/Katharine Heimerl/Verena Winiwarter (Hg.) (2014): Interdisziplinär und transdisziplinär forschen. Praktiken und Methoden. Bielefeld: transcript verlag

Indológia Doktori Program

https://ind.elte.hu/specifikustargyak

Interkulturális nyelvészet Doktori Program

Course Descriptions

1. Educational and research module

a) Obligatory and elective core courses 1-8.

In the doctoral school, the courses focus on deepening doctoral students' knowledge of their own research areas, providing them with theoretical and research methodological training, and preparing them intensively for conducting sound research. This is necessary in order to fulfil the main goal of the training system, i.e., to complete a doctoral dissertation within four years; to provide students with sufficiently individualized, focused, and intensive guidance during their PhD work (given that applicants to the Doctoral School of Linguistics can choose from over a hundred different research topics); and to ensure that students receive adequate support to prepare for the comprehensive exam. During the first four semesters, doctoral students are expected to study the national and the international literature in their field of research, as well as the related theories. In addition to reviewing and critically analysing the literature (the schedule for which is determined together by the doctoral student and the supervisor), the work plan for each semester may also include attending specific courses. The work plan is developed jointly by the doctoral student and the supervisor.
Course grades are given by the course tutors.

b) Consultations 1-4.

Regular consultations with the supervisor on the topic of the dissertation (involving instructions and assistance on theoretical and methodological issues; evaluation of various drafts and the completed version of the dissertation), the themes and the requirements of which are determined by the supervisor based on the individual research work required on the part of the student for the completion of the research and the dissertation.
The consultation is graded by the supervisor.

Within the framework of Consultations 1-4, doctoral students may also attend **Research Seminar 1-4** courses (Research methodology 1., How to write and publish a research paper in English?, Research methodology 2, Tutorial seminar 4.) which specifically support the theoretical and methodological design of the doctoral research and assists the PhD student in the preparation of a detailed research plan to be submitted for the comprehensive examination.
Course grades are given by the course tutors.

2. Research and dissertation module

a) Consultations with the supervisor 5-8.

Regular consultation with the supervisor on the topic of the dissertation involving instructions and assistance on theoretical and methodological issues; evaluation of various drafts and the completed version of the dissertation), the themes and the requirements of which are determined by the supervisor based on the individual research work required on the part of the student for the completion of the research and the dissertation.

The consultation is graded by the supervisor.

b) Publication / writing a study/essay I.-III.

Three publications are to be published by students by the end of the last semester. Requirements: the publications are to be based on research; published in a printed or online publication with an ISBN/ISSN number, accepted based on peer review; listed in the MTMT publication data base, on the doctoral student's data sheet; in addition to the supervisor, the head of program must also approve the publication as one of the three compulsory publications. The head of program decides on the acceptance of papers published before the start of doctoral training, and these papers should also meet the same academic requirements. If the doctoral student is about to graduate and misses only one publication from the three compulsory ones, a paper that has already been accepted for publication but has not yet been published may also be accepted for credit, on condition that the student provides a written certificate of acceptance from the editors.

c) Publication / writing a study/essay

An unlimited number of publications that meet the publication requirements may be accepted; in addition to the supervisor, the head of program should also approve the acceptance of such papers as 5, 10, or 15 credit publications.

d) Other publications

Publications that are not research based, but meet the other requirements for compulsory publications (e.g., papers classified as educational or popular science articles); in addition to the supervisor, the head of program should also approve the publication as a 5-credit publication. Translations are not accepted as publications.

e) Conference presentation

Documented presentations in Hungarian or in a foreign language given at a conference or other scientific events held before a scholarly audience. No credit may be awarded for presentations given at educational and/or non-documented events.

Credit for conference presentations is awarded by the head of program.

f) Editing / review

A broad range of activities, including editing (of volumes, journals, etc.), typesetting, proofreading (for content or language use), book review writing, translating academic/scholarly texts, compiling specialist bibliographies, etc. When evaluating this activity, particular attention must be paid to the number of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).

Credits for editing and review are allocated by the head of program.

g) Organizational work

Organization of scientific and professional events, conferences, study trips; writing grant applications (primarily for grants implemented at the host institution, taking on a separate, independent part of the work, working together with the supervisor, the program or doctoral school instructors, and other colleagues in the department or institute/school); participation in administrative data and information services, data collection, and the organization of the teaching or research work of the doctoral program or the related department/institute/school; performing other valuable research and educational organizational tasks as determined by the supervisor. When evaluating this work, special consideration must be given to the scope of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).

Credits for organizational tasks are awarded by the head of program.

h) Research

Documented research work carried out during participation in organized domestic or foreign training, as a scholarship holder, or even as part of an individually organized research trip.

Credits for domestic and foreign research work are awarded by the head of program.

i) Other academic/research activities

Performing additional academic/research tasks not listed above. When evaluating these activities, special attention must be paid to the number of credit hours (1 credit = 30 working hours, 5 credits = 150 working hours).

Credits for other academic/research tasks are awarded by the head of program.

j) Course materials

Designing teaching materials of varying length, in printed or electronic form, for courses advertised by the university. The design of teaching materials is not a compulsory component of doctoral studies: students cannot be required to prepare such materials. The head of program decides on the acceptance of teaching materials prepared for courses held at other higher education institutions.

Credits are awarded by the head of program.

k) Teaching in higher education

Teaching a two-hour (90-minute) course advertised by the university. Teaching is not a compulsory component of the doctoral program: students cannot be required to teach classes, and institutes and departments cannot be required to provide teaching opportunities for doctoral students. The head of program decides on the acceptance of courses held at other higher education institutions.

Credits for teaching are awarded by the head of program.

Course descriptions of elective courses

The course outlines are presented alphabetically.

Cognitive corpus linguistics
Gábor Simon

Aims and content:

The course provides an introduction to how corpus linguistic methods support cognitive linguistic research. After discussing the core notions of corpus linguistics (token, type, lemma, frequency, distribution, dispersion, and association patterns), a methodological overview of the basic data types (concordances, frequency patterns, word associations), and analyzing techniques (collocation analysis, keyword analysis) help the students in how they can design the corpus linguistic methodological framework of their cognitive linguistic investigation. The course also contributes to improving technical skills in using corpus query platforms and corpus analyzers.

Requirements:

- active participation in the discussion about the reading materials,
- carrying out a small-scale (or pilot) analysis on one aspect of the individual research adapting at least one method from the repertoire of corpus linguistics,
- delivering a presentation about the results of the analysis,
- reporting the results in a term paper.

Readings:

Ädel, Annelie 2020. Corpus Compilation. In: Paquot, Magali – Gries, Stefan H. (eds.): A Practical Handbook of Corpus Linguistics. Cham: Springer. 3–24.
Culpeper, Jonathan 2009. Keyness. Words, part-of-speech and semantic categories in the character-talk of Shakespeare's Romeo and Juliet. International Journal of Corpus Linguistics 14 [1]: 29–59.
Gries, Stefan H. 2006. Introduction. In: Gries, Stefan Th. – Stefanowitsch, Anatol (eds.): Corpora in Cognitive Linguistics. Corpus-Based Approaches to Syntax and Lexis. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 1–6.
Gries, Stefan H. – Durrant, Philip 2020. Analyzing Co-occurrence Data. In: Paquot, Magali – Gries, Stefan H. (eds.): A Practical Handbook of Corpus Linguistics. Cham: Springer. 141–159.
Hunston, Susan 2001. Colligation, lexis, pattern, and text. In: Scott, Mike – Thompson, Geoff (eds.): Patterns of Text. In honour of Michael Hoey.
Miller, Don 2020. Analyzing Frequency Lists. In: Paquot, Magali – Gries, Stefan H. (eds.): A Practical Handbook of Corpus Linguistics. Cham: Springer. 77–97.
Sass, Bálint 2022. Principles of corpus querying: A discussion note. Acta Linguistica Academcia 69: 599–614. (https://akjournals.com/view/journals/2062/69/4/article-p599.xml)
Tribble, Christopher 2010. What are concordances and how are they used? In: O'Keeffe, Anne – McCarthy, Michael (eds.): The Routledge Handbook of Corpus Linguistics. London, New York: Routledge. 167–183.

Individual differences in second/foreign language learning
Ágnes Albert

The aim of this course is to give in-depth treatment to various individual difference variables that are known to influence second/foreign language learning. Besides familiarizing students with the theoretical aspects of this field, the course also attempts to acquaint them with up-to-date empirical research and the main research methods and tools applied. Students will be assigned a theoretical reading on each topic, and they will be required think of three questions in connection with them. Besides the assigned theoretical papers, students will also be required to read empirical articles, (some of which will be selected by the students). Although there will not be individual article presentations, students will be expected to discuss the relevance of their chosen empirical article and share information about their own research project (handouts, ppts can be used, but not a must). The major assignment for the course is a paper on a small-scale empirical study carried out by the participant or a literature review. Readings will be made available via Moodle (https://moodle4.elte.hu)

Requirements and grading

- Attendance and participation, coming up with questions about the readings: 25%
- Commenting on the relevance of the chosen empirical article to your research topic, sharing details about your planned research (the use of visual aids is optional): 15%
- Writing a paper of publishable quality (approx. 3,000 words in length, i.e. 12 double-spaced pages), it can either be a literature review or the methods/results/discussion sections of an empirical paper: 60%

Readings:

Al-Hoorie, A. H. (2018). The L2 motivational self system: A meta-analysis. *Studies in Second Language Learning and Teaching, 8*(4), 721-754.

Csizér, K., & Albert, Á. (2021). Trait and state perspectives of individual difference research. In T. Gregersen & S. Mercer (Eds.), *The Routledge handbook of the psychology of language learning and teaching* (pp. 339-349). Routledge.

Csizér, K., & Albert, Á. (2024). The relationship of emotions, motivation and language learning autonomy: Differences in Hungarian secondary schools. *Porta Linguarum Revista Interuniversitaria de Didáctica de las Lenguas Extranjeras, (IX),* 31-47.

Reinders, H., & Nakamura, S. (2021). Engagement. In T. Gregersen & S. Mercer (Eds.), *The Routledge handbook of the psychology of language learning and teaching* (pp. 137-148). Routledge.

Thompson, A. S. (2021). Attitudes and beliefs. In T. Gregersen & S. Mercer (Eds.), *The Routledge handbook of the psychology of language learning and teaching* (pp. 149-160). Routledge.

Zhang, J., Beckmann, N., & Beckmann, J. F. (2023). More than meets the ear: Individual differences in trait and state willingness to communicate as predictors of language learning performance in a Chinese EFL context. *Language Teaching Research*, *27*(3), 593-620.

(Inter)cultural approach to metaphor
Rita Brdar-Szabó & Veronika Jávor-Szelid

This course examines the manifold relationships between metaphor and culture. We take culture to be both a process and a product. It is a product in the sense that groups of human beings share certain understandings of the world and it is a process in the sense that these understandings are created by means of a variety of cognitive processes. One of the main cognitive processes whereby we understand much of our world is metaphor. We take metaphor in the cognitive linguistic sense of "understanding one domain in terms of another." But it is clear that metaphor is not only and simply a "cognitive" device. Metaphors also function in a context. By context, we will mean both the wider and narrower situation and the cotext (the linguistic environment) in which metaphors are used. Culture can then be seen as part of the context. Context, in this sense, has a double role in the use of metaphor: both in the comprehension and creation of metaphor.

Examining the relationship between metaphor and context, including culture, raises several issues. Among them are the following: (1) How does context facilitate the comprehension of metaphors? (2) How does context facilitate the production (creation) of metaphors? (3) Is it possible that metaphor can actually constitute the physical reality of cultures? (4) How can human beings achieve metaphorical creativity? (5) How do theories of culture square with the cognitive linguistic view of metaphor? We discuss these and additional issues by looking at a variety of specific case studies involving the relationship between metaphor and context (culture). For example, we look at how people can create novel metaphors both in everyday language and in poetry; we explore the cognitive mechanisms of humor; we assess the similarities and differences between the cognitive linguistic view of culture and other theories, especially postmodernism.

Readings:

Kövecses, Zoltán (2005). *Metaphor in Culture. Universality and Variation*. Cambridge and New York: Cambridge University Press.

Kövecses, Zoltán (2010). *Metaphor. A practical introduction.* Oxford: Oxford University Press.

Kövecses, Zoltán (2015). *Where metaphors come from: Reconsidering Context in Metaphor.* Oxford: Oxford University Press.

Kövecses, Zoltán & Benczes, Réka & Szelid, Veronika (eds.) (2025). *Metaphors of anger across languages: Universality and variation*, Mouton De Gruyter Mouton.

(Inter)cultural cognitive approaches to style
Gábor Simon

Aims and content:

The course aims to introduce the cognitive theory of style and the theoretical framework of cognitive poetics. In addition to discussing the central theoretical aspects and methods of cognitive stylistics and poetics, the course focuses on specific phenomena of style and methodological issues of stylistic analysis.

The scope of the course extends to the notions foregrounding and figure/ground alignment, the central tenets of cognitive poetics, the role of schemas and grammatical organization in style attribution, and the analysis of figurative expressions such as metaphor, personification, and simile. The intercultural aspects of style in general, as well as the specific topics within this approach, are also thematized.

Requirements:

- active participation in the discussion about the reading materials,
- carrying out a small-scale (or pilot) analysis on one aspect of the individual research within the framework of cognitive stylistics and/or poetics,
- delivering a presentation about the results of the analysis,
- reporting the results in a term paper.

Readings:

Dorst, Aletta G. 2011. Personification in discourse: Linguistic forms, conceptual structures and communicative functions. Language and Literature 20 [2]: 113–135.

Gibbons, Alison – Whiteley, Sara 2018. Contemporary Stylistics. Language, Cognition, Interpretation. Edinburgh: Edinburgh University Press. (selected chapters)

McIntyre, Dan – Walker, Brian 2019. Corpus Stylistics. Theory and practice. Edinburgh: Edinburgh University Press. (Introduction)

Stockwell, Peter 2002. Cognitive Poetics. An Introduction. London, New York: Routledge. (selected chapters)

Tartakovsky, Roi – Shen, Yeshayau 2019. Meek as a milk and large as logic: A corpus study of the non-standard poetic simile. Language and Literature 28 [3]: 203–220.

Van Peer, Willie – Zyngier, Sonia – Hakemulder, Jémeljan 2007. Foregrounding: Past, Present, Future. In: Hoover, David L.–Lattig, Sharon (eds.): Stylistics: Prospect and Retrospect. Amsterdam, New York: Rodopi, 1–22.

Metonymy from an (inter-)cultural perspective
Rita Brdar-Szabó

The aim of the course is to provide an introduction into the theories of conceptual metonymy and to give an overview of the state of the art and of methodological issues in recent research; to make students aware of the cultural embeddedness of metonymies; to give students a chance to practice recognizing universality and variation; to try to motivate cross-cultural and cross-linguistic differences in the use of metonymies.
Conceptual metonymy theory was until the 90s primarily focused on the universality of metonymy. One of the main reasons for this was that research centered on English, another reason was the recognition of universal embodiment underlying metonymies. However it became more and more evident that a theory of metonymy that cannot provide a coherent explanation for cross-linguistic and cross-cultural differences and cannot account for the large-scale specificity and variation in many other metonymies is untenable.
In the present course we consider how these issues arose and discuss current research problems.

Core readings:

Benczes, Réka, Antonio Barcelona, Francisco José Ruiz de Mendoza Ibánez, eds. (2011). Defining Metonymy in Cognitive Linguistics: Towards a Consensus View. (Human Cognitive Processing 28). Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins.

Littlemore, Jeanette (2015). Metonymy: Hidden Shortcuts in Language, Thought and Communication. Cambridge: Cambridge University Press.

Panther, Klaus-Uwe, Günter Radden, eds. (1999). Metonymy in Language and Thought. (Human Cognitive Processing 4). Amsterdam − Philadelphia: John Benjamin.

Psycholinguistics
Judit Bóna

Aim of instruction: The course aims to present the psycholinguistic concepts of speech production, perception, reading and writing, and to systematize their interrelationships. It presents the main investigations and theories of the research fields to underlie linguistic studies (e.g., language development, models of reading comprehension, reading acquisition).

a) knowledge

- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills

- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of language production and processing.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes

- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.
- Recognizes and understands the necessity and usefulness of the scientific foundations of their profession.

d) autonomy and responsibility

- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Contents of education

Topics: Structure of brain, theories of functioning. Process of speech production: models, research possibilities. The process of speech perception and comprehension: assumptions, models, functioning of different levels, experimental approach, perceptual basis. Structure of the mental lexicon, lexical access. Theoretical issues and stages of first language acquisition, general features, and characteristics in various languages. Models of reading and writing. Language disorders.

System of evaluation: written / oral exam

Readings:

Melissa A. Redford (ed.) 2015. The handbook of speech production. John Wiley & Sons, Inc. (selected chapters)
Eva M. Fernández, Helen Smith Cairns (eds.) 2020. The handbook of Psycholinguistics. John Wiley & Sons, Inc.

Ágnes Kuna & Francis Julian Prescott-Pickup
Qualitative methods in linguistics (supported by software)

The course provides an introduction into qualitative research. During the semester we will reflect on some qualitative methods e.g. content analysis, video analysis, grounded theory, mixed method. There will be a strong emphasis on learning the theoretical and practical steps of qualitative research. The main topics are the following: research design, data collection, formulation of research questions, the basics of some qualitative methods. A further field is the qualitative software supported analyses, with particular reference to the MAXQDA program, (developing codes/categories, coding process, validation of coding, documentation of the research, creation of memos, interpretation and visualisation of results). The workshop will also provide an opportunity to discuss methodological issues arising in the student's own research.

Course requirements:

- Regular and active participation in classes
- reading the literature
- a short summary (3-5 pages) of your own project (related to research methods) based on what you have learned in the workshop

Topics:

- 1. Introduction to qualitative research
- 2. Data collection methods
- 3. Content analysis
- 4. Video analysis
- 5. Grounded Theory
- 6. Mixed method
- 7. Qualitative research supported by software

Readings:

- Graneheim, UH. – Lundman, B. 2004. Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness. *Nurse Education Today* 24: 105–112.
- Heighma, Juanita Krocker, Robert A. (eds.) 2009. *Qualitative research in applied linguistics. A practical introduction.* Palgarve Macmillian.
- Kuckartz, Udo – Rädiker, Stefan 2019. *Analyzing qualitative data with MAXQDA. Text, audio, and video.* Wiesbaden: Spinger.
- Petty, Nicola J. – Thomson, Oliver P. – Stew, Graham 2021. Ready for a paradigm shift? Part 1: Introducing the philosophy of qualitative research. *Manual Therapy* 17: 267–274.
- Rädiker, Stefan – Kuckartz, Udo 2020. *Focused analysis of qualitative interviews with MAXQDA. Step by Step.* Berlin: MAXQDA Press.
- Tracy, Sarah J. 2010. Qualitative Quality: Eight "Big-Tent" Criteria for Excellent Qualitative Research. *Qualitative Inquiry* 16(10): 837–851.
- https://www.maxqda.com/training

Course descriptions of obligatory courses

Gábor Simon
BTKD-NY-NYKK-1: Cognitive semantics from an (inter)cultural perspective

Aims and content:

The aims of the course are (i) to provide an introduction to the linguistic theories of meaning, especially into cognitive semantics; (ii) to discuss the fundamental tenets of the conceptualization approaches to meaning-making, with special regard to the role of culture in cognition; (iii) to explore the canonical models of cognitive semantics and their application in (inter)cultural linguistics.
In addition to providing a smooth introduction into the realm of cognitive semantics, the course also facilitates the application and/or adaptation of this perspective (or its particular models and theories) in individual doctoral research. Thus, beyond discussing the key notions and areas of the field, the analytical and methodological aspects of the cognitive semantic framework are also dealt with.
The course content includes the complexity of linguistic meaning, the notion of cultural cognition, the embodiment hypothesis, image schemas, conceptual models, domains and categories, metaphor and metonymy, and conceptual integration.

Requirements:

- active participation in the discussion about the reading materials,
- carrying out a small-scale (or pilot) analysis on one aspect of the individual research within the framework of cognitive semantics,

- delivering a presentation about the results of the analysis,
- reporting the results in a term paper.

Core Readings:

Evans, Vyvyan 2019. Cognitive Linguistics. A complete guide. Edinburgh: Edinburgh University Press. 221–240, 267–299.
Lakoff, George 2006 [1993]. The contemporary theory of metaphor. In: Geeraerts, Dirk (ed.): Cognitive Linguistics: Basic Readings. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 185–238.
Lemmens, Marteen 2016. Cognitive semantics. In: Riemer, Nick (ed.): The Routledge Handbook of Semantics. London, New York: Routledge. 90–105.
Panther, Klaus-Uwe – Thornburg, Linda L. 2007. Metonymy. In: Geeraerts, Dirk–Cuyckens, Hubert (eds.): The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. Oxford: Oxford University Press. 236–263.
Riemer, Nick 2010. Introducing Semantics. New York: Cambridge University Press. 1–40.
Sharifian, Farzad 2008. Distributed, emergent cultural cognition, conceptualisation and language. In: Frank, Roslyn M.–Dirven, René–Ziemke, Tom–Bernárdez, Enrique (eds.): Body, Language and Mind. Vol 2. Sociocultural Situatedness. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 109–136.
Turner, Mark 2007. Conceptual integration. In: Geeraerts, Dirk–Cuyckens, Hubert (eds.): The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. Oxford: Oxford University Press. 377–393.
Yu, Ning 2015. Embodiment, culture, and language. In: Sharifian, Farzad (ed.): The Routledge Handbook of Language and Culture. London, New York: Routledge. 227–239.

Nikolett F. Gulyás
BTKD-NY-NYKK-2: Introduction to linguistic typology and contrastive linguistics

The course aims to provide an overview of the major research topics of linguistic typology. The curriculum consists of three main parts; an introduction to the definitions and methods used in typology; on overview of the history of the field; and various topics that have been discussed including word order typology, the typology of case marking, voice typology, types of major alignment patterns, and questions concerning valency and transitivity patterns. The relationship between language types and speakers' communities as well as correspondences between areal diffusion and language types get a special focus during the classes. The course includes several lectures complemented by active collaboration among students. The overall purpose is to develop participants' ability to apply theory in their individual research and to establish a holistic view on linguistic diversity.

Core Readings:

Croft, William 2003. *Typology and Universals* [2nd ed.]. Cambridge: Cambridge University Press.
Dryer, Matthew S. & Haspelmath, Martin (eds.) 2013. *The World Atlas of Language Structures Online*. Leipzig: Max Planck Institute for Evolutionary Anthropology. (http://wals.info)
Haspelmath, Martin 2010. Comparative concepts and descriptive categories in crosslinguistic studies. *Language* 86 (3): 663–687.
Moravcsik, Edith A. 2013. *Introducing language typology*. Cambridge: Cambridge University Press.
Song, Jae Jung 2001. *Linguistic Typology. Morphology and Syntax*. Harlow: Longman.
Song, Jae Jung (ed.) 2010. *The Oxford Handbook of Linguistic Typology*. Oxford: Oxford University Press.
Velupillai, Viveka 2012. *An introduction to linguistic typology*. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins.

Rita Brdar-Szabó, András Imrényi, Mária Ladányi, Nóra Kugler, Szilárd Tátrai & Gábor Tolcsvai Nagy
BTKD-NY-NYKK-3: (Inter-)cultural approach to grammar

The course provides modelling of grammar in a cognitive-functional theoretical framework which offers the description of linguistic meaning making and of constructions structuring them via symbolic relations considering embodiment, biological and social embededness of language. Phenomena taken from English (as lingua franca), well known and familiar to the students, are used as the starting point in order to approach grammatical constructions of Hungarian. Apart from this, the course has the aim to present a comprehensive cognitive-functional description of Hungarian as well. It will be shown in great detail how Hungarian language makes use of phonological and semantic potential based on the relation of schema and realization, how morphological and syntactic operations of construal are put to use, how meaning making can be captured on the level of systematic connections and contextual realization. On the one hand, the course offers a key to the reception of Hungarian culture approaching it from the study of linguistic conceptualization and behaviour, while on the other hand, – reflecting about general and language-specific phenomena observed in English and Hungarian – it paves the way to a better understanding of social and intersubjective meaning construal in language in general as well.
In addition to Hungarian and English, in order to broaden the acquired knowledge, data from some other, typologically partly similar, partly different languages (mainly Finno-Ugric, German, Romance and Slavic languages) will be taken into consideration as well. At the end of the course the students will be able to carry out contrastive or contrastive-typological analysis in a cognitive-functional theoretical framework and will be expected to compare a linguistic phenomenon of their own choice – preferably taken from their native language – with English and/or Hungarian in form of a case study of publishable quality

Core Readings:
Croft, William 2003. *Typology and universals*. Second edition. Cambridge: Cambridge University Textbooks.
Croft, William – Cruse, Alan D. 2004. *Cognitive linguistics.* Cambridge: Cambridge University Press.
Kövecses Zoltán – Benczes Réka 2010. Kognitív nyelvészet. Budapest: Akadémiai Kiadó.
Radden, Günter – Dirven, René 2007. Cognitive English Grammar. Amsterdam–Philadelphia: John Benjamins.
Tolcsvai Nagy Gábor 2013. Bevezetés a kognitív nyelvészetbe. Budapest: Osiris Kiadó.
Tolcsvai Nagy Gábor (szerk.) 2017. Nyelvtan. A magyar nyelv kézikönyvtára 4. Budapest: Osiris Kiadó.

Ildikó Vaskó
BTKD-NY-NYKK-4: Intercultural Pragmatics

The aim of the course:
The course aims to introduce students to concepts related to intercultural pragmatics and develop their ability to analyse and reflect critically on pragmatic issues arising from language use in cross cultural contexts. The course is concerned with the crucial role context and pragmatic principles play in understanding utterances in everyday conversations and other forms of human communication. The focus is how a language system is put to use in social encounters (written or oral) between human beings who have different first languages, different linguistic and cultural backgrounds.
Syllabus outline:
- Current pragmatic theories
- The socio-cognitive approach

- Pragmatic competence
- Context
- Common ground
- Salience
- Politeness and impoliteness

Requirements:

- attendance and participation at the seminar;
- completion of home reading and home assignments;
- a presentation of a topic named in the syllabus
- a seminar paper on a suggested topic in Intercultural pragmatics

Assessment:

The course mark will be based on the quality of the presentation, the paper to be submitted and classroom participation. Without the presentation and the paper, no credit may be obtained for the course.

Core Readings:

Fetzer, A. & Fischer, K. (2006). Lexical markers of Common grounds. Amsterdam: Elsevier
Giora, R. (1999). On the priority of salient meanings: Studies of literal and figurative language. Journal of Pragmatics 31 919-929
Haugh, M. (2010). Intercultural im/politeness and the micro-macro issue. In A. Trosborg (Ed.), Pragmatics across languages and cultures (pp. 139–166). Mouton de Gruyter.
Kecskés, I. (2014). Intercultural Pragmatics Oxford: Oxford University Press.
Kecskés, I. & Zang, F. (2009). Activating, seeking and creating common ground: A socio-cognitive approach. Pragmatics and Cognition, 17 (2), 331-355
Stalnaker, R. (2002). Common ground. Linguistics and Philosophy, 25(5/6), 701-721

Rita Brdar-Szabó
BTKD-NY-NYKK-9: Tutorial seminar 1. Research methodology 1.

The aim of the course is to introduce participants to selected qualitative and quantitative research techniques and methods. It also aims to enable them to develop the skills required for using appropriate instruments for collecting data, to gain an awareness of the ways to analyze and report qualitative and quantitative data, to familiarize them with the complex process of peer-reviewing and to make them sensitive for ethical issues at all stages of the research process. Students will be graded based their homework assignments, on their classroom work, and on their ppt presentations at the beginning and at the end of the semester. The first presentation has to focus on the research topic of the individual PhD project, the second one should include also a methodological reflexion with a focus on the chosen research method(s), on the description of the research design, on the selected data types and data analysis, as well. Attendance is compulsory.

Readings:

Dörnyei, Zoltán (2007). *Research methods in applied linguistics. Quantitative, qualitative and mixed methodologies.* Oxford: Oxford University Press. Chap. 5.2: Questionnaire surveys. (pp. 101–115).
Litosseliti, Lia, ed. (2010). *Research Methods in Linguistics.* London – New York: ContinuumThe European Code of Conduct for Research Integrity. Revised Edition. (2017). Berlin: ALLEA. All European Academies.

https://www.allea.org/wp-content/uploads/2017/05/ ALLEA-European-Code-of-Conduct-for-Research-Integrity-2017.pdf [27.09.2020.]

Veronika Jávor-Szelid
BTKD-NY-NYKK-10: Tutorial seminar 2. How to write a research paper in English?

Aim and content of the course:
This course is designed to equip PhD students with the essential skills required for writing academic papers in English. It introduces the principles and conventions of scientific writing, guides students in the critical reading and evaluation of research papers in linguistics, and explores the structure, argumentation strategies, and defining features of effective scholarly work. Additional topics include abstract writing, ethical considerations in research and publication, and targeted practice in the grammar and vocabulary most relevant to academic prose. Throughout the course, students will deliver a presentation on their research topic, complete a series of writing assignments, and engage in peer review to develop their editorial and evaluative skills.

Requirements:
- *Participation.* Students are required to be present at the classes, they can miss a maximum of three classes, but they are encouraged to attend each of them.
- *Preparation for the classes.* Students should be prepared for the classes, which means they need to read the required reading material and do the homework regularly. The homework needs to be uploaded to the Teams platform of the class.
- *Presentation.* Students are asked to hold a 20-minute ppt presentation on the topic and outline of their research paper.
- *Writing assignments & correction.* Students are required to write weekly assignments, including parts of a research paper. They will need to correct these texts based on the feedback they get from the teacher and their peers, and at the end of the semester they need to hand in the corrected versions.
- *Giving feedback.* Throughout the semester students will be asked to give feedback on their peers' work.
- *Grading.* The final grade has four components (note that students must not get a one in any of these components): active in-class participation, homework (40%), peer feedback (10%), presentation (20%), corrected parts of a research paper (30%).

Please note that the articles shared in this course may only be used by the students of the course for their own studies and may not be passed on to others.

Recommended readings:
Gastel, Barbara & Day, Robert A. (8th ed.) (2016). *How to Write and Publish a Scientific Paper.* Cambridge: Cambridge University Press.
Lynch, Tony & Anderson, Kenneth (2013). *Grammar for Academic Writing.* University of Edinborough: English Lanaguage Teaching Centre.
Porter, David (3rd ed.) (2007). *Check Your Vocabulary for Academic English.* London: A&C Black Publishers Ltd.

Publication Manual of the American Psychological Association (7th ed.) (2020). Washington, DC: American Psychological Association.
Tankó, Gyula (2011). *Professional Writing. The Academic Context.* Budapest: Eötvös University Press.

Kata Csizér
BTKD-NY-NYKK-11: Tutorial seminar 3. Research methodology 2.

The course aims to develop doctoral students' theoretical and practical competences required for designing and conducting a methodologically sound, coherent, and internationally standard PhD dissertation. It focuses on formulating research problems and questions, critically engaging with the relevant literature, and clearly identifying research gaps. Students work in depth on research design, sampling, instrument development, ethical considerations, and quality control throughout the dissertation process. The course also strengthens advanced academic writing skills and prepares students to present their doctoral research professionally and autonomously.
The content of the course covers the entire research process involved in planning and conducting a PhD dissertation, including needs analysis and the precise definition of the research problem, the formulation of research questions, as well as the critical review of relevant literature and the identification of research gaps. The course addresses key issues in research design, including design-related, sampling, and instrument development decisions, as well as ethical and quality assurance considerations related to data collection and analysis. Particular emphasis is placed on the development of advanced academic writing skills and on the professional and coherent presentation of doctoral research in both written and oral formats.
Assessment is continuous and based on in-class work; in addition, students are required to submit a 4,500-word take-home paper on their own research.

Readings:
Creswell, J. W., & Creswell, J. D. (2018). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (5th ed.). SAGE Publications.
Dörnyei, Z. (2007). *Research methods in applied linguistics: Quantitative, qualitative, and mixed methodologies*. Oxford University Press.
Saunders, M., Lewis, P., & Thornhill, A. (2019). *Research methods for business students* (8th ed.). Pearson Education.

This course is taught by several of the tutors of the programme:
BTKD-NY-NYKK-12: Tutorial seminar 4.

The course aims to support the theoretical and methodological design of the doctoral research and to assist the PhD student in the preparation of a detailed research plan to be submitted for the comprehensive examination.

Iranisztika Doktori Program
IRAN_PhD_targyleírasok.pdf

Japanológia Doktori Program

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-1
Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 1.
Tárgyfelelős neve: Dr. Szabó Balázs
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja: A japán történelem szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos eredmények, azok értelmezésének megismerése, forrásanyagok keresése, feldolgozása, illesztése a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Képes eltérő történettudományi aspektusokból tekinteni a japán történelem eseményeire, folyamataira.
- Képes a japán történelem egyes szakaszait tágabb, interdiszciplináris kontextusba illeszteni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a japán történelem egyes szakaszait tágabb, interdiszciplináris kontextusba illeszteni, azok társadalmi, gazdaságtörténeti, geopolitikai vonatkozásait feltérképezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása): A japán történelem kutatásához kapcsolódó kurrens témák és módszerek megismerése és alkalmazása saját kutatásában. Az elsődleges források használatának emelt szintű ismeretei és a másodlagos szakirodalom kritikai értékelése.

Témakörök: Lehetséges témakörök: társadalomtörténet, kultúrtörténet, politika- és jogtörténet, geopolitika és diplomáciatörténet, hadtörténet stb.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

TOTMAN, Conrad 2006. *Japán története*. Budapest: Osiris.
BROWN, Delmer M. (ed.) 1993. *Cambridge history of Japan vol. 1., Ancient Japan*. Cambridge: Cambridge University Press.
YAMAMURA, Kozo (ed.) 1990. *Cambridge history of Japan vol. 3., Medieval Japan*. Cambridge: Cambridge University Press.
JANSEN, Marius B. (ed.) 1989. *Cambridge history of Japan vol. 5., The nineteenth century*. Cambridge: Cambridge University Press.
DUUS, Peter (ed.) 1989. *Cambridge history of Japan vol. 6., The twentieth century*. Cambridge: Cambridge University Press.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-2
Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 2.
Tárgyfelelős neve: Dr. Zentai Judit
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A kurzus célja: megismertetni a diákokkal a modern japán nyelvtudomány fő ágait, területeit, azok legalapvetőbb szakirodalmát, hogy ezáltal képessé váljanak önálló kutatómunka végzésére a japanológia nyelvtudományi területén. Az előadásokhoz bőséges feldolgozandó szakirodalmi olvasmány járul. A kurzus sikeres elvégzésének feltétele a nyelvtudomány alapjainak, általános szakterminológiájának ismerete, mely egy „Bevezetés a nyelvtudományba" jellegű kurzuson megszerezhető. Erre építve a japán nyelvészet egyes területein (a modern japán nyelv struktúrái, szintaxis, fonológia, szemantika, pragmatika; nyelvtörténet) megismertetjük a diákokat a japán nyelv alapvető szerkezeti jellegzetességeivel és struktúráival, valamint a tudományos kutatások aktuális eredményeivel, a legfontosabb szakirodalommal.

a) tudás

- Képes értelmezni a japán nyelvészet, nyelvtudomány különböző területeit, azok összefüggéseit alapszinten átlátni.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

E szakszeminárium feladata és célja, hogy mélyebb betekintést nyújtson a japán nyelv tudományának egy-egy részterületének valamely lényeges kutatási témájába, szemináriumi jelleggel és módszerekkel, elsődleges források és szakirodalom feldolgozásával, a hallgatók aktív közreműködése mellett (szakirodalmi prezentációk készítése, recenzió vagy rövid tanulmány írása, önálló forrásfeldolgozás stb.).

Témakörök: A japán nyelvtudomány kutatásához kapcsolódó kurrens témák és módszerek megismerése és alkalmazása saját kutatásában. Lehetséges témakörök: a modern japán nyelv struktúrái, szintaxis, fonológia, szemantika, pragmatika; nyelvtörténet stb.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

SHIBATANI, Masayoshi 1990. The Languages of Japan. [Cambridge Language Surveys] Cambridge: Cambridge University Press.

TSUJIMURA, Natsuko 1996. *An Introduction to Japanese Linguistics*. Cambridge, Mass.: Blackwell Publishing.

TSUJIMURA, Natsuko 1999. *The Handbook of Japanese Linguistics*. [Blackwell Handbooks in Linguistics] Oxford: Blackwell Publishing.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-3
Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 3.
Tárgyfelelős neve: Dr. Kiss Mónika
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja: A japán művészet tudományos vizsgálatának kezdetei a modern Japánban, az alapvető szavak kialakulásának megismerése, az események és a művészethez kapcsolódó elméletek feldolgozása, illesztés a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Képes eltérő elméleti kiindulópontokból tekinteni a művészeti jelenségekre.
- Képes a művészetről való tudás sokféleségét, a művészet (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: Az órák folyamán a japán nyelven kiadott szövegek olvasásával párhuzamosan, azok tartalmát megbeszélve járjuk körbe az újkori, modern Japánban kibontakozó, a nyugati világ hatásával létrejövő művészeti világot. Középpontban van a művészet szó megalkotása és elterjedése, illetve a fontosabb személyek és események megismerése, akik és amelyek ezt a világot formálták. Az órákon az előre elolvasott szöveget vitatjuk meg. A hallgatók egy témát kiválasztva, projektmunka bemutatásával szerezhetnek érdemjegyet.

Témakörök: a művészet japán fogalmai; a Meiji kor művészeti világának történései; művésztársaságok; első művészeti iskolák; a *nihonga* és *yoga* létrejötte és különbségei; nemzetközi művészeti kapcsolatok; művészidentitások, vagyis a művészről alkotott elméletek és azok ütközése; a modern szobrászat megszületése Japánban stb.

Az értékelés rendszere: projektmunka

Irodalom:

FURUTA Ryo *et al.* 2007. *Nihon chokoku no kindai* 日本彫刻の近代 / *Modern age in Japanese sculpture: from its beginnings through the 1960s.* Kyoto: Tankosha.
SATO Doshin 1999. *Meiji kokka to kindai bijutsu* 明治国家と近代美術. Tokyo: Yoshikawa Kobunkan.
SATO Yasuhiro 2005. *Koza nihon bijutsushi* 講座日本美術史. Vol. 1. Tokyo: Daigaku Shuppankai.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-4
Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 4.
Tárgyfelelős neve: Dr. Zentai Judit
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja: Az egyes szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos irányzatok, az azokon alapuló alkalmazások megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, amennyire lehetséges illesztve a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Rendelkezik azzal a kellő nyelvtudással, amellyel amellett, hogy képes a releváns elsődleges, másodlagos forrásokon, valamint szakirodalmakon keresztül a lehető leghatékonyabban feltérképezni, megismerni és megérteni az adott tudományterületre jellemző sajátosságokat, szakszerűen ki is tudja fejezni magát szóban és írásban egyaránt.

b) képesség

- Képes a releváns elsődleges, másodlagos forrásokon, valamint szakirodalmakon keresztül a lehető leghatékonyabban megismerni és megérteni az adott tudományterületre jellemző sajátosságokat, és az így szerzett információkat, ismereteket képes az egyes szakterületeknek megfelelő szempontrendszerek szerint vizsgálni.

c) attitűd:

- Nyitott a japán tudományos világ különféle területeinek megismerésére.
- Törekszik a nyelvtudásának folyamatos fejlesztésére.
- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma:

A kurzus során a hallgatók egy-egy tudományterületen belüli kérdéskört dolgoznak fel, melyeket prezentáció formájában mutatnak be. A témák a doktori hallgatók kutatási témája szerint változó.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

BARTHOLOMEW, James R. 2020. „Japan." In: Hugh Richard SLOTTEN (ed.) *Modern Science in National, Transnational, and Global Context.* Cambridge: Cambridge University Press, 555–576.

NUMATA, Jirō 1964. „The Acceptance of Western Culture in Japan. General Observations." *Monumenta Nipponica* 19/3-4: 235–242.

UENO, Masuzō. 1964. „The Western Influence on Natural History in Japan." *Monumenta Nipponica* 19/3-4: 315–339.

YAJIMA, Suketoshi. 1964. „The European Influence on Physical Sciences in Japan." *Monumenta Nipponica* 19/3-4: 340–351.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-5
Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 5.
Tárgyfelelős neve: Dr. Szabó Balázs
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A 20. század előtti japán dokumentumok, jogi szövegek értelmezéséhez szükséges képességek elsajátítása.

a) tudás

- Képes önállóan olvasni, értelmezni a fent említett *(sōrōbun, kanbun)* szövegeket.
- Ismeri az ezen szövegekben alkalmazott irodalmi, történelmi utalások, nyelvi fordulatok világát.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a saját területéhez tartozó régi szövegek értelmezésére.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása): A japán történelem, kultúrtörténet, jogtörténet kutatásához kapcsolódó szövegek nyelvezetének ismerete, azok értelmezésének felhasználása saját kutatásában. Az elsődleges források használatának emelt szintű ismeretei és a másodlagos szakirodalom kritikai értékelése.

Témakörök: Lehetséges témakörök: társadalomtörténet, kultúrtörténet, politika- és jogtörténet, geopolitika és diplomáciatörténet, hadtörténet stb.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

Hayashi Hideo 2002. Komonjo no kiso. Tokyo: Kashiwa.
Yoshida Yutaka 1998. Komonjo tenarai. Tokyo: Kashiwa.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-6

Tárgy neve: Japanológiai szakszeminárium 6.
Tárgyfelelős neve: Dr. Szabó Balázs
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja: A modern japán történelem és társadalomfelfogás szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos eredmények, azok értelmezésének megismerése, forrásanyagok keresése, feldolgozása, illesztése a disszertációk vonatkozó fejezeteihez. Megismertetni a hallgatókat a modern japán nemzettudatot befolyásoló történelmi folyamatokkal, jelentősebb mozgalmakkal (kokugaku, mitogaku stb).

a) tudás

- Képes eltérő történettudományi és eszmetörténeti aspektusokból tekinteni a japán nemzetkép formálódásának eseményeire, folyamataira.
- Képes a japán történelem vonatkozó szakaszait tágabb, interdiszciplináris kontextusba illeszteni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a modern, 18-20. századi japán történelem egyes szakaszait tágabb, interdiszciplináris kontextusba illeszteni, azok társadalmi, eszmetörténeti, geopolitikai vonatkozásait feltérképezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: A japán nemzettudat kutatásához kapcsolódó kurrens témák és módszerek megismerése és alkalmazása saját kutatásában.

Témakörök: Lehetséges témakörök: társadalomtörténet, kultúrtörténet, politika- és jogtörténet, médiatörténet stb.

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

FARKAS Ildikó 2018. *A japán modernizáció ideológiája.* Budapest: L'Harmattan.

JANSEN, Marius B. (ed.) 1989. *Cambridge history of Japan vol. 5., The nineteenth century.* Cambridge: Cambridge University Press.

DUUS, Peter (ed.) 1989. *Cambridge history of Japan vol. 6., The twentieth century.* Cambridge: Cambridge University Press.

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-7

Tárgy neve: Doktori speciálkollégium 1.
Tárgyfelelős neve: Dr. Szabó Balázs
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók általános (Nyugat-centrikus) nyelvészeti diszciplína (pl: szociolingvisztika) és a japán émikus nyelvészeti gondolkodásmódot (pl: *gengoseikatsu* – nyelvi élet tudománya) összevetve képesek legyenek egy-egy nyelvészeti téma komplex feldolgozására, és megismerkedjenek az ehhez szükséges digitális bölcsészeti eszközök használatával.

a) tudás

- Ismeri a japán nyelvet érintő eltérő nyelvelméleti kiindulópontokat és a főbb émikus és étikus nyelvészeti iskolákat.
- Meg tudja különböztetni a nyelvelméleti és alkalmazott nyelvészeti pubblikációkat nyelvezet, szakszóhasználat, módszertani alkalmazás és eredményinterpretáció alapján magyar, angol és japán nyelveken.
- Ismeri a különböző diszciplínák által használt jelentősebb módszertanokat, azok eltérését és összeegyeztethetőségét (vagy annak hiányátI
- Ismeri a nyelvészeti kutatásokra alkalmas és a nyelvi alapú digitális bölcsészeti eszközöket.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.
- Képes kiválasztani a kutatására alkalmazható kiegészítő nyelvészeti módszereket és a hozzájuk tartozó digitális bölcsészeti eszközöket is.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét, és azok eredményeit kritikusan kezeli.
- Törekszik a komplex tudásra, hogy véleményét annak ismeretében állítsa fel, hogy a különböző érvelési szempontokat objektíven megvizsgálta.
- Törekszik a koreszrű, digitális eszközök és módszerek alkalmazására.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.
- Felelősséget vállal a kurzus teljesítéséhez szükséges projektmunkájáért, a digitális bölcsészeti eszközök és az LLM felhasználási módjáért.

Az oktatás tartalma Az órák során a hallgatók megismerkednek az émikus és étikus nyelvészeti tudományok alapvető szemléleteinek különbségeivel egy-egy részterület (leírónyelvtan, tipológia, alkalmazott nyelvészeti tudományágak stb.) eredményein keresztül. A kurzuson különös figyelmet fordítunk a doktori programban gyakorta használt nyelvészeti társdiszciplínákra, az általuk alkalmazott módszertanukra (pl: filológiai elemzések, diskurzuselemzés), és nyelvi alapú digitális bölcsészeti eszközökre (pl: corpus linguistic, text mining, collaborative annotation, lexico-statistics), valamint szót ejtünk a nagy nyelvi modellek (LLM) kutatásban való alkalmazhatóságáról, annak jelenlegi limitációiról és kutatás-etikai hátteréről is.

Témakörök: filológiai elemzések, diskurzuselemzés, corpus linguistic, text mining, collaborative annotation, lexico-statistics, LLM

Az értékelés rendszere: A kurzust a hallgatók az órai részvétellel és egy saját (nyelvészeti) kutatási projekttel teljesítik.

Irodalom:

SHIMOJI, Michinori 2022. *An Introduction to the Japonic Languages – Grammatical Sketches of Japanese Dialects and Ryukyuan Languages*. Leiden & Boston: Brill.

JABŁOŃSKI, Arkadiusz 2022. *Case in Japanese – A Morphological Approach*. Poznan: Wydawnictwo Rys.

CROMPTON, Constance, Laura ESTILL, Richard J. LANE & Ray SIEMENS 2025. *The Companion to Digital Humanities in Practice*. Milton Park, UK: Routledge. (vonatkozó fejezetek)

Tárgy kódja: BTKD-NY-JPN-8
Tárgy neve: Doktori speciálkollégium 2.
Tárgyfelelős neve: Dr. Szabó Balázs
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott
Az oktatás célja: A kultúratudományokhoz tartozó egyes szakterületekhez tartozó tudományos irányzatok, az azokra alapuló, elsődleges források feldolgozásához és értékeléséhez szükséges metodológiák és digitális bölcsészeti eszközök megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, illesztés a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás

- Ismeri a kultúratudományok szakterületeit (különös tekintettel a japán néprajzi és kulturális antropológiai émikus és étikus) területekre, alapvető teóriáit és etikai kereteit.
- Ismeri a közösségi kutatás (community research) módszertanát (terepmunka, gyűjtőmunka, közösségi projektek kiépítése) és folyamatát.
- Ismeri a nem nyelvészeti adatfeldolgozáshoz kapcsolódó digitális bölcsészeti eszközöket, a felhasználási területüket.
- Ismeri a kutatási területéhez kapcsolódó Open Access és közösségi alapú (community based) adatbázisokat.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes eltérő kultúratudományi kiindulópontokból tekinteni a Japán kultúra jelenségeire.
- Képes a Japán kultúráról való tudás sokféleségét, a kulturális produktumok változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.
- Képes kiválasztani a kiválasztott kulturális produktumok elemzésére, összehasonlítására, tipologizálására a vonatkozó tudományterületek (hibrid) módszertanai és digitális bölcsészeti eszköztárával segítségével.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.
- Nem exotizálja a kutatott kultúrát, közösséget, és kritikusan kezeli a kultúratudományok különböző történelmi szakaszaiban publikált émikus és étikus tanulmányokat.
- Törekszik a közösségi kutatás irányelveit megvalósítani saját kutatási területén.

– Törekszik arra, hogy kutatásai eredményeit visszajuttassa a kutatott közösségnek és a tágabb tudományos közegnek.

d) autonómia és felelősség:

– Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
– Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.
– Felelős a kutatásáért, és a kutatásának közösségi hatásáért.

Az oktatás tartalma (az elsajátítandó ismeretanyag tömör leírása)

Témakörök: A kurzus során a hallgatók megismerkednek a japán kultúrával foglalkozó tudományágak (étikus és émikus) szemléletével, módszertanával és etikai kereteivel. Az órák során külön figyelmet folytatunk a Japánban történő terepmunka, gyűjtőmunka, közösségi adatfelvétel és kutatási projektmunkák szervezésére, folyamataira, etikai előírásaira és publikálási lehetőségeire – különös tekintettel a közösségi alapú (community based) adatbázisokra és Open Access irányelvekre. Megvizsgáljuk azt is, hogy milyen nem nyelvi/szöveg alapú digitális bölcsészeti eszközök alkalmazhatóak a kutatásban (adatfelvétel, rendezés, annotálás, network vizualizáció, digitális térkép stb.).

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom:

KUWAYAMA, Takami 2004. *Native Anthropology The Japanese Challenge to Western Academic Hegemony*. Melbourne: Trans Pacific Press.

ROBERTSON, Jennifer 2008. *A Companion to the Anthropology of Japan*. Hoboken: Wiley-Blackwell.

KAWAMORI H. 川森博司, YAMAMOTO S. 山本志乃, SHIMAMURA T. 島村恭則 2008. *Nihon no minzoku: mono to hito no koryu* 日本の民俗: 物と人の交流 [A japán nép: tárgyak és emberek kapcsolata]. Tokyo: Yoshikawa.

Koreanisztika Doktori Program

Koreanisztika doktori program

Magyar nyelvészet Doktori Program

Magyar nyelvészet doktori program

Mongolisztika Doktori Program

KÉPZÉSI SZERKEZET

Tárgy kód	Tantárgy / tevékenység megnevezése	Kredit pont	Követelmény típusa	Heti óraszám	Felvétel típusa	Ajánlott félév	Ismételhetőség
Képzési és kutatási szakasz		**120 kredit teljesítése kötelező**					
BTKD-NY-MON-1	Mongolisztikai szakszeminárium 1.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-MON-2	Mongolisztikai szakszeminárium 2.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-MON-3	Mongolisztikai szakszeminárium 3.	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-MON-4	Mongolisztikai szakszeminárium 4.	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-MON-5	Mongolisztikai szakszeminárium 5.	**10**	Gy	2	k	3	N
BTKD-NY-MON-6	Mongolisztikai szakszeminárium 6.	**10**	Gy	2	k	3	N
BTKD-NY-MON-7	Mongolisztikai szakszeminárium 7.	**10**	Gy	2	k	4	N
BTKD-NY-MON-8	Mongolisztikai szakszeminárium 8.	**10**	Gy	2	k	4	N
BTKD-NY-MON-9	Konzultáció 1.	**10**	Gy	2	k	1	N
BTKD-NY-MON-10	Konzultáció 2.	**10**	Gy	2	k	2	N
BTKD-NY-MON-11	Konzultáció 3.	**10**	Gy	2	k	3	N
BTKD-NY-MON-12	Konzultáció 4.	**10**	Gy	2	k	4	N
	Digitális bölcsészet workshop		Gy		k	1-3	
	Komplex vizsga	**0**	K	0	k	4	
Kutatási és disszertációs szakasz		**120 kredit teljesítése kötelező**					

	Témavezetői konzultáció						
BTKD-NY-MON-13	Konzultáció 5.	**10**	Gy	2	k	5	N
BTKD-NY-MON-14	Konzultáció 6.	**10**	Gy	2	k	6	N
BTKD-NY-MON-15	Konzultáció 7.	**10**	Gy	2	k	7	N
BTKD-NY-MON-16	Konzultáció 8.	**10**	Gy	2	k	8	N
	Tudományos publikáció / tanulmányírás						
BTKD-NY-P-1	Tudományos publikáció / tanulmányírás I.	**5**	EF	0	k	1-4	I
BTKD-NY-P-2	Tudományos publikáció / tanulmányírás II.	**10**	EF	0	k	1-4	I
BTKD-NY-P-3	Tudományos publikáció / tanulmányírás III.	**15**	EF	0	k	1-4	I
	Konferencia előadás						
BTKD-NY-T-1.1	Konferencia előadás	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-1.2	Nemzetközi konferencia előadás	**10**	EF	0	szv	1-8	I
	Szerkesztés / recenzió						
BTKD-NY-T-2.1	Szerkesztés	**10**	EF	0	szv	1-8	I

Tárgykód	**Tantárgy / tevékenység megnevezése**	**Kreditpont**	**Követelmény típusa**	**Heti órás zám**	**Felvétel típusa**	**Ajánlott félév**	**Ismételhetőség**
BTKD-NY-T-2.2	Recenzió	**5**	EF	0	szv	1-8	I
	Tudományszervezés						
BTKD-NY-T-3.1	Tudományszervezés I.	**5**	EF	0	szv	1-8	1
BTKD-NY-T-3.2	Tudományszervezés II.	**10**	EF	0	szv	1-8	1
	Kutatómunka						
BTKD-NY-T-4.1	Kutatómunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I

BTKD-NY-T-4.2	Külföldi kutatómunka	**10**	EF	0	szv	1-8	I
	Egyéb tudományos tevékenységek						
BTKD-NY-T-5	Egyéb tudományos tevékenység	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-6	Terepmunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-7	Múzeumi gyakorlat	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-8	Gyűjtőmunka	**5**	EF	0	szv	1-8	I
	Oktatási segédanyag						
BTKD-NY-T-9.1	Kisebb terjedelmű	**5**	EF	0	szv	1-8	I
BTKD-NY-T-9.2	Nagyobb terjedelmű	**10**	EF	0	szv	1-8	I
Oktatási modul:		**40 kredit megszerezhető***					
BTKD-NY-O-1	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	Gy	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-2	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	Gy	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-3	Heti 2 órás szeminárium vagy előadás	**10**	Gy	2	szv	1-8	N
BTKD-NY-O-4	Heti 2 órás nyelvóra	**5**	Gy	2	szv	1-8	I
* Ha nem végez oktatói munkát, további 40 kredit megszerzése a tudományos kreditek teljesítésével							

TÁRGYLEÍRÁSOK

Tárgy kódja:	**Tárgy neve:**
BTKD-NY-MON-1	**Mongolisztikai szakszeminárium 1.**
BTKD-NY-MON-2	**Mongolisztikai szakszeminárium 2.**
BTKD-NY-MON-3	**Mongolisztikai szakszeminárium 3.**
BTKD-NY-MON-4	**Mongolisztikai szakszeminárium 4.**
BTKD-NY-MON-5	**Mongolisztikai szakszeminárium 5.**
BTKD-NY-MON-6	**Mongolisztikai szakszeminárium 6.**
BTKD-NY-MON-7	**Mongolisztikai szakszeminárium 7.**
BTKD-NY-MON-8	**Mongolisztikai szakszeminárium 8.**

A KURZUS CÉLJA

A mongolisztika szakterületén való jártasság elmélyítése, a tudományos módszertan megismerése, alkalmazásának elsajátítása az önálló, nemzetközileg is színvonalas tudományos kutatás végzéséhez szükséges mértékig (beleértve a disszertáció elkészítését).

A KURZUS TARTALMA

A mongolisztikai tudományterület sajátságainak megfelelően a progamon tanuló hazai és nemzetközi hallgatók igen változatos képzési háttérrel és sokféle, egymástól jelentősen különböző kutatási témákkal rendelkeznek. Így a doktori program és a Mongolisztikai szakszeminárium 1–8. elnevezésű kurzusok nagymértékben építenek a hallgatók egyéni képességeire, s alkalmazkodnak a képzési hátterük és kutatási témáik eltéréseiből fakadó egyedi igényeikhez.

A kurzus a tárgyi ismereteken túl elsősorban módszertani ismeretek átadására törekszik, melyeket az aktuális hallgatói igényekhez és érdeklődési körökhöz alkalmazkodó tematika példáján szemléltet. A képzés és a kurzusok elvégzése során alkalmazott és megtanulandó alapvető módszertani megközelítések az alábbiak:

3) Írott és szóban közvetített szövegek vizsgálata széles körű szövegelemzési módszerek alkalmazásával.
3) Terepmunka végzése és különböző típusú szövegek gyűjtése a magyar mongolisztikai iskola hagyományos megközelítésének megfelelően.
3) Levéltárakban, könyvtárakban és más gyűjteményekben őrzött írott és hangzó szövegforrások és szövegkorpuszok felkutatása, rendszerezése és feldolgozása.

A kurzus hallgatói igényekhez igazodó tematikai választékát a 150 éves magyarországi mongolisztika nemzetközileg is elismert kutatási területei jelentik, melyek az alábbiakat foglalják magukba:

I. **A mongol népek vallásai és vallási sokszínűsége.** A vallásokhoz és vallási kontextushoz kötődő szövegek nyelvi és kulturális sajátosságainak feltérképezése, különös tekintettel a rituális szövegekre és azok elemzésére a természet és a kultúra/társadalom viszonyának keretében.

Válogatott szakirodalom:

Birtalan, Ágnes: *Die Mythologie der mongolischen Volksreligion.* (Wörterbuch der Mythologie 34.) Ed. by Schmalzriedt, Egidius – Haussig, Hans Wilhelm. Klett-Cotta Verlag, Stuttgart 2001

Heissig, Walther: *The Religions of Mongolia.* University of California Press, 1980

Teleki, Krisztina: *Reminiscences of Old Mongolian Monks. Interviews About Mongolia's Buddhist Monasteries in the Early 20th Century.* (Budapest Monographs in East Asian Studies 10) Institute of East Asian Studies, Eötvös Loránd University, Budapest 2022

Wallace, Vesna A. (ed.): *Sources of Mongolian Buddhism.* Oxford University Press, 2020

II. **A nomád államok és birodalmak története**, különös tekintettel a Mongol Birodalomra és annak utódállamaira a múltban és a jelenben (beleértve a kortárs Mongólia, valamint a kínai és oroszországi mongol kisebbségek történetét). Összehasonlító vizsgálatok történelmi krónikákról és egyéb történeti dokumentumokról, valamint a történetírás ellentmondásos megközelítéseinek tanulmányozása. A nyugati és keleti kultúrák és társadalmak kölcsönös kapcsolatának vizsgálata.

Válogatott szakirodalom:

di Cosmo, Nicola(ed.): *The Cambridge History of Inner Asia.* Cambridge University Press, 2009

de Rachewiltz, Igor: *The Secret History of the Mongols. A Mongolian Epic Chronicle of the Thirteenth Century.* (Brill's Inner Asian Library 7/1, 7/2) Brill, Leiden and Boston 2004

Sinor, Denis (ed.): *The Cambridge History of Early Inner Asia.* Cambridge University Press, 1990

III. **A mongol népcsoportok népköltészete és irodalma.** A nékköltészeti szövegek kiváló forrást jelentenek a nyelvjárási és műveltségi kutatásokhoz. A mongolok írott és szóbeli hagyománya a buddhista irodalmi szövegeket és fordításokat, valamint a mongol népköltészeti műfajok változatait foglalja magában. Különös figyelmet kap a sámánizmus és a buddhizmus szöveghagyománya. A témához alkalmazott módszertani megközelítések:

- hagyomány és újítás a szöveg corpusban
- kulturális kódok azonosítása az irodalmi szövegekben
- motívumok, hősök, stb. túlélése és megjelenése a kortárs pop-kultúrában
- a szöveg mint kommuikációs jelenség
- az írott és szóbeli hagyomány egymásra hatásának problémái

Válogatott irodalom:

Birtalan, Ágnes: Dsakhchin (West-Mongolian) folksongs with Buddhist content. *Acta Orientalia Hung.* 61 (2008), pp. 415-429

Birtalan, Ágnes: Sacral communication of Darkhad shamans. *Acta Orientalia Hung.* 65 (2012), pp. 235- 256

Kara, György: *The Mongol and Manchu manuscripts and blockprints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences.* Akadémiai Kiadó, Budapest 2000

Sárközi, Alice: *Political prophecies in Mongolia in the 17-20th centuries.* (Bibliotheca orientalis Hungarica 38) Akadémiai Kiadó, Budapest 1992

IV. **A hagyományos nomád műveltség, tárgyi és szellemi aspektusok, szokások és népi élet.** A képzés célja, hogy rendszerezze a hagyományos népi műveltség szövegközpontú feldolgozását, valamint, hogy megtanítsa a mongol népcsoportok körében végzett sikeres terepmunka módszereit. Ez magában foglalja a terepi anyagok rögzítésének, rendszerezésének és strukturálásának módszereit, valamint az anyagok különböző módszerekkel és megközelítésekkel történő elemzését.

Válogatott irodalom:

Birtalan, Ágnes (ed.): *A mongol nomádok anyagi műveltsége.* (Hagyományos mongol műveltség I.). / *Material Culture.* (Traditional Mongolian Culture I.) Wien – Budapest, IVA-ICRA Verlag – ELTE, Belső-ázsiai Tanszék 2008

V. **Mongol nyelvek és nyelvjárások.** A modern mongol nyelvek és nyelvjárások osztályozása, jellemzői, nyelvi korpuszai, egymáshoz való viszonyuk, jelenlegi státuszuk, körülményeik, társadalmi és identitásbeli jelentőségük. A mongol nyelvek és nyelvjárások története, összehasonlítása és a kutatáshoz használható források.

Válogatott irodalom:

Janhunen, Juha (ed.): *The Mongolic Languages.* Routledge, 2003 Janhunen,

Juha: *Mongolian.* John Benjamins, 2012

Poppe, Nicholas: *Introduction to Mongolian Comparative Studies.* Helsinki 1955

de Rachewiltz, Igor – Rybatzki, Volker: *Introduction to Altaic Philology: Turkic, Mongolian, Manchu.* (Handbook of Oriental Studies, Volume 20, Section 8) Brill 2010

Robbeets, Martine – Savelyev, Alexander (eds.): *The Oxford Guide to the Transeurasian Languages.* Oxford University Press, 2020

Svantesson, Jan-Olof et al.: *The Phonology of Mongolian.* Oxford University Press 2005

VI. **Írások és írásrendszerek, valamint ezek jelentősége a mongol műveltségben.** A mongol népek által használt írásrendszerek jellemzői, forrásszövegei, jelentőségük a mongol nyelvek és nyelvjárások történetének kutatásában, a mongol identitás formálásában betöltött szerepük, kölcsönös egymásra hatásuk. A mongol írásrendszerekkel írodott szövegek tudományos feldolgozása, átírási lehetőségei, filológiai szempontú tanulmányozásuk.

Selected bibliography:

Kara, György: *Books of the Mongolian Nomads. More than Eight Centuries of Writing Mongolian*. Bloomington 2005

Отгонбаатар, Р. – Цендина, А. Д.: *Образцы письменной традиции Северной Монголии.* Москва 2014

Шагдарсүрэн, Ц.: *Монголчуудын үсэг бичигийн товчоон*, Улаанбаатар 2001

AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

Írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

A hazai és a külföldi kutatómunkáért kreditet a programvezető ad.

Mongolian Studes Doctoral Programme

CURRICULUM

Code	Subject	Credit points	Type	Weekly hours	Obligatory / Facultative	Semester	Repeatability
Educational and Research Module		**Credit points to be acquired: 120**					
BTKD-NY-MON-1	Seminar in Mongolian Studies 1	**10**	P	2	O	1	N
BTKD-NY-MON-2	Seminar in Mongolian Studies 2.	**10**	P	2	O	1	N

BTKD-NY-MON-3	Seminar in Mongolian Studies 3	**10**	P	2	O	2	N
BTKD-NY-MON-4	Seminar in Mongolian Studies 4	**10**	P	2	O	2	N
BTKD-NY-MON-5	Seminar in Mongolian Studies 5	**10**	P	2	O	3	N
BTKD-NY-MON-6	Seminar in Mongolian Studies 6	**10**	P	2	O	3	N
BTKD-NY-MON-7	Seminar in Mongolian Studies 7	**10**	P	2	O	4	N
BTKD-NY-MON-8	Seminar in Mongolian Studies 8	**10**	P	2	O	4	N
BTKD-NY-MON-9	Tutorial Seminar 1	**10**	P	2	O	1	N
BTKD-NY-MON-10	Tutorial Seminar 2	**10**	P	2	O	2	N
BTKD-NY-MON-11	Tutorial Seminar 3	**10**	P	2	O	3	N
BTKD-NY-MON-12	Tutorial Seminar 4	**10**	P	2	O	4	N
	Digital humanities workshop		P		O	1-3	
	Comprehensive exam	**0**	K	0	O	4	
Research and Dissertation Module		**Credit points to be acquired: 120**					
	Tutor consultation						
BTKD-NY-MON-13	Tutorial Seminar 5	**10**	P	2	O	5	N
BTKD-NY-MON-14	Tutorial Seminar 6	**10**	P	2	O	6	N
BTKD-NY-	Tutorial Seminar 7	**10**	P	2	O	7	N

MON-15							
BTKD-NY-MON-16	Tutorial Seminar 8	**10**	P	2	O	8	N
	Publication/Essay						
BTKD-NY-P-1	Publication/Essay I	**5**	IP	0	O	1-4	Y
BTKD-NY-P-2	Publication/Essay II	**10**	IP	0	O	1-4	Y
BTKD-NY-P-3	Publication/Essay III	**15**	IP	0	O	1-4	Y
	Conference Presentation						
BTKD-NY-T-1.1	Conference Presentation	**5**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD-NY-T-1.2	International Conference Presentation	**10**	IP	0	F	1-8	Y

Code	**Subject**	**Credit points**	**Type**	**Weekly hours**	**Obligatory / Facultative**	**Semester**	**Repeatability**
	Editorial Work/Review						
BTKD-NY-T-2.1	Editorial Work	**10**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD-NY-T-2.2	Review	**5**	IP	0	F	1-8	Y
	Organisational work						
BTKD-NY-T-3.1	Organisational work I	**5**	IP	0	F	1-8	1
BTKD-NY-T-3.2	**Editorial Work/Review** II	**10**	IP	0	F	1-8	1
	Research						
BTKD-NY-T-4.1	Research	**5**	IP	0	F	1-8	Y

BTKD -NY-T-4.2	Research Conducted Abroad	**10**	IP	0	F	1-8	Y
	Other Scientific Activity						
BTKD -NY-T-5	Other Scientific Activity	**5**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD -NY-T-6	Field practice	**5**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD -NY-T-7	Internship in a Museum	**5**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD -NY-T-8	Data Compilation	**5**	IP	0	F	1-8	Y
	Educational Material						
BTKD -NY-T-9.1	Educational Material (smaller)	**5**	IP	0	F	1-8	Y
BTKD -NY-T-9.2	Educational Material (larger)	**10**	IP	0	F	1-8	Y
Educational module		**Credit points to be acquired: 40**					
BTKD -NY-O-1	Practical Class or Lecture (2 hours/week)	**10**	P	2	F	1-8	N
BTKD -NY-O-2	Practical Class or Lecture (2 hours/week)	**10**	P	2	F	1-8	N
BTKD -NY-O-3	Practical Class or Lecture (2 hours/week)	**10**	P	2	F	1-8	N
BTKD -NY-O-4	Language Practice Course (2 hours/week)	**5**	P	2	F	1-8	Y
* If the student does not complete any credits from the 'Educational module', completion of another 40 credits from the 'Research and Dissertation module' is obligatory							

COURSE DESCRIPTIONS

Code:	**Course title:**
BTKD-NY-MON-1	**Seminar in Mongolian Studies 1 BTKD-NY-MON-2** **Seminar in Mongolian Studies 2 BTKD-NY-MON-3** **Seminar in Mongolian Studies 3**

BTKD-NY-MON-4	**Seminar in Mongolian Studies 4**
BTKD-NY-MON-5	**Seminar in Mongolian Studies 5**
BTKD-NY-MON-6	**Seminar in Mongolian Studies 6**
BTKD-NY-MON-7	**Seminar in Mongolian Studies 7**
BTKD-NY-MON-8	**Seminar in Mongolian Studies 8**

THE AIM OF THE COURSE

The aim of the course is to deepen expertise in the field of Mongolian studies, to learn academic methodology, and to acquire the ability to apply it to the extent necessary for conducting independent, internationally recognized research (including the preparation of a dissertation).

THE CONTENT OF THE COURSE

In accordance with the characteristics of the field of Mongolian studies, domestic and international students in the program come from very diverse educational backgrounds and have a wide variety of research topics that might differ significantly from each other. Thus, the doctoral program and the courses entitled *Seminar in Mongolian Studies 1–8* largely rely on the individual abilities of the students and adapt to their unique needs arising from differences in educational background and research topics.

Beyond factual knowledge, the course primarily aims to impart methodological knowledge, illustrated by a thematic curriculum thematic focusing on the current needs and interests of the students. The fundamental methodological approaches applied and to be learned during the training and course completion are as follows:

3) Focusing on written and orally transmitted texts using a broad range of text analysing methods.
3) Conducting fieldwork and collecting various types of texts according to the traditional approach of the Hungarian school of Mongolian studies.
3) Working with written texts kept archives and libraries.

The thematic selection of the course, tailored to student needs, is represented by the internationally recognized research areas of Mongolian studies in Hungary, which has a 150-year history, and these include the following:

I. **Religions and religious pluralism of Mongolian people.** Surveying the linguistic and cultural pecularities of texts related to religions and religious contexts, with particular attention to sacred texts and their analysis within the framework of the relationship between nature and culture/society.

Selected bibliography:

Birtalan, Ágnes: *Die Mythologie der mongolischen Volksreligion.* (Wörterbuch der Mythologie 34.) Ed. by Schmalzriedt, Egidius – Haussig, Hans Wilhelm. Klett-Cotta Verlag, Stuttgart 2001

Heissig, Walther: *The Religions of Mongolia.* University of California Press, 1980

Teleki, Krisztina: *Reminiscences of Old Mongolian Monks. Interviews About Mongolia's Buddhist Monasteries in the Early 20th Century.* (Budapest Monographs in East Asian Studies 10) Institute of East Asian Studies, Eötvös Loránd University, Budapest 2022

Wallace, Vesna A. (ed.): *Sources of Mongolian Buddhism.* Oxford University Press, 2020

II. **History of nomadic states and empires** with special focus on the Mongol Empire and its successor states in the past and the present (including the history of contemporary Mongolia and Mongolian minorities in China and Russia). Comparative studies of historical chronicles and other historical documents, and studying the controversial approaches of historiography. Studying the mutual relation of Western and Eastern cultures and societies.

Selected bibliography:

di Cosmo, Nicola (ed.): *The Cambridge History of Inner Asia.* Cambridge University Press, 2009

de Rachewiltz, Igor: *The Secret History of the Mongols. A Mongolian Epic Chronicle of the Thirteenth Century.* (Brill's Inner Asian Library 7/1, 7/2) Brill, Leiden and Boston 2004

Sinor, Denis (ed.): *The Cambridge History of Early Inner Asia.* Cambridge University Press, 1990

III. **The folklore and literature of the Mongolian ethnic groups.** Folklore texts provide an excellent source for dialectological and cultural studies. The written and oral tradition of the Mongols covers a wide range of Buddhist literary texts, translations and varieties of Mongolian folklore genres. Special attention is payed to the textual tradition of Shamanism and Buddhism. Methodological approaches used to address the topic:

- tradition and innovation in the textual tradition
- identification of cultural codes in literary texts
- the survival of motifs, heros, etc. in contemporary pop culture
- text as a communication phenomenon
- the problem of mutual influence between written and oral traditions

Selected bibliography:

Birtalan, Ágnes: Dsakhchin (West-Mongolian) folksongs with Buddhist content. *Acta Orientalia Hung.* 61 (2008), pp. 415-429

Birtalan, Ágnes: Sacral communication of Darkhad shamans. *Acta Orientalia Hung.* 65 (2012), pp. 235- 256

Kara, György: *The Mongol and Manchu manuscripts and blockprints in the Library of the Hungarian Academy of Sciences.* Akadémiai Kiadó, Budapest 2000

Sárközi, Alice: *Political prophecies in Mongolia in the 17-20th centuries.* (Bibliotheca orientalis Hungarica 38) Akadémiai Kiadó, Budapest 1992

IV. **Traditional nomadic culture, material and spiritual aspects, customs and folk-life.** The training aims to systematize the text-centered processing of traditional folk culture, as well as to teach methods of conducting successful fieldwork among Mongolian ethnic groups. This includes the methods of recording, organizing and structuring field-materials, and analysing them using various methods and approaches.

Selected bibliography:

Birtalan, Ágnes (ed.): *A mongol nomádok anyagi műveltsége.* (Hagyományos mongol műveltség I.). / *Material Culture.* (Traditional Mongolian Culture I.) Wien – Budapest, IVA-ICRA Verlag – ELTE, Belső-ázsiai Tanszék 2008

V. Mongolic languages and dialects. Classification and characteristics of modern Mongolic languages and dialects, their linguistic corpora, relationships to each other, current status, conditions, their significance in the Mongolian society and identity. History of Mongolic languages and dialects, their comparison, and sources for researching them.

Selected bibliography:

Janhunen, Juha (ed.): *The Mongolic Languages.* Routledge, 2003 Janhunen,

Juha: *Mongolian.* John Benjamins, 2012

Poppe, Nicholas: *Introduction to Mongolian Comparative Studies.* Helsinki 1955

de Rachewiltz, Igor – Rybatzki, Volker: *Introduction to Altaic Philology: Turkic, Mongolian, Manchu.* (Handbook of Oriental Studies, Volume 20, Section 8) Brill 2010

Rákos, Attila: Colloquial Elements in Oirat Script Documents of the 19th Century. *Rocznik Orientalistyczny* 68:2 (2015), pp. 102–114

Robbeets, Martine – Savelyev, Alexander (eds.): *The Oxford Guide to the Transeurasian Languages.* Oxford University Press, 2020

Svantesson, Jan-Olof et al.: *The Phonology of Mongolian.* Oxford University Press 2005

VI. **Scripts, writing systems and their significance in the Mongolian culture.** The characteristics of the writing systems used by the Mongol peoples, their source texts, their importance in the study of the history of Mongolic languages and dialects, their role in shaping Mongol identity, and their mutual influences. The scholarly processing of texts written in Mongolian writing systems, possibilities for transcription, and their study from a philological perspective.

Selected bibliography:

Kara, György: *Books of the Mongolian Nomads. More than Eight Centuries of Writing Mongolian*. Bloomington 2005

Rákos, Attila: *Written Oirat.* (Languages of the World/Materials 418) Lincom Europa, München 2002

Отгонбаатар, Р. – Цендина, А. Д.: *Образцы письменной традиции Северной Монголии.* Москва 2014

Шагдарсүрэн, Ц.: *Монголчуудын үсэг бичигийн товчоон*, Улаанбаатар 2001

SYSTEM OF EVALUATION

Written/oral exam

Code:		**Course title:**
BTKD-NY-MON-9		**Tutorial**
Seminar	**1**	**BTKD-NY-MON-10**
Tutorial	**Seminar**	**2** **BTKD-NY-MON-11**
Tutorial	**Seminar**	**3** **BTKD-NY-MON-12**
Tutorial	**Seminar**	**4** **BTKD-NY-MON-13**
Tutorial	**Seminar**	**5** **BTKD-NY-MON-14**
Tutorial	**Seminar**	**6** **BTKD-NY-MON-15**
Tutorial Seminar 7 BTKD-NY-MON-16 Tutorial		
Seminar 8		

THE CONTENT OF THE COURSE

Regular consultations with the supervisor on the topic of the dissertation (involving instructions and assistance on theoretical and methodological issues; evaluation of various drafts and the completed version of the dissertation), the themes and the requirements of which are determined by the supervisor based on the individual research work required on the part of the student for the completion of the research and the dissertation.

The consultation is graded by the supervisor.

Nyelvpedagógia és angol alkalmazott nyelvészet
https://langped.elte.hu/course_outlines

Ókortudomány Doktori Program

BTKD-NY-OK-1 Szakmai tárgy 1. Kortárs nyelvészet
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
1) A modern nyelvészet fő jellegzetességei: szinkronikus és diakronikus nyelvészet, a nyelvi jel természete, nyelv és beszéd, a generatív elv és az absztrakció, a nyelv kettős tagoltsága.
2) A nyelvleírás fő területei 1: fonetika és fonológia: fonéma és allofónok, jegyek, szabályok, szerkezetek.
3) A nyelvleírás fő területei 2: morfológia: a morféma; különböző megközelítések: elem és elrendezés, elem és folyamat, szó és paradigma; tipológia.
4) A nyelvleírás fő területei 3: szintaxis: szintagma, szabályok, transzformációk; szemantikai szerepek, funkciók, kommunikatív szerepek.
5) A nyelvleírás fő területei 4: szemantika és pragmatika: beszédaktusok, a jelentés logikai / kognitív / strukturális megközelítése.
Kálmán László – Trón Viktor: *Bevezetés a nyelvtudományba*. Budapest, Tinta, 2007, 2. kiadás.
Telegdi Zsigmond: Bevezetés az általános nyelvészetbe. Budapest, Tankönyvkiadó, 1977.
Bickerton, Derek: *Nyelv és evolúció*. Budapest, Gondolat, 2004.
É. Kiss Katalin – Kiefer Ferenc – Siptár Péter: *Új magyar nyelvtan*. Budapest, Osiris, 1998.
Pinker, Steven: *A nyelvi ösztön*. Budapest, Typotex, 1999.
További olvasmányok a hallgatók érdeklődésének megfelelően.

BTKD-NY-OK-2 Szakmai tárgy 2. Kortárs irodalomelmélet
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
... hogy elmélyítse a hallgatóknak a modern irodalomelmélettel és a kortárs irodalomtudománnyal kapcsolatos ismereteit. Az előadás előfeltételezi a huszadik század legfontosabb irodalomelméleti irányzatainak ismeretét (orosz formalizmus, Új Kritika, strukturalista, posztstrukturalista irodalomtudomány, hermeneutika, recepcióesztétika, dekonstrukció, marxista, feminista, posztkolonialista, pszichoanalitikus irodalomelméletek, újhistorizmus).
Kötelező olvasmányok
Bal, Mieke: Megjegyzések a narratív beágyazásról. In: Bene Adrián – Jablonczay Tímea (szerk.): *Narratívák 6. Narratív beágyazás és reflexivitás*. Bp. 2007. 55–78.
Barthes, Roland: Bevezetés a történetek strukturális elemzésébe. In: Bókay Antal – Vilcsek Béla (szerk.): *A modern irodalomtudomány kialakulása*. Bp. 2001. 527–542.
de Man, Paul: Ellenszegülés az elméletnek. In: Bacsó Béla (szerk.): *Szöveg és interpretáció*. Bp. 1991. 97–113.
Uő: Az irónia fogalma. In: Uő: *Esztétikai ideológia*. Bp. 2000. 175–203.
Uő: Visszatérés a filológiához. In: *Filológiai Közlöny* 2002/1–2. 12–16.
Derrida, Jacques: Az el-különbözés. In: Bacsó Béla (szerk.): *Szöveg és interpretáció*. Bp. 1991. 43–63.

Uő: A struktúra, a jel és a játék az embertudományok diszkurzusában. In: Bókay Antal – Vilcsek Béla – Szamosi Gertrud – Sári László (szerk.): *A posztmodern irodalomtudomány kialakulása.* Bp. 2002. 265–275.
Genette, Gérard: Az elbeszélő diszkurzus. In: Thomka Beáta (sorozatszerk.): *Az irodalom elméletei I*. Pécs 1996. 61–98.
Gumbrecht, Hans Ulrich: *A jelenlét előállítása*. Bp. 2010.
Kulcsár-Szabó Zoltán: Intertextualitás: létmód és/vagy funkció?. In: *Irodalomtörténet* 1995/4. 495–541.

BTKD-NY-OK-3 Szakmai tárgy 3. Verstan

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

A verstan–metrika elmélete: nyelvtudomány és irodalomtudomány határán. Általános metrikai–verstani ismeretek. A főbb versrendszerek és azok története a hallgatók által művelt területeken és a magyar irodalomban. A kurzus konkrét anyaga kitérhet a görög és a latin nyelv metrikai különbségeire, sőt szükség esetén a prózaritmus sajátos jelenségeire, illetve a görög és latin nyelvű prózai művek metrikai elemzésére is.

Szepes Erika-Szerdahelyi István: Verstan. Budapest, Gondolat, több kiadás.
Szepessy Tibor: Bevezetés az ógörög verstanba. Budapest 2013.
Michael von Albrecht: Meister römischer Prosa von Cato bis Apuleius. Frankfurt, 1971.

BTKD-NY-OK-4 Szakmai tárgy 4. Szövegkritika

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

Christophoro Persona Prokópios-fordítása első 5 fejezetének szövegkonstitúciója a hozzá tartozó kritikai apparátus elkészítésével négy kézirat összehasonlítása alapján. Az első 3 fejezetet közös munkával dolgozzuk föl, a másik két fejezetet egyénileg kell elkészíteni, majd közösen beszéljük meg. A kurzus tartalma változhat a résztvevő hallgatók témájának és érdeklődésének megfelelően.

M. West: Szövegkritika és textológia. (Textual criticism and editorial technique). Budapest, Typotext, 1999.

BTKD-NY-OK-5 Választható szakmai tárgy 5.

A választható szakmai tárgy tartalma évről évre változik a doktori képzésben részt vevő hallgatók érdeklődésének, illetve kutatási témájuk sajátosságainak megfelelően. Mivel az Ókortudományi Doktori Program a Nyelvtudományi Doktori iskola része, ezek a kurzusok szolgálják azt a célt, hogy a különböző témák végül egységes és a Doktori Iskola profiljának megfelelő arculatot nyerjenek. Ennek a célkitűzésnek megfelelően a kurzusok a különböző témák nyelvi aspektusait emelik ki, és megmutatják a résztvevő hallgatóknak, hogyan válik az ókori világ szinte minden (nem anyagi) jelensége megközelíthetővé és leírhatóvá a nyelven keresztül. Ennek megfelelően találhatóak a kurzusok között nyelvtörténeti, epigráfiai, vagy alkalmazott nyelvészeti témájúak, de gyakran állítják középpontjukba a költői vagy irodalmi nyelvhasználat vizsgálatát is.

BTKD-NY-OK-6 Választható szakmai tárgy 6.

A választható szakmai tárgy tartalma évről évre változik a doktori képzésben részt vevő hallgatók érdeklődésének, illetve kutatási témájuk sajátosságainak megfelelően. Mivel az Ókortudományi Doktori Program a Nyelvtudományi Doktori iskola része, ezek a kurzusok szolgálják azt a célt, hogy a különböző témák végül egységes és a Doktori Iskola profiljának megfelelő arculatot nyerjenek. Ennek a célkitűzésnek megfelelően a kurzusok a különböző témák nyelvi aspektusait emelik ki, és megmutatják a résztvevő hallgatóknak, hogyan válik az ókori világ szinte minden (nem anyagi) jelensége megközelíthetővé és leírhatóvá a nyelven keresztül. Ennek megfelelően találhatóak a kurzusok között nyelvtörténeti, epigráfiai, vagy alkalmazott nyelvészeti témájúak, de gyakran állítják középpontjukba a költői vagy irodalmi nyelvhasználat vizsgálatát is.

BTKD-NY-OK-7 Választható szakmai tárgy 7.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
A választható szakmai tárgy tartalma évről évre változik a doktori képzésben részt vevő hallgatók érdeklődésének, illetve kutatási témájuk sajátosságainak megfelelően. Mivel az Ókortudományi Doktori Program a Nyelvtudományi Doktori iskola része, ezek a kurzusok szolgálják azt a célt, hogy a különböző témák végül egységes és a Doktori Iskola profiljának megfelelő arculatot nyerjenek. Ennek a célkitűzésnek megfelelően a kurzusok a különböző témák nyelvi aspektusait emelik ki, és megmutatják a résztvevő hallgatóknak, hogyan válik az ókori világ szinte minden (nem anyagi) jelensége megközelíthetővé és leírhatóvá a nyelven keresztül. Ennek megfelelően találhatóak a kurzusok között nyelvtörténeti, epigráfiai, vagy alkalmazott nyelvészeti témájúak, de gyakran állítják középpontjukba a költői vagy irodalmi nyelvhasználat vizsgálatát is.

BTKD-NY-OK-8 Választható szakmai tárgy 8.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

A választható szakmai tárgy tartalma évről évre változik a doktori képzésben részt vevő hallgatók érdeklődésének, illetve kutatási témájuk sajátosságainak megfelelően. Mivel az Ókortudományi Doktori Program a Nyelvtudományi Doktori iskola része, ezek a kurzusok szolgálják azt a célt, hogy a különböző témák végül egységes és a Doktori Iskola profiljának megfelelő arculatot nyerjenek. Ennek a célkitűzésnek megfelelően a kurzusok a különböző témák nyelvi aspektusait emelik ki, és megmutatják a résztvevő hallgatóknak, hogyan válik az ókori világ szinte minden (nem anyagi) jelensége megközelíthetővé és leírhatóvá a nyelven keresztül. Ennek megfelelően találhatóak a kurzusok között nyelvtörténeti, epigráfiai, vagy alkalmazott nyelvészeti témájúak, de gyakran állítják középpontjukba a költői vagy irodalmi nyelvhasználat vizsgálatát is.

Orosz nyelvészet Doktori Program

BTKD-NY-ORN-1 Az orosz irodalmi nyelv története XI–XVIII. sz.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

Az irodalmi nyelv történetének tárgya. Az irodalmi nyelv és a dialektus. Az irodalmi nyelvi norma. Az irodalmi nyelvek típusai. Az irodalmi nyelv és az élőbeszéd viszonya. Bilingvizmus és diglosszia.
Az orosz irodalmi nyelv történetének korszakai: 1. A keleti szlávok irodalmi nyelve az orosz szerkesztésű egyházi szláv (XI–XVII. század). Ezen belül: a) Az első délszláv hatás és az orosz egyházi szláv kialakulása (XI–XIII. század); b) A második délszláv hatás és a nagyorosz és délnyugat-orosz szerkesztésű egyházi szláv elkülönülése (XIV–XVII. század). – 2. Az orosz és az egyházi szláv viszonyának átalakulása és a beszélt nyelvre támaszkodó új orosz irodalmi nyelv kialakulása (XVIII. század második fele – XIX. század eleje). – 3. A modern orosz irodalmi nyelv normáinak stabilizálódása (a XIX. század elejétől).
A XI–XIV. századi irodalmi nyelv: Az első délszláv hatást kísérő nyelvi és kulturális folyamatok. A délszláv írásbeliség közvetítő szerepe a bizánci–orosz kulturális kapcsolatokban.
A középkori nyelvemlékek típusai. Az egyházi szláv nyelvemlékek. A jogi szövegek. Magánlevelek és feliratok. Az évkönyvek nyelve. Az irodalmi (egyházi szláv) és a nem irodalmi (óorosz) nyelv közötti alapvető különbségek.
A nagyorosz és a délnyugat-orosz irodalmi nyelv (XIV–XVIII. század): A második délszláv hatás. A beszélt nyelvtől való elhatárolódás. A két kulturális régió elkülönülése. A „prosta mova” irodalmi rangra emelkedése a Lengyel-Litván Államban.
A nyelvi helyzet megváltozása: a diglosszia felbomlása és a modern orosz irodalmi nyelv előfeltételeinek kialakulása (XVII. század második fele – XVIII. század eleje): A délnyugat-orosz irodalmi nyelvi hagyomány hatása a nagyoroszra. Az „egyszerű” orosz nyelv létrehozására irányuló kísérletek. I. Péter nyelvi politikája. A „polgári írás” bevezetése. A nyugat-európai hatások. Az egyházi szláv nyelv reformja.
A modern orosz irodalmi nyelv kialakulása (XVIII. század – XIX. század eleje): Az orosz nyelv kodifikálásának kezdetei. Adodurov és Trediakovszkij programja. A nyugat-európai minták hatása: a beszélt nyelvhez való igazodás, az egyházi szláv elemek kerülése.
A moszkvai városi köznyelv szerepe.
Az orosz irodalmi nyelv kodifikálásának második szakasza: az irodalmi és a beszélt nyelv elhatárolása. Az egyházi szláv, a „szláv-orosz” és a tulajdonképpeni orosz beszélt nyelv szembeállítása.
Az orosz irodalmi nyelv kodifikálásának harmadik szakasza: Lomonoszov programja.
Az egyházi szláv és az orosz elemek az egységes orosz irodalmi nyelv stilisztikai eszközeivé minősülnek át.
HÜTTL-FOLTER Gerta: Die trat/torot-Lexeme in der altrussischen Chroniken. Wien, 1983.
ISSATSCHENKO A. Geschichte der Russischen Sprache. Band 1. Heidelberg, 1980.
ŠACHMATOV A. – SHEVELOV, G. Y. Die kirchenslawischen Elemente in der modernen russi¬schen Literatursprache. Wiesbaden, 1960.

BTKD-NY-ORN-2 Az orosz irodalmi nyelv története XIX–XX. sz.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

BTKD-NY-ORN-3 Funkcionális grammatika
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
1. A funkcionális grammatika felépítésének elvei. A „passzív grammatika” és „aktív gram¬matika” fogalmának tartalma. A nyelvleírás egyoldalú megközelítései: a) a formától a jelentés felé; b) a jelentéstől a forma felé. A funkcionális elv e két irányzat szintézisén alapul. – 2. A funkcionális szemantikai mezők

meghatározása a tulajdonképpeni grammatikai kategóriák funkcionális kiteljesedéseként. A funkcionális szemantikai mezők rendszerének leírása. A centrum–periféria elve. Központozott (fejlett centrumú) és kevésbé központozott mezők. – 3. A funkcionális szemantikai mezők általános osztályozása: 3.1. Predikatív központú mezők: a) olyan mezők komplexuma, mint az aspektualitás, temporalitás, taxis, modalitás; b) olyan mezők komplexuma, amelyek a predikativitást szubjektum. illetve objektumjelleggel kapcsolják össze: perszonalitás és igefajtajelleg 3.2. Mezők szubjektum- és objektumcentrummal: szubjektualitás, objektualitás, meghatározottság / meghatározatlanság. 3.3. Mezők minőségmutató és mennyiségmutató centrummal: „minőségjelleg" (=, „mennyiségi jelleg" komparativitás.
3.4. Mezők határozói centrummal: locativitás, okviszonyjelleg, célviszonyjelleg, feltétel, megengedés stb. mezői. – 4. Kölcsönhatások egyes mezők között: pl. temporalitás-taxis, aspektualitás-temportalitás, aspektualitás-modalitás, igefajtajelleg-perszonalitás.

JÁSZAY László: Az ún. aktív grammatikától a funkcionális szemléletű nyelvleírásig. In: Terts István (szerk.): Nyelv, nyelvész, társadalom. Emlékkönyv Szépe György 65. születésnapjára. I. kötet. Pécs, 1996. 142–145.

BTKD-NY-ORN-4 Az orosz beszélt nyelv
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

BTKD-NY-ORN-5 Szakszeminárium 1.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

1. Az ismert balti nyelvek: kelet- és nyugat-balti nyelvjárások: a litván, lett, óporosz nyelv, a „kis balti nyelvek".
2. A baltiak eredete 1.:régészeti adatok, ókori írott források, balti hidronímák
3. A baltiak /balti nyelvek eredete: nyelvtörténeti adatok, a balti–szláv kérdés: hagyományos és modern elméletek.

A balti nyelvek jellemzői:

1. Hangtan (magánhangzók, mássalhangzók; szatemizáció; i,u,r,k)
2. Prozódia: hangsúly, intonáció
3. Alaktan (a névszóragozás rendszere; névmások; melléknevek; az igeragozás rendszere, az ige grammatikai kategóriái; az igenevek rendszere)
4. Mondattan
5. A balti szókincs archaikus elemei; onomasztika
6. *Az írásbeliség kialakulása: az első szövegek; az irodalmi nyelvek kialakulása
7. * A balti nyelvek a XX. században

Sabaliauskas, Algirdas: Mi, baltiak. Vilnius, 2012.
Dini, Pietro U. Foundations of Baltic Languages. Vilnius: Eugrimas, 2014.
A világ nyelvei. Főszerk. Fodor István. Budapest: Akadémiai Kiadó, 1999.

BTKD-NY-ORN-6 Szakszeminárium 2.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

BTKD-NY-ORN-7 Szakszeminárium 3.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

BTKD-NY-ORN-8 Szakszeminárium 4.
10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető
Többnyelvűség a poszt-szovjet térségben: szociolingvisztikai kutatások.

Romanisztika Doktori Program

Romanisztika tárgyleírások

Sinológia Doktori Program

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-1
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 1.
Tárgyfelelős neve: Prof. Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A kurzus célja, hogy a hallgató ismeretet szerezzen a kínai buddhista hagyományokról és a buddhizmus megjelenése óta a Kínában kialakult különféle buddhista irányzatokról és iskolákról.

a) tudás

- A hallgató ismeri a buddhizmus és a kínai buddhizmus alapvető ágaiban rendszerezett adatokat és a megfelelő ismeretanyagot.
- A hallgató ismeri a kelet-, délkelet- és belső-ázsiai népek történetét, társadalomtörténetét és műveltségét.

b) képesség

- Képes tudományos előadások megtartására és szakcikkek megírására.
- Képes a buddhizmus történetét, filozófiáját és jelenlegi helyzetét a maga történeti kontextusában értékelni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.
- A hallgató a buddhista műveltség és a kapcsolódó keleti nyelvek és kultúrák iránti magas fokú motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik.
- Az elsajátított ismeretek nyomán igényli egyéb, Európán kívüli és európai vallások és kultúrák megismerését.
- Az elsajátított történeti és kulturális ismeretek alapján érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

– A hallgató az elsajátított tárgyi ismeretek és képességek birtokában a kurzuson aktívan részvételt vállal.
– Képes a területen szerzett tudását a jövőben önállóan fejleszteni.

Az oktatás tartalma

A buddhizmus Kínában jelentős változáson ment keresztül, s ennek egyik aspektusa a buddhista filozófia módosulása. A kezdeti korszaktól kezdve, mikor a pradnyá filozófia került az érdeklődés központjába, egészen a Tang-korig, mikor a nagy skolasztikus iskolák (Huayan, Tiantai) megalakultak, a buddhista filozófia folyamatos változáson, fejlődésen ment keresztül. Természetesen ennek fő oka a hagyományos kínai filozófia, gondolkodás hatása. A félév során ezeket a fontosabb változásokat, új filozófiai nézeteket vesszük szemügyre.

Témakörök:

- A buddhizmus megjelenése, és kezdeti korszaka Kínában, valamint kölcsönhatásai a helyi vallási irányzatokkal
- A buddhizmus térhódítása az Északi és Déli dinasztiák korában, a *pradnyá* irodalom jellegzetességei
- A sinizálódott buddhista iskolák vizsgálata: a Tiantai és a Huayan irányzatok
- A sinizálódott buddhista iskolák vizsgálata: a Chan és a Tiszta-föld irányzatok

Az értékelés rendszere: gyakorlati jegy (órai aktivitás, szemináriumi dolgozat és kiselőadás, ötfokozatú)

Irodalom:

FANG, Litian 2020. *Chinese Buddhism and Traditional Culture*. London: Routledge.

GREGORY, Peter N. 1991. *Tsung-mi and the Sinification of Buddhism.* Princeton: Princeton Univer sity Press.

LAI, Whalen 1977. „Chinese Buddhist Causation Theories: An Analysis of the Sinitic Mahayana Understanding of Pratitya-samutpada." *Philosophy East and West* 27/3: 241–264.

SWANSON, Paul L. 1989. *Foundation of T'ien-t'ai Philosophy: The Flowering of the Two Truths Theory in Chinese Buddhism*. Berkeley: Asian Humanities Press.

YÜ, Chün-fang 2020. *Chinese Buddhism: A Thematic History*. Honolulu: University of Hawai'i Press.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-2
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 2.
Tárgyfelelős neve: Prof. Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A „Sinológiai szakszeminárium 2" célja, hogy a hallgató képessé váljon eredeti források és a szakirodalom alapján feldolgozni egy a disszertációjához témában közel álló sinológiai témát, és azt írásban és szóban bemutatni.

Tudás:

- A hallgató ismeri a sinológia egy szűkebb területét, illetve a kortárs sinológia egy-egy speciális kérdését (eme ismeretek érinthetik a kínai gondolkodás, irodalom, történelem, művészet, néprajz stb. területeit).
- Ismeri a tudományos kutatómunka alapvető módszertanát (forrásismeret, forrásfeldolgozás).
- Ismeri a kutatási eredmények szóbeli és írásbeli közlésének technikáit.

Képesség:

- A hallgató képes önállóan feldolgozni egy sinológiai témát eredeti források és a szakirodalom használatával.
- Képes azt tanulmány és előadás formájában bemutatni.

Attitűd:

- A hallgató a kínai műveltség és a kapcsolódó keleti nyelvek és kultúrák iránti magas fokú motivációval és elkötelezettséggel rendelkezik, és igényli egyéb, Európán kívüli és európai vallások és kultúrák megismerését.
- Érti és elfogadja, hogy a kulturális jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak.
- Igényli tudásának magasabb szintre emelését, hogy megszerzett képességeit a tudományos közélet hasznára fordítsa.

Autonómia, felelősség:

- A hallgató önállóan felkészül az órákra.
- A kurzuson aktívan részvételt vállal.
- Képes kutatási eredményeit szóban és írásban felelősségteljesen megjeleníteni.

Az oktatás tartalma: A kurzus során az oktató a hallgató bevonásával, előtanulmányainak és érdeklődésének tekintetbe vételével, kijelöl a hallgató számára egy feldolgozandó témakört, amelyet írásban (szemináriumi dolgozat) és prezentáció formájában (kiselőadás) is el kell készítenie. Tekintettel a szak filológiai jellegére, a témakört elsősorban valamely klasszikus kínai nyelven írott szöveg feldolgozása, illetve ilyen szöveg(ek)en alapuló filozófiai, irodalmi, történelmi stb. kérdések vizsgálata képezi; adott esetben elfogadható más (történeti, antropológiai, néprajzi, művészeti stb.) téma kidolgozása is.

A tantárgy anyagához hozzátartozik az egyéni kutatás alapjául szolgáló források (könyvtárak, online adatbázisok stb.) használatának ismertetése, valamint a sinológiában szokásos tudományos publikációk és konferencia előadások formai és tartalmi követelményeinek átadása is.

A számonkérés és értékelés rendszere: gyakorlati jegy (órai aktivitás, szemináriumi dolgozat és kiselőadás, ötfokozatú)

Irodalom:

BUSWELL, Robert E. – LOPEZ, Donald S. (szerk.) 2013. *The Princeton Dictionary of Buddhism.* Princeton: Princeton University Press.

FISCHER-SCHREIBER, Ingrid – EHRHARD, Franz-Karl – DIENER, Micheal S. (szerk.) 2010. *A Concise Dictionary of Buddhism and Zen.* Ithaca: Shambhala.

KEOWN, Damien – PREBISH, Charles S. (szerk.) 2010. *Encyclopedia of Buddhism.* New York: Routlegde.

SILK, Jonathan (szerk.) 2015. *Brill's Encyclopedia of Buddhism.* Vol. I. *Literature and Languages.* Leiden: Brill.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-3
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 3.
Tárgyfelelős neve: Dr. Kósa Gábor
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A Sinológiai szakszeminárium 3. doktori kurzus az elsődleges források és a másodlagos szakirodalmi anyagok feldolgozása révén Kína történetének azon aspektusait kívánja bemutatni, amelyek során a Kínán kívüli világgal kapcsolatba került.

a) tudás

- Képes a megfelelő differenciáltsággal elemezni a kínai történelemnek azon korszakait, amelyekben jelentős befolyás érte más civilizációk részéről.
- Képes a Kína külvilághoz fűződő viszonyáról szóló tudást értelmezni, az egyes korszakok súlyozottan megítélésre, azokat konkrét szakmai problémák megoldásában alkalmazni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a Kína és a külvilág kapcsolatrendszerének kutatását illetően.
- Képes a Kína és a külvilág kapcsolatáról szóló tudás sokféleségét kezelni, az arra vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a Kína és a külvilág kapcsolatára vonatkozó legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Átlátja és érti a Kína és a külvilág kapcsolatáról szóló ismeretek tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes a Kína és a külvilág kapcsolatát illetően a folyamatos és önálló önképzésre.
- Megvan benne az igény a témával kapcsolatos szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus tartalma a résztvevő hallgatók függvényében évről évre változhat, de minden esetben a "Kína és a külvilág" tematikát kívánja körbejárni. Történelme során Kína különböző mértékben került különböző kapcsolatba az aktuális Kínán kívüli világgal. Ezen korszakok között voltak rendkívül intenzív kereskedelmi, diplomáciai, kulturális (stb.) kapcsolatot építő időszakok (pl. Tang-kor, Yuan-kor) és voltak viszonylag zártabbak (pl. Nyugati Zhou, a Ming-kor egy része). A kurzus célja annak feltárása, hogy az egyes korszakokban milyen jellegű és milyen mértékű kapcsolatokat ápolt Kína a Kínán kívüli világgal.

Témakörök:

– Kína kapcsolata a Távol-kelet más országaival
– Kína és India kapcsolata
– Kína és Belső-Ázsia kapcsolata
– Kína és Délkelet-Ázsia kapcsolata
– Kína és Irán kapcsolata
– Kína és Európa kapcsolata

Az értékelés rendszere:

elsődleges források és másodlagos szakirodalom feldolgozása, előadás tartása

Irodalom:

DI COSMO, Nicola 2002. *Ancient China and its Enemies: The Rise of Nomadic Power in East Asian History*. Cambridge: Cambridge University Press.

DROMPP, Michael 2004. *Tang China And The Collapse Of The Uighur Empire: A Documentary History*. [Brill's Inner Asian Library 13.] Leiden: Brill.

SEN, Tansen 2015. *Buddhism, Diplomacy, and Trade: The Realignment of India–China Relations, 600–1400*. Lanham, Maryland: Rowman & Littlefield Publishers.

WANG Zhenping 2005. *Ambassadors from the Island of Immortals: China–Japan Relations in the Han-Tang Period*. Honolulu: University of Hawaii Press.

LAUFER, Berthold 1919. *Sino-Iranica; Chinese contributions to the history of civilization in ancient Iran, with special reference to the history of cultivated plants and products.* Chicago: Field Museum of Natural History.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-4
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 4.
Tárgyfelelős neve: Dr. Bartos Huba
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A kínai nyelv és változatai nyelvészeti kutatásának, a kutatások nyelvelméleti hátterének, valamint az elmúlt 3-4 évtizedbeli főbb eredményeinek áttekintése, elsődleges szakirodalmi anyagok feldolgozása.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a kínai nyelv(ek)ről való tudást értelmezni, e nyelv(ek) változatosságát és rendszerét feltérképezni, azt konkrét szakmai problémák megoldásában alkalmazni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a kínai nyelv(ek) kutatását illetően.
- Képes a kínai nyelv(ek)ről való tudás sokféleségét kezelni, az arra vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus célja: megismertetni a diákokkal a klasszikus és modern kínai nyelvtudomány fő ágait, területeit, azok legalapvetőbb szakirodalmát, hogy ezáltal képessé váljanak önálló kutatómunka végzésére a sinológia nyelvtudományi területén. Az előadásokból álló rész áttekintést ad a nyelvészet alapvető területei szerinti bontásban a modern mandarin kínai nyelv szerkezetéről (hangrendszer, alaktan, mondattan), a nyelvjárások rendszeréről, a kínai nyelv történetének egyes vonatkozásairól, valamint a kínai írás szemiotikai jellegéről. Az előadásokhoz bőséges feldolgozandó szakirodalmi olvasmány járul. Az oktatás második részében a hallgatók önállóan dolgoznak fel több szakcikket, melyeket az órákon részleteikben megvitatnak.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-5.
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 5.
Tárgyfelelős neve: Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja:

A szeminárium során a hallgatók egy összefoglaló előadás keretében beszámolnak aktuális kutatásaikról, amelyhez a résztvevők kérdéseket intéznek.

a) tudás

- Képes mások számára érthető módon megfogalmazni saját kutatásait.
- Képes mások kutatási szemléletébe és kérdésfelvetésébe belehelyezkedni és azokkal kapcsolatban releváns kérdéseket megfogalmazni.

b) képesség

- Saját kutatásait illetően mind szóban, mind pedig írásban képes magát szakszerűen, érthetően és pontosan kifejezni.
- Képes más kutatására vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja kortársai kutatási eredményeinek nyomon követését és ismeretét.
- Kritikusan szemléli saját és mások kutatásának tudományos megalapozottságát és gondolatmenetét.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus egyik célja, hogy a hallgatók beszámoljanak aktuális kutatásaik állásáról és ezáltal félévről félévre folyamatosan dolgozzanak disszertációjuk egyes fejezetein. A kurzus másik célja azon készségek fejlesztése, amelyekkel a hallgató képessé válik arra, hogy kutatásait másokkal hitelesen, érthető módon és pontosan megossza. A kurzus harmadik célja, hogy a hallgatók megismerjék egymás kutatási területeit, átlássák azok komplexitását és problémafelvetéseit, valamint hogy ezekkel kapcsolatban releváns kérdéseket tudjanak megfogalmazni.

Témakörök:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Az értékelés rendszere:

Előadás tartása, más előadásaira való készülés és kérdések felvetése

Irodalom:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-6.
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 6.
Tárgyfelelős neve: Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja:

A szeminárium során a hallgatók egy összefoglaló előadás keretében beszámolnak aktuális kutatásaikról, amelyhez a résztvevők kérdéseket intéznek.

a) tudás

- Képes mások számára érthető módon megfogalmazni saját kutatásait.
- Képes mások kutatási szemléletébe és kérdésfelvetésébe belehelyezkedni és azokkal kapcsolatban releváns kérdéseket megfogalmazni.

b) képesség

- Saját kutatásait illetően mind szóban, mind pedig írásban képes magát szakszerűen, érthetően és pontosan kifejezni.
- Képes más kutatására vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja kortásai kutatási eredményeinek nyomon követését és ismeretét.
- Kritikusan szemléli saját és mások kutatásának tudományos megalapozottságát és gondolatmenetét.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus egyik célja, hogy a hallgatók beszámoljanak aktuális kutatásaik állásáról és ezáltal félévről félévre folyamatosan dolgozzanak disszertációjuk egyes fejezetein. A kurzus másik célja azon készségek fejlesztése, amelyekkel a hallgató képessé válik arra, hogy kutatásait másokkal hitelesen, érthető módon és pontosan megossza. A kurzus harmadik célja, hogy a hallgatók megismerjék egymás kutatási területeit, átlássák azok komplexitását és problémafelvetéseit, valamint hogy ezekkel kapcsolatban releváns kérdéseket tudjanak megfogalmazni.

Témakörök:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Az értékelés rendszere:

Előadás tartása, más előadásaira való készülés és kérdések felvetése

Irodalom:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-7.
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 7.

Tárgyfelelős neve: Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja:

A szeminárium során a hallgatók egy összefoglaló előadás keretében beszámolnak aktuális kutatásaikról, amelyhez a résztvevők kérdéseket intéznek.

a) tudás

- Képes mások számára érthető módon megfogalmazni saját kutatásait.
- Képes mások kutatási szemléletébe és kérdésfelvetésébe belehelyezkedni és azokkal kapcsolatban releváns kérdéseket megfogalmazni.

b) képesség

- Saját kutatásait illetően mind szóban, mind pedig írásban képes magát szakszerűen, érthetően és pontosan kifejezni.
- Képes más kutatására vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja kortásai kutatási eredményeinek nyomon követését és ismeretét.
- Kritikusan szemléli saját és mások kutatásának tudományos megalapozottságát és gondolatmenetét.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus egyik célja, hogy a hallgatók beszámoljanak aktuális kutatásaik állásáról és ezáltal félévről félévre folyamatosan dolgozzanak disszertációjuk egyes fejezetein. A kurzus másik célja azon készségek fejlesztése, amelyekkel a hallgató képessé válik arra, hogy kutatásait másokkal hitelesen, érthető módon és pontosan megossza. A kurzus harmadik célja, hogy a hallgatók megismerjék egymás kutatási területeit, átlássák azok komplexitását és problémafelvetéseit, valamint hogy ezekkel kapcsolatban releváns kérdéseket tudjanak megfogalmazni. 0

Témakörök:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.
Az értékelés rendszere:

Előadás tartása, más előadásaira való készülés és kérdések felvetése

Irodalom:
A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Tárgy kódja: BTKD-NY-SIN-8.
Tárgy neve: Sinológiai szakszeminárium 8.
Tárgyfelelős neve: Dr. Hamar Imre
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja:

A szeminárium során a hallgatók egy összefoglaló előadás keretében beszámolnak aktuális kutatásaikról, amelyhez a résztvevők kérdéseket intéznek.

a) tudás

- Képes mások számára érthető módon megfogalmazni saját kutatásait.
- Képes mások kutatási szemléletébe és kérdésfelvetésébe belehelyezkedni és azokkal kapcsolatban releváns kérdéseket megfogalmazni.

b) képesség

- Saját kutatásait illetően mind szóban, mind pedig írásban képes magát szakszerűen, érthetően és pontosan kifejezni.
- Képes más kutatására vonatkozó szakirodalmi és egyéb információkat rendszerezve értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja kortársai kutatási eredményeinek nyomon követését és ismeretét.
- Kritikusan szemléli saját és mások kutatásának tudományos megalapozottságát és gondolatmenetét.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A kurzus egyik célja, hogy a hallgatók beszámoljanak aktuális kutatásaik állásáról és ezáltal félévről félévre folyamatosan dolgozzanak disszertációjuk egyes fejezetein. A kurzus másik célja azon készségek fejlesztése, amelyekkel a hallgató képessé válik arra, hogy kutatásait másokkal hitelesen, érthető módon és pontosan megossza. A kurzus harmadik célja, hogy a hallgatók megismerjék egymás kutatási területeit, átlássák azok komplexitását és problémafelvetéseit, valamint hogy ezekkel kapcsolatban releváns kérdéseket tudjanak megfogalmazni.

Témakörök:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Az értékelés rendszere:

Előadás tartása, más előadásaira való készülés és kérdések felvetése

Irodalom:

A szemináriumon résztvevő hallgatók kutatási témájától függ.

Szláv nyelvtudomány Doktori Program

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-1**
Tárgy neve:	**A nyelvtudomány alapjai**
Tárgyfelelős neve:	**Prof. Dr. hab. Pátrovics Péter**
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.	
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:	
AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott	

Az oktatás célja: A nyelvtudományt meghatározó 19., 20. és 21. századi irányzatok megismerése, a nyelvtudományra vonatkozó általános tájékozottság kialakítása, a tényanyag közös feldolgozása, a megszerzett ismeretek beillesztése a disszertáció vonatkozó fejezeteibe.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: A tantárgy keretében a hallgatónak alkalma nyílik megismerkedni a nyelvtudomány alapvető paradigmáival, kezdve a 19. századi, indukcionalizmuson alapuló történeti nyelvészettel, ennek főbb fogalmaival (pl. genealógia és tipológia, fa-elmélet, hullámelmélet, a nyelvrokonság bizonyításának elvei, hangtörvények, analógia) és képviselőivel (Sir W. Jones, H. Paul, F. Bopp, A. Schleicher, J. Schmidt, A. Leskien, A. Vaillant, F. Miklosich), különös tekintettel a szlavisztikára. Tovább haladva, a verifikacionizmuson alapuló nyelvészeti strukturalizmus (J. Baudouin de Courtenay, F. de Saussure, prágai nyelvészeti iskola (B. Havránek, W. Mathesius, R. Jacobson, N. Trubeckoy) glosszematika, londoni iskola, függőségi grammatika (L. Tesnière), amerikai strukturalizmus (L. Bloomfield, E. Sapir), majd a falszifikacionizmuson alapuló nyelvészeti iskolák (generativizmus, innáta-elmélet LAD, Z. S. Harris, N. Chomsky; S. Pinker) áttekintése után eljutva egészen a nyelvészetben a szociolingvisztikáig és az antropológiai nyelvészetig, majd a posztmodern paradigmát képviselő kognitivizmusig, annak foglamaiig (prototipus, családi hasonlóság, a világ nyelvi képe (LWV/VNyK)) és főbb képviselőiig (R. Langacker, G. Lakoff, E. Rosch).

Témakörök:

1. A nyelvészet tudományági státusza az egyetemes tudományon belül: nomotetikus vs. idiografikus

2. A nyelvtudomány kezdetei (19. sz.) a történeti-összehasonlító nyelvészet (indukcionalizmus)

3. Nyelvtipológia (nyelvtípusok), populációgenetikai rokonság és nyelvrokonság (genealógia)

A nyelvrokonság meghatározásának elvei (történeti szempont, a grammatikai szerkezetek hasonlósága, az alapszókincs egyezései, a szabályos fonetikai eltérések /hangtörvények/)

4. A szláv nyelvek rokonságának bizonyítékai: az alapszókincs azonossága, a nyelvtani szerkezetek és kategóriák egyezései (a birtokos szerkezet hasonlósága, a három nem megléte, a deklinációs és konjugációs rendszer nagyfokú hasonlósága, az igeaspektus kategóriájának megléte), fonetikai egyezések (az ősszláv **dj*, **tj*, valamint **tort*, **tolt*, **tert*, **telt* hangkapcsolatok szabályos reflexei az egyes mai szláv nyelvekben)

5. A nyelvészeti strukturalizmus (verifikacionizmus)

- Strukturalista nyelvelméletek, a *langue* és a *parole* kettőssége
- A nyelv mint hierarchikus rendszer, a nyelv paradigmatikus és szintagmatikus tengelye
- A nyelvi szintek (fonetikai, morfológiai, szintagmatikai, szintaktikai, textuális)

6. A nyelv kategóriái (morfológiai, lexikai, fogalmi szemantikai), a grammatikalizált és a nem grammatikalizált kategóriák. Oppozíciótípusok a nyelvben (pl. fonetikai, grammatikai)

7. A generatív nyelvelméletek (falszifikacionizmus)

- A nyelv mint mondatok halmaza - a nyelvtan mint szabályok rendszere
- Mélystruktúra - felszíni struktúra, transzformációk
- Grammatikai és szemantikai elfogadhatóság
- Az univerzális nyelvtan és a konkrét nyelvi paraméterek, az innáta-elmélet (LAD)

8. A szociolingvisztika

- A nyelv mint társadalmi produktum
- Egységes-e a nyelv? A nyelvek területi és társadalmi tagozódása: monocentrikus és pluricentrikus nyelvek, nyelvjárások, nagyvárosi zsargonok, csoportnyelvek

- A szleng fogalma
- Az anyanyelv és a bilingvizmus kérdése
- A nyelvi változások okai

9. Az antropológiai nyelvészet

- Az antropológiai nyelvészet alapelvei
- Kultúrák, nyelvek, társalgási stratégiák, szövegtípusok
- Szakrális nyelv(használat) és szakrális szöveg

10. A kognitív paradigma (posztmodern a nyelvészetben)

- A nyelv mint az ember kognitív felszereltségének része
- A nyelv hierarchikus felépítésének elvetése
- Generatív stratégia vs. reproduktív stratégia a nyelvhasználatban
- A prototípus fogalma
- A világ nyelvi képe (LWV) mint a nyelvészeti kutatások tárgya

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom (kötelező)

- Bańczerowski, J. 2000. *A nyelv és a nyelvi kommunikáció alapkérdései*. ELTE, BTK, Szláv és Balti Filológiai Intézet, Lengyel Filológiai Tanszék, Budapest
- Bańczerowski, J. 2008. *A világ nyelvi képe. A világkép mint a valóság metaképe a nyelvben és a nyelvhasználatban.* Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Benkő, L. 1988. *A történeti nyelvtudomány alapjai*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Fodor István 2001. *Mire jó a nyelvtudomány?* 2., javított és bővített kiadás. Balassi Kiadó, Budapest.

Irodalom (ajánlott)

- Balázs, G. – Takács, Sz. 2009. *Bevezetés az antropológiai nyelvészetbe*. Pauz-Westermann Inter – PRAE. HU, Celldömölk – Budapest
- Cseresnyési, L. 2004. *Nyelvek és stratégiák (avagy a nyelv antropológiája)*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Pinker, S. 1994. *A nyelvi ösztön*. Typotex Kiadó, Budapest

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-2**
Tárgy neve:	**A nyelv struktúrái**
Tárgyfelelős neve:	**Prof. Dr. hab. Pátrovics Péter**

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:

AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A rendszerként leírt nyelv alapvető struktúráinak és kategóriáinak, ezek (gyakran komplex) funkcióinak a megismerése, közös feldolgozása, alkalmazása a készítendő disszertáció vonatkozó fejezeteiben.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: A tantárgy keretében a hallgatónak alkalma nyílik betekintést nyerni a rendszerként, egyfajta kódolási mechanizmusként szemlélt emberi nyelv kategóriáiba és e kategóriák funkcióiba. Elsősorban az előző kurzus (vö. „A nyelvtudomány alapjai") során megismert strukturalista elméletekre (pl. funkcionális grammatika, függőségi grammatika, generatív grammatika) támaszkodva tárgyaljuk a különböző nyelvi szinteket (fonetikai, morfológiai, szintaktikai, lexikai, fogalmi-szemantikai) és kategóriákat (pl. nem /genus/, szám /numerus/, névelő /articulus/, személy /persona/, eset /casus/, idő /tempus/, aspektus /aspectus/) különös figyelemmel a szláv nyelvek kategóriáira és arra, hogy „tiszta" kategóriák a nyelvekben (sem) léteznek (vö. *the fuzziness of categories*). A kurzus bemutatja az egyes kategóriák között gyakran fennálló összetett kölcsönviszonyt, a kategóriák között végbemenő kölcsönhatásokat és megismertet a nyelvi homeosztázis fogalmával is. A kurzus során kitekintést nyújtunk arra is, hogy az egyes (pl. szláv) nyelvi kategóriáknak a magyar nyelvben milyen funkcionális megfelelőik vannak.

Témakörök:

1. A nyelv eltérő értelmezési és ebből adódó eltérő leírási stratégiái: elméleti nyelvészet – a nyelv mint rendszer (hierarchikus), alapvető egységei (fonémák, morfémák, szintagmák, mondatok), / kognitív nyelvészet – a nyelv mint az ember kognitív felszereltségének a része, „létmód" (nem hierarchikus)

2. A nyelv rendszerként való felfogása: a nyelv mint kódolási mechanizmus, illetve lexikai egységek halmaza és ezek egymáshoz való kapcsolásának módja (vö. *„language – a set of sentences, grammar – a system of rules"*)

3. A nyelvi rendszer legkisebb építőelemei: a fonémák: az adott nyelvek hangrendszerei és lehetséges hangtani oppozíciói (pl. rövid – hosszú, zöngés – zöngétlen, nem palatális – palatális hangok oppozíciója). Fonéma-disztribúció (pl. privatív, graduális, komplementáris)

4. A szófaji kategóriák: főnév, melléknév, határozószó, ige, névelő, névmás, elöljáró szó, névutó, számnév, kötőszó, módosítószó (pragmatikai operátor), indulatszó.

- A kategóriák elkülönítésének alapja (arisztotelészi kategóriák, klasszikus latin nyelvtanok)
- Az egyes szófajokra jellemző kategóriák nyelvspecifikussága (pl. szláv ige – aspektus, kínai „melléknév" – idő, német főnév – nem, lengyel főnév – hímnem + személy /nem személy)

5. A nyelvi kategóriák (pl. szám, személy, nem, eset, igefajtajelleg (diatézis), mód, idő, aspektus, aktionsart) és azok típusa grammatikalizált – nem grammatikalizált (morfológiai, szintaktikai, lexikai, fogalmi-szemantikai).

6. A logikai grammatika és a függőségi grammatika (Lucien Tesnière) kapcsolata. Az ige mint a mondat „gerince", a „vonzat" fogalma, a valencia (avalens, monovalens, bivalens, polivalens igék). Aktánsok és cirkumsztánsok.

7. A nyelvi kategóriák mezőszerűsége. A „mező" fogalma a nyelvészetben, a funkcionális-szemantikai mezők (pl. aspektualitás, temporalitás, diatézis), a centrum-periféria elve.

8. Az igeaspektus mint a szláv nyelvekre sajátosan jellemző morfológiai kategória.

- Mennyiben tekinthető indoeurópai és mennyiben sajátosan szláv képződménynek az igeaspektus?
- Eltérések az egyes szláv nyelvek aspektusképzési lehetőségei között.

9. Az idő és az aspektuskategória összefüggései a szláv és a nem szláv nyelvekben.

10. Egyes nyelvi kategóriák lehetséges funkcionális megfelelői más nyelvekben (pl. névelő (határozottság : határozatlanság) – az ige aspektusa + vonzat kombinációja, nem (grammatikai kategória) – lexikai kompenzáció, aspektusformák – időalakok (pl. plusquamperfectum)).

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom (kötelező)

- Fodor István 2001. *Mire jó a nyelvtudomány?* 2., javított és bővített kiadás. Balassi Kiadó, Budapest.
- Jászay, L. – Krékits J. 2008. *Szláv igeaspektus különös tekintettel az orosz nyelvre*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Kenesei I. (szerk.) 1989. *A nyelv és a nyelvek*. Gondolat, Budapest
- Lyons, J. 1981. *Language and linguistics*. Cambridge University Press, Cambridge

Irodalom (ajánlott)

- Pátrovics, P. 2004. *Az aspektus története és tipológiája*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Tárgyleírás

Tárgy kódja: BTKD-NY-SZL-3
Tárgy neve: Bevezetés a szemantikába és a pragmatikába
Tárgyfelelős neve: Dr. habil. Urkom Aleksander
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza: AT

Az oktatás célja: Az egyes szakterületekhez tartozó meghatározó tudományos irányzatok, az azokon alapuló alkalmazások megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, illesztés a disszertációk vonatkozó fejezeteihez.

a) tudás
- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség
- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:
- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.

d) autonómia és felelősség:
- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma

A tantárgy átfogó bevezetést nyújt a szemantika és a pragmatika helyének és szerepének meghatározásába a nyelv tudományos leírásában. A hallgatók megismerkednek a leksema morfológiai szerkezetével és a jelentés különböző típusainak alapvető jellemzőivel. A kurzus részletesen tárgyalja a lexikai és mondatjelentés, valamint a deskriptív, asszociatív, szó szerinti és átvitt jelentés közti különbségeket. Kiemelt figyelmet kap a rendszerszintű és szövegszintű jelentés, illetve a szándékolt és az értelmezett jelentés kapcsolata. A tantárgy bemutatja a lexikai jelentés hagyományos megközelítéseit, különös tekintettel a konceptualizmusra. Ezt követően a hallgatók megismerik a modern szemantikai modelleket, beleértve a jelentésértelmezést, a denotáció és referenciaviszonyok elemzését, valamint az asszociáció szerepét. Központi téma a szándékolt jelentéstől a befogadói értelmezésig vezető folyamat, továbbá a mikro-kommunikáció lexikológiai modellje. A hallgatók áttekintést kapnak a paradigmikus viszonyokról – hiponímia, szinonímia, antonímia –, valamint a lexikai mezők és csoportok rendszerezési elveiről. A tantárgy végül bemutatja a szintagmatikus lexikai kapcsolatokat, különös tekintettel a lexikai kapcsolatokra, kollokációkra és idiomatikus szerkezetekre.

Témakörök:

1. A szemantika és a pragmatika helye a nyelv leírásában
   - A lexéma morfológiai szerkezete
2. A jelentés típusai és alapvető jellemzői
   - Lexikai és mondatjelentés
   - Deskriptív és asszociatív jelentés
   - Szó szerinti és átvitt jelentés
   - Rendszerszintű és szövegszintű jelentés
   - Szándékolt és értelmezett jelentés
3. A lexikai jelentés: hagyományos megközelítések
   - Konceptualizmus
4. A lexikai jelentés: kortárs megközelítések
   - Jelentés
   - Denotáció
   - Referencia

- Asszociáció

5. A polimorfémikus lexémák jelentésének sajátosságai
   - Kompozicionalitás és idiomatizáció
   - A polimorfémikus lexémák a szótárban
6. A szándékolt jelentéstől az értelmezett jelentésig
   - A mikrokommunikáció lexikológiai modellje
   - Lexikai szemantika és lexikai pragmatika
7. Paradigmatikus lexikai viszonyok
   - Jelentésbe tartozás: hiponímia
   - Jelentéstani azonosság: szinonímia
   - Jelentéstani ellentét: antonímia
   - Lexikai mezők és lexikai csoportok
8. Szintagmatikus lexikai viszonyok
   - Lexikai kapcsolatok
   - Kollokációk
   - Idiómák

Az értékelés rendszere: írásbeli és/vagy szóbeli vizsga

Irodalom (2–5 kötelező és/vagy ajánlott irodalom):
Crystal, David 1998. A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó, Budapest. (vonatkozó fejezetek)
Kiefer, Ferenc 2007. Jelentéselmélet. Corvina Kiadó, Budapest.
Prčić, Tvrtko 2008. Semantika i pragmatika reči, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Zmaj, Novi Sad

ENG

Aim of instruction: Learning about the defining scientific trends in each field, the applications based on them, the joint processing of the factual material, and matching it to the relevant chapters of the dissertations.

a) knowledge
- The student is able to approach to linguistic phenomena from different theoretical vantage points.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge.

b) skills
- The student is able to express oneself in a professional manner both in speech and writing in terms of language production and processing.
- The student knows the diversity of knowledge about language, the (systematic, social and cultural) variability of language, and is able to interpret this knowledge in an appropriate manner.

c) attitudes
- Considers it important to keep up with and be familiar with the latest scientific literature.
- Consciously represents the professional language and communication norms acquired, authentically conveying the mindset of their profession.

d) autonomy and responsibility
- The student is able to educate oneself in her special field in a constant and self-reliant manner; is also able to professionally cooperate in order for her professional growth.
- The student is keen to constantly follow new findings in specialized research and subject methodology.

Course Content
The course provides a comprehensive introduction to the role and position of semantics and pragmatics within the scientific description of language. Students become familiar with the morphological structure of the lexeme and the fundamental characteristics of various types of meaning. The course offers an in-depth examination of the distinctions between lexical and sentential meaning, as well as descriptive, associative, literal and figurative meaning. Special emphasis is placed on the relationship between systemic and textual meaning, and on the interaction between intended and interpreted meaning. The course presents traditional approaches to lexical meaning, with particular attention to

conceptualism. Students are subsequently introduced to contemporary semantic models, including approaches to sense interpretation, analyses of denotation and reference, and the role of associative relations. A central topic is the process through which intended meaning is transformed into interpreted meaning, accompanied by the lexicological model of micro-communication. Students also gain an overview of paradigmatic relations—hyponymy, synonymy and antonymy—and the principles governing the organization of lexical fields and lexical sets. Finally, the course addresses syntagmatic lexical relations, with special attention to lexical combinations, collocations and idiomatic expressions.

Topics

1. The place of semantics and pragmatics in the description of language
    - The morphological structure of the lexeme
2. Types and fundamental characteristics of meaning
    - Lexical and sentential meaning
    - Descriptive and associative meaning
    - Literal and figurative meaning
    - Systemic and textual meaning
    - Intended and interpreted meaning
3. Lexical meaning: traditional approaches
    - Conceptualism
4. Lexical meaning: contemporary approaches
    - Sense
    - Denotation
    - Reference
    - Association
5. Semantic characteristics of polymorphemic lexemes
    - Compositionality and idiomatization
    - Polymorphemic lexemes in the dictionary
6. From intended meaning to interpreted meaning
    - The lexicological model of micro-communication
    - Lexical semantics and lexical pragmatics
7. Paradigmatic lexical relations
    - Hyponymy
    - Synonymy
    - Antonymy
    - Lexical fields and lexical sets
8. Syntagmatic lexical relations
    - Lexical combinations
    - Collocations
    - Idioms

System of evaluation: written/oral exam

Literature (2–5 required and/or recommended sources):

Crystal, David 1998. A nyelv enciklopédiája. Osiris Kiadó, Budapest. (vonatkozó fejezetek)
Kiefer, Ferenc 2007. Jelentéselmélet. Corvina Kiadó, Budapest.
Prčić, Tvrtko 2008. Semantika i pragmatika reči, Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, Zmaj, Novi Sad

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-4**
Tárgy neve:	**A szláv nyelvek összehasonlító nyelvtana I.**
Tárgyfelelős neve:	Dr. hab. Dudás Előd
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.	
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:	
AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott	

Az oktatás célja: A szláv nyelvek összehasonlító vizsgálatának alapszintű elsajátítása; a történeti hangtan és annak legfőbb változásainak megismerése az indoeurópaitól az ősszlávon át a mai modern szláv nyelvekig.

a) tudás

- Képes a szláv nyelvek összehasonlító vizsgálatára a történeti hangtan szintjén.
- Képes a szűkebb szakmai kompetenciájába tartozó szláv nyelv(ek) történeti hangtanáról képet adni, és azt adekvát módszerekkel a megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban a szláv nyelvek összehasonlító-történeti hangtanára vonatkozóan.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szakmai normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: a szláv nyelvek összehasonlító-történeti hangtana az indoeurópai alapnyelvtől az ősszlávon át a mai modern szláv nyelvekig.

Témakörök:

1. Az indoeurópai alapnyelv magánhangzó és mássalhangzórendszere;
2. Az ősszláv nyelv magánhangzó és mássalhangzórendszere;
3. Az ősszláv nyelv prozódiai viszonyai;
4. Az ősszláv nyelvet ért legfontosabb hangváltozások;
5. A szláv nyelvek differenciálódása;
6. A késői ősszláv korszak hangtani jellemzői;
7. A keleti szláv nyelveket ért hangváltozási tendenciák;
8. A nyugati szláv nyelveket ért hangváltozási tendenciák;
9. A déli szláv nyelveket ért hangváltozási tendenciák;
10. A keleti, nyugati és déli szláv nyelvek összehasonlító hangtana.

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom

- Horálek, Karel, *Bevezetés a szláv nyelvtudományba*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1967.
- Meier-Brügger, Michael, *Indo-European Linguistics*. Berlin – New York: Walter de Gruyter. 2003.
- Mihaljević, Milan, *Slavenska poredbena gramatika. 1. dio.* Zagreb: Školska knjiga. 2002.
- Moszyński, Leszek, *Wstęp do filologii słowiańskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 2021.
- Šekli, Matej, *Primerjalno glasoslovje slovanskih jezikov 1.: od praindoevropščine do praslovanščine.* Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. 2014.
- Šekli, Matej, *Tipologija lingvogenez slovanskih jezikov*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU. 2018.
- H. Tóth Imre, *Rövid összehasonlító szláv nyelvtan. I. rész: Hangtan, alaktan (főnév, ige), szöveggyűjtemény*. Szeged: JATE Press. 2011.

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-5**
Tárgy neve:	**A szláv nyelvek összehasonlító nyelvtana II.**
Tárgyfelelős neve:	**Dr. hab. Dudás Előd**

Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.

Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:

AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott

Az oktatás célja: A szláv nyelvek összehasonlító vizsgálatának alapszintű elsajátítása; a történeti alaktan, szófajtan és mondattan legfőbb változásainak megismerése az indoeurópaitól az ősszlávon át a mai modern szláv nyelvekig.

a) tudás

- Képes a szláv nyelvek összehasonlító vizsgálatára a történeti alaktan, szófajtan és mondattan szintjén.
- Képes a szűkebb szakmai kompetenciájába tartozó szláv nyelv(ek) történeti alaktanáról, szófajtanáról és mondattanáról képet adni, és azt adekvát módszerekkel a megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban a szláv nyelvek összehasonlító-történeti alaktanára, szófajtanára és mondattanára vonatkozóan.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szakmai normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: a szláv nyelvek összehasonlító-történeti alaktana, szófajtana és mondattana.

Témakörök:

1. Az indoeurópai alapnyelv legfőbb alaktani jellemzői; a flexió;

2. Az ősszláv nyelv legfőbb alaktani jellemzői;

3. Az ősszláv nyelv szófajtana 1.: a főnév kategóriái (nem, szám, eset), a deklináció (ragozási csoportok);

4. Az ősszláv nyelv szófajtana 2.: az ige kategóriái (személy, szám, idő, nem, mód, aspektus), a konjugáció (ragozási csoportok);

5. Az ősszláv nyelv szófajtana 3.: a melléknév és a névmások;

6. Az ősszláv nyelv mondattana: alapfogalmak, szintaktikai jelenségek (genitivus negationis, genitivus possessivus, genitivus partitivus, dativus possessivus);

7. A keleti, nyugati és déli szláv nyelvek összehasonlító alaktana;

8. A keleti, nyugati és déli szláv nyelvek összehasonlító szófajtana;

9. A keleti, nyugati és déli szláv nyelvek összehasonlító mondattana.

10. A bolgár és macedón nyelvet ért alaktani és mondattani változások (névszóragozás elvesztése, az igét ért legjelentősebb változások, posztpozícionális névelő).

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom

- Horálek, Karel, *Bevezetés a szláv nyelvtudományba*. Budapest: Tankönyvkiadó. 1967.
- Meier-Brügger, Michael, *Indo-European Linguistics*. Berlin – New York: Walter de Gruyter. 2003.
- Mihaljević, Milan, *Slavenska poredbena gramatika. 2. dio*. Zagreb: Školska knjiga. 2014.
- Moszyński, Leszek, *Wstęp do filologii słowiańskiej*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN. 2021.
- H. Tóth Imre, *Rövid összehasonlító szláv nyelvtan. I. rész: Hangtan, alaktan (főnév, ige), szöveggyűjtemény*. Szeged: JATE Press. 2011.

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-6**
Tárgy neve:	**A magyar szlavisztika múltja és jelene**
Tárgyfelelős neve:	**Prof. Dr. hab. Pátrovics Péter**
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.	
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:	
AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott	

Az oktatás célja: A magyar szlavisztika főbb kutatási témáinak, kimagasló képviselőinek és kutatási eredményeiknek a megismerése, a megszerzett ismeretanyag hasznosítása, beépítése a készülő disszertáció vonatkozó fejezeteibe.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma A tantárgy keretében a hallgatónak alkalma nyílik megismerkedni a magyar szlavisztika múltjával és jelenével, mindazokkal a kérdésekkel, amelyek kiemelkedő szlavistáinkat a magyarországi tudományos szlavisztikai kutatások kezdetétől foglalkoztatták/foglalkoztatják. A kurzus során kiemelt figyelmet szentelünk a nagy szlavista elődök munkásságának. Bár a jelenlegi magyarországi szlavisztikai kutatások már igen szerteágazóak és komplexek (kiterjednek pl. a stilisztikára, a szemantikára, a pragmatikára, a nyelvi érzelemkifejezés eszközeire, a világ nyelvi képére, az aspektológiára, a lexikológiára és a lexikográfiára), a kutatók érdeklődése kezdetben hosszú évtizedekig leginkább csak a magyar nyelvbe bekerült nagyszámú szláv jövevényszó eredetére irányult. Annak tényére, hogy a magyar nyelvben igen jelentős számú (mintegy a szókincs közel 10%-át kitevő) szláv eredetű szó található, tudományos igénnyel először Franz Miklosich hívta fel a figyelmet. Erre reagáltak olyan szlavistáink, mint Asbóth Oszkár vagy Melich János, akik bizonyos szavak etimológiáját illetően szakmai polémiát is folytattak egymással. A magyarba bekerült szláv eredetű szavak magas tudományos színvonalon történő feldolgozását először Kniezsa István végezte el *A magyar nyelv szláv jövevényszavai* c. kétkötetes munkájában. Ma az újabb kutatások fényében a szláv eredetű magyar szavak problémáját már árnyaltabban látjuk. Kiváló szlavistánk, pl. Hadrovics László, Kiss Lajos, H. Tóth Imre, Király Péter, Gregor Ferenc, Péter Mihály, Bańczerowski Janusz, Nyomárkay István Vig István és Zoltán András maradandót alkottak nemcsak az etimológiai kutatások, a történeti jelentéstan, a lexikográfia, a régi szláv nyelvemlékek elemzése, a földrajzi nevek feldolgozása területén, de jeleskedtek a burgenlandi horvátok nyelvének magyar elemeire, a szerb és a horvát nyelv közötti eltérésekre, a világ nyelvi képére irányuló kutatások területén is, és számos esetben a magyar nyelvészet eredményeihez is jelentősen hozzájárultak/járulnak. A magyar aspektológia például szintén sokat köszönhet a szlavisztikának, hiszen ez a kérdés a magyar nyelvészetben leginkább csak a szláv nyelvek (jelesül az orosz) oktatásának megindulásával vált igazán aktuálissá. A szláv igeaspektus magyarral történő összevetésének területén főként ruszistáink, pl. Jászay László, Krékits József, Pete István alkottak maradandót. A mai magyarországi szlavisztika nyelvi palettája csaknem teljesnek mondható: jelen van benne a ruszisztika, az ukrainisztika, az alboruszisztika, a polonisztika, a bohemisztika, a szlovakisztika, a szlovenisztika, a kroatisztika, a szerbisztika, a bulgarisztika, valamint a macedón nyelvre és kultúrára vonatkozó kutatások is. A fenti szlavisztikai részterületeken kívül az intézetben a baltisztika is képviselteti magát, így a hallgatónak alkalma nyílik a saját nyelvi kompetenciájá/inak megfelelően részletesebben is tájékozódni

<u>Témakörök</u>:

1. Nagyszámú szláv eredetű szó jelenléte a magyarban. F. Verančić (Verantius) korai poliglott szótára (Thesaurus Polyglottus, 1595) és Franz Miklosich kutatásai. A magyar nyelvészek reakciói, első szlavistáink: Asbóth O. és Melich J. kutatásai a témában. A tudományos szlavisztikai kutatások kezdetei.

2. A magyar szókincs szláv elemeinek feldolgozása Kniezsa I. kétkötetes művében (*A magyar nyelv szláv jövevényszavai* I. II. 1955) „a magyarországi szlavisztika régi adósságának törlesztése" (Hadrovics L.).

3. A magyarországi szláv kölcsönzések további története, Chelimszkij kutatásai, Trubeckoj és Durnovo megállapításai az ősszláv egységről, a nagy izoglosszák szabdalta ősszláv nyelvjárástömbjei: a pannon szláv és a bolgár szláv fogalma. A szláv eredetű magyar szavak hangtani sajátosságai. Zoltán András kutatásai.

4. Hadrovics László akadémikus munkássága:

- Hadrovics László a lexikográfus: a magyar – orosz / orosz – magyar akadémiai nagyszótár elkészítése (Gáldi Lászlóval közösen), a szerbhorvát – magyar / magyar – szerbhorvát zsebszótár elkészítése.
- Hadrovics László az etimológus. (Szláv és nem szláv eredetű magyar szavak etimológiai vizsgálata)

A magyar történeti jelentéstan: rendszeres gyakorlati szókincsvizsgálat (1992) c. mű jelentősége.

- Hadrovics László kultúrtörténeti munkássága (*Vallás, egyház, nemzettudat*. Szláv Intézet, Budapest 1992)
- Hungarológiát is érintő filológiai tevékenység: elveszett középkori magyar regények (Nagy Sándor-regény, Trója-regény) déli szláv fordításainak újrafelfedezése a magyar irodalom számára).

5. Nyomárkay István akadémikus munkássága: a déli szláv filológia (szlovén, horvát, szerb) és a magyar – déli szláv nyelvi kapcsolatok területén végzett kutatások.

- Nyomárkay István etimológusi és lexikológusi munkássága: a horvát és a szerb nyelvben élő idegen szavak adaptációja (1984), burgenlandi horvátok irodalmi nyelve, a burgenlandi horvátok nyelvtörténeti szótárának (*Sprachhistorisches Wörterbuch des Burgenlandkroatisschen* (1996)) elkészítése, a Pannonhalmi Apátság könyvtárában őrzött kéziratos burgenlandi horvát prédikációk sajtó alá rendezése (Vig Istvánnal közösen), a horvát nyelvújítás és a tükörfordítások-tükörszavak kérdése (vö. *Anyanyelvi ébredés és hagyomány nálunk és szomszédainknál* (2002)).
- Nyomárkay István a lexikográfus. Hadrovics Lászlóval közösen készített horvát – magyar, magyar – horvát, valamint szerb – magyar és magyar – szerb szótára (1997).
- Nyomárkay István a nyelvtörténész: a *Rövid horvát és szerb nyelvtörténet* c. mű elkészítése (2007).

6. Király Péter professzor munkássága: szláv-magyar nyelvi kölcsönhatások vizsgálata, a honfoglalás kora történeti forrásainak vizsgálata (vö. *A honalapítás vitás eseményei. A kalandozások és a honfoglalás éve*. (2006))

7. Péter Mihály professzor munkássága: az orosz és az általános nyelvészet, a stilisztika, a költői nyelv, a fonológia és az orosz nyelvtörténet terén végzett kutatások.

- Péter Mihály a nyelvtörténész: az orosz nyelv történetére irányuló kutatások (*Orosz történeti nyelvtan. Bevezetés és hangtan* (1969))
- Péter Mihály az általános nyelvész és a stiliszta: nyelvi érzelemkifejezése eszközeire, a nyelvhasználatra és az orosz költői nyelvre (Tvardovszkij, Puskin) vonatkozó kutatások (vö. *A nyelvi érzelemkifejezés eszközei* (1991), *Nyelv, stílus költői beszéd* (2005), *A leleplező nyelv. Álcázás és ámítás a nyelv használatában* (2012), Tvardovszkij poémáinak költői nyelve (1970)

8. H. Tóth Imre professzor munkássága: szakterülete elsősorban a nyelvtörténet (az orosz, az ukrán és a bolgár nyelv története), az ószláv nyelvemlékek elismert kutatója, ehhez kapcsolódóan fontos még számára Szent Cirill és Szent Metód élete. Több szlavisztikai és ruszisztikai tankönyv szerzője vagy társszerzője (vö. *Bevezetés a szláv nyelvtudományba* (1973), *Bevezetés a russzisztikába* (1976), *Konstantin-Cirill és Metód élete és működése* (1991), *Az ortodoxia története Magyarországon a XVIII. századig* (1995), *Rövid összehasonlító szláv nyelvtan* (1999).

9. Gregor Ferenc munkássága, a professzor magyar eredetű szlovák lexikai elemekre irányuló kutatásai (vö. *A szlovák nyelv magyar elemei.* (2023))

10. A ruszista, polonista, ukrainista Zoltán András professzor munkássága: szláv, orosz, ukrán és fehérorosz nyelvtörténeti és etimológiai kutatásainak az áttekintése.

- Zoltán András az etimológus: az orosz lexika területén végzett kutatások, számos magyarba bekerült szláv eredetű szó etimológiájának megfejtése, az ún. nyugatorosz kancelláriai nyelv vizsgálata (vö. *Fejezetek az orosz szókics történetéből* (1987), *Szavak, szólások, szövegek: Nyelvészeti és filológiai tanulmányok* (2005), *Interslavica: Исследования по межславянским языковым и к ультурным контактам* (2014). Zoltán András

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom (kötelező)

- Gazdag V. 2018. *Segédkönyv a szláv-magyar kapcsolatok tanulmányozásához*. „Rik”-UKiadó, Beregszász-

Ungvár
- Kniezsa, I. 1955. *A magyar nyelv szláv jövevényszavai*. I-II. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Zoltán, A. 2025. *Slavo – Hungarica*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai, 234 sz., Budapest

Irodalom (ajánlott)

- H. Tóth, I. 1973. *Bevezetés a szláv nyelvtudományba*. Tankönyvkiadó, Budapest
- Nyomárkay, István 2013. *Szláv szomszédaink*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-7**
Tárgy neve:	**A nyelvészeti strukturalizmus és kognitivizmus alapelvei és tézisei**
Tárgyfelelős neve:	**Prof. Dr. hab. Pátrovics Péter**
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.	
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:	
AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott	

Az oktatás célja: A nyelvészeti strukturalizmus és a kognitivizmus nyelvszemlélete közötti különbségek tudatosítása, a strukturalista és a kognitivista alapelvek megismerése, a téma közös feldolgozása, beillesztése a készülő disszertáció vonatkozó fejezeteibe.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: A tantárgy keretében a hallgatónak lehetősége nyílik megismerkedni a nyelvészeti strukturalizmus és kognitivizmus főbb alapelveivel és téziseivel. Az emberi nyelv kétféle megközelítése alapvetően eltérő felfogásokon alapul. A strukturalizmus a nyelvet hierarchikusan felépülő rendszernek („jelrendszer") tekinti, ez jellemző az elméleti nyelvészet számos irányzatának felfogására, iskolájára és nyelvi modelljére (pl. kazanyi iskola genfi iskola, prágai iskola, funkcionális grammatika, függőségi grammatika, glosszematika, amerikai strukturalizmus, generatív modell, kategoriális grammatika /Ajdukiewicz/). A kognitivizmus azonban más módon közelít az emberi nyelvhez: szakít a nyelv hierarchikus felépítésének gondolatával, számára a nyelv nem rendszer és nem is eszköz, hiszen felfogása szerint a nyelv nem létezhet az emberen kívül. A nyelv a kognitivisták értelmezése szerint sokkal inkább „létmód". A nyelvhasználat alapvető egysége a „kommunikációs fragmentum" (KF). A kurzus alkalmat nyújt arra, hogy a hallgató betekintést nyerjen az egyes strukturalista iskolák nyelvi modelljeibe, valamint az egységes nyelvészeti paradigmának még nem tekinthető kognitív elméletekbe, hogy a későbbiekben lehetősége legyen összevetni és értékelni az emberi nyelvről szóló eltérő elképzeléseket.

Témakörök:

1. Nyelvértelmezési stratégiák, a nyelv definíciói. Mi a nyelv? (a kommunikáció eszköze, jelrendszer, kódolási mechanizmus, mondatok halmaza, szavak halmaza és egymáshoz kapcsolásuk módja, viselkedésforma, az ember kognitív felszereltségének része, létmód). Az elméleti nyelvészet és a kognitív nyelvészet nyelvértelmezésének alapvető különbözősége.

2. A strukturalista modellek alapja: F. de „tézisei: a nyelv mint jelrendszer, a *langue* és a *parole* kettőssége, a nyelvi jel természete, jel és jelentés

3. Hierarchia a nyelvben: a nyelv mint hierarchikus rendszer, a nyelv paradigmatikus és szintagmatikus tengelye. A nyelvi szintek: fonetikai, morfológiai, szintaktikai, a szöveg szintje, a szintek közötti kapcsolatok (a hangok, a szavak, a mondatok közötti viszony, a szövegen belüli relációk)

4. Hierarchia a strukturalista nyelvi modellekben: a függőségi grammatika (L. Tesnière)

5. Az amerikai strukturalizmus: a deskriptív iskola (L. Bloomfield, E. Sapir) célja: a nyelvnek mint elemek (fonémák, morfémák) rendszerének a formális leírása, (a rendszeren belüli viszonyok, oppozíciók és szabályszerűségek feltárására és leírására összpontosít).

6. Elméleti nyelvészet: a nyelvi rendszer, és a benne ható szabályok feltárása és leírása.

Kognitív nyelvészet: a nyelvi szabályok leírása: utólagos intellektuális tevékenység, a nyelv racionalizálásának eredménye. Nem tükrözi azt, ahogyan a nyelv az emberben él és működik.

Ugyanakkor: reális megfontolás indokolja a nyelv rendszerként való leírását (pl. glottodidaktika, informatikai nyelvi modellek /ún. csevegőprogramok alapját képezik/, fordítóprogramok, mérnöki nyelvészet)

7. A kognitív nyelvészet nyelvi modellje: nem hierarchikus, a nyelvhasználat alapvető egységei a kommunikatív fragmentumok (KF-ok). A nyelvészetbe visszahelyezi az embert: ember és nyelv kölcsönösen feltételezik egymást.

8. A nyelvhasználat felfogásának különbsége az elméleti és a kognitív nyelvészet felfogásában. Elméleti nyelvészet: lexikon + szabályrendszer = többszintű szabályok alkalmazása a nyelvhasználat során, grammatikailag helyes és szemantikailag elfogadható megnyilatkozások generálása (generatív stratégia).

9. Kognitív nyelvészet: kész formában tárolt KF-ok előhívása a memóriából, ezek kompatibilitási sémák

alapján történő szituációadekvát összekapcsolása (fuzionáltatása) a nyelvhasználat során. Az összekapcsolási módok (tkp. „szabályok”) az egyénben (a nyelvhasználóban) nem kifejtett formában, intuitíve léteznek. A nyelvhasználat során mindig szükség van bizonyos fokú performanciára is (reproduktív stratégia).

10. A világ nyelvi képének (VNyK) rekonstrukciójára és a metaforára irányuló kutatások mint a kognitív nyelvészet fontos összetevői.

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom (kötelező)

- Apreszján, J. D. 1971. *A modern strukturális nyelvészet elmélete és módszerei*. Gondolat Kiadó, Budapest
- Bańczerowski, J. 2008. *A világ nyelvi képe. A világ nyelvi képe mint a valóság metaképe a nyelvben és a nyelvhasználatban*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Thomas, M. 2019. *American Structuralism. Oxford Research Encyclopedia of Linguistics*. Oxford University Press, Oxford

Irodalom (ajánlott)

- Fisiak, J. 1975. *Wstęp do współczesnych teorii lingwistycznych*. Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa
- Kövecses Z. – Benczes, R. 2010. *Kognitív nyelvészet*. Akadémiai Kiadó, Budapest

Tárgyleírás

Tárgy kódja:	**BTKD-NY-SZL-8**
Tárgy neve:	**A világ nyelvi képe a kognitív nyelvtudomány tükrében**
Tárgyfelelős neve:	**Prof. Dr. hab. Pátrovics Péter**
Tárgyfelelős tudományos fokozata: PhD habil.	
Tárgyfelelős MAB szerinti akkreditációs státusza:	
AT - Az ELTE-nek akkreditációs nyilatkozatot adott	

Az oktatás célja: A világ nyelvi képére (VNyK) vonatkozó kutatások eredményeinek megismerése, a tényanyag közös feldolgozása, esetleges beépítése a készülő disszertáció vonatkozó fejezeteibe.

a) tudás

- Képes eltérő nyelvelméleti kiindulópontokból tekinteni a nyelvhasználat jelenségeire.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni, és megfelelő módon értelmezni.

b) képesség

- Képes magát szakszerűen kifejezni, szóban és írásban, a nyelvi produkciót és feldolgozást illetően.
- Képes a nyelvről való tudás sokféleségét, a nyelv (rendszerbeli, társas és kulturális) változatosságát a maga számára feltérképezni, általánosan modellálni és megfelelő módon értelmezni.

c) attitűd:

- Fontosnak tartja a legfrissebb szakirodalmi eredmények követését és ismeretét.
- Tudatosan képviseli a megismert szaknyelvi és kommunikációs normákat, szakmájának gondolkodásmódját hitelesen közvetíti.
- Átlátja és érti a szakmája tudományos megalapozottságának szükségességét és hasznosságát.

d) autonómia és felelősség:

- Képes saját szakterületén a folyamatos és önálló önképzésre, valamint a szakmai fejlődését támogató szakmai együttműködésre.
- Megvan benne az igény a szaktudományos és szakmódszertani kutatási eredmények folyamatos követésére.

Az oktatás tartalma: A tantárgy betekintést nyújt a kognitív nyelvészetbe és az annak tárgyát képező világ nyelvi képének (VNyK - *Linguistic World View*) kutatásába, valamint megismerteti a hallgatót e kutatás eddig elért főbb eredményeivel. A kognitív nyelvészet világ nyelvi képére irányuló vizsgálatának alapját az ún. nyelvi relativizmus képezi. Ez egyrészt W. von Humboldt azon véleményére vezethető vissza, mely szerint „minden nyelvben sajátos világszemlélet rejlik", másrészt a Sapir-Whorf-hipotézisen alapul, amely azt hirdeti, hogy az anyanyelv nem csupán egy eszköz, amelynek segítségével az egyén képes megfogalmazni a gondolatait (mintegy képes azokat formába önteni), hanem egyben meg is határozza a gondolkodását (vö. *„we dissect nature along the lines set down by our native languages"* B. L. Whorf) A fenti elképzelésekből az következik, hogy az eltérő anyanyelvű emberek a világot is másképpen látják: mást tartanak fontosnak belőle, máshogy kategorizálják, másképp értelmezik a benne lévő jelenségeket, más társalgási stratégiákat követnek, másképp szerkesztik szövegeiket, végső soron más alapokra épül a tudatuk. A fenti hipotézist a nyelvészek egy jelentős része elveti (pl. a generativisták), ám nem kevesen vannak azok, akik ennek egy finomított változatát elfogadják (a kognitivisták). Ez utóbbiak szerint az anyanyelv nem határozza ugyan meg a gondolkodást, de hatással van rá.) A kurzus során a hallgatónak alkalma nyílik megismerkedni a világ nyelvi képének vizsgálatára irányuló kutatások módszertanával és fogalmaival (pl. konceptualizáció, profilírozás, metafora, prototípus stb.) illetve konkrét nyelvi példákon megfigyelni a VNyK-re vonatkozó legutóbbi kutatások eredményeit (pl. a borostyán, a család, a fa, a haza, az idő, a ló, a munka, a torma stb. nyelvi képét lengyel – magyar, magyar – német, magyar – orosz vagy magyar – angol relációban). A tantárgy keretében kitérünk az etimológiának és a frazeológiának a világ nyelvi képének rekonstrukciójában játszott fontos szerepére, valamint a VNyK-tartalmak glottodidaktikai és lexikográfiai alkalmazására

Témakörök:

1. Nyelv és gondolkodás különbsége és összefüggése. Minden esetben nyelvigényes-e az intellektuális tevékenység?

2. A nyelvi relativizmus

- W. von Humboldt elmélete és a Sapir-Whorf-hipotézis. A hipotézis létjogosultsága és kritikája
- Nyelv, világérzékelés, kategorizáció (a világ nyelvi képe =VNyK nem tudományos, hanem naiv kép)

3. A nyelvi kategóriák sokszínűsége. Az időkategória mint a fizikai időjelenség alapján létrejött logikai idő manifesztációja a nyelvekben, kapcsolata az aspektus kategóriájával.

4. A metafora jelentése és szerepe a kognitív nyelvészetben.

5. A világ nyelvi képének (VNyK) rekonstrukciójával kapcsolatos egyéb fogalmak (pl. konceptualizáció, családi hasonlóság /family resemblance/, prototípus /genus proximum – differentia specifica/).

6. A frazeológia szerepe a világ nyelvi képének rekonstrukciójában. (Frazeologizmusok mint az adott beszélőközösség ősi (vagy régi) kollektív tapasztalatának manifesztációi.) Kockázata: az ún. vándor frazeologizmusok/közmondások. (Egy adott frazeologizmus

vagy közmondás soha nem az átvevő nyelvnek, hanem mindig annak a nyelvnek a világképét tükrözi, amelyben keletkezett).

7. Az etimológia szerepe a világ nyelvi képének (VNyK) rekonstrukciójában. Az etimológia és a szavak eredeti szemléleti hátterének feltárása.

8. A történelmi – kultúrtörténeti háttérismeretek mint a világ nyelvi képének (VNyK) rekonstrukcióját célzó kutatások lehetséges kiegészítői.

9. A VNyK-kutatás eredményeinek glottodidaktikai hasznosítása: VNyk-tartalmak megjelenése a kommunikációs kompetencián belül mint a kultúrkompetencia összetevői.

10. A VNyK-kutatás eredményeinek lexikográfiai hasznosítása: VNyK- tartalmak megjelenése az egynyelvű, a kétnyelvű és a kulturális szótárak szócikkeiben.

Az értékelés rendszere: szóbeli vizsga

Irodalom (kötelező)

- Bańczerowski, J. 2008. *A világ nyelvi képe. A világ nyelvi képe mint a valóság metaképe a nyelvben és a nyelvhasználatban*. Tinta Könyvkiadó, Budapest
- Kövecses Z. – Benczes, R. 2010. *Kognitív nyelvészet*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Tolcsvai Nagy, G. 2013. *Bevezetés a kognitív nyelvészetbe*. Osiris Kiadó, Budapest

Irodalom (ajánlott)

- Kövecses, Z. 2005. *A metafora. Gyakorlati bevezetés a kognitív metaforaelméletbe*. Typotex Kiadó, Budapest
- Pátrovics, P. 2010. Az idő nyelvi képe és kategóriája. In: *Világkép a nyelvben és a nyelvhasználatban*. Segédkönyvek a nyelvészet tanulmányozásához. 106. Bárdosi V. (szerk.), Tinta Könyvkiadó, Budapest, 223-233.

Turkológia Doktori Program

BTKD-NY-TURK-1-8 Turkológiai szakmai tárgy 1-8

10 kredit, gyakorlat, kötelező, nem ismételhető

A Turkológia doktori programban az oktatás a doktoranduszoknak a saját kutatási területükkel kapcsolatos ismereteinek elmélyítésére, az elméleti és módszertani képzésükre, valamint a tudományos munkára való intenzív felkészítésükre koncentrál. Erre azért van szükség, hogy teljesüljön a képzés rendszerének azon célja, hogy négy év alatt elkészüljön a doktori disszertáció; hogy kellően egyénre szabott, célirányos és aktív segítséget nyújthassunk a hallgatóknak (abból a körülményből fakadóan, hogy a Turkológiadoktori progmramra jelentkezők a turkológiai kutatások területén rendkívül szerteágazó témák közül választhatnak); továbbá, hogy a hallgatók megfelelő támogatást kapjanak a sikeres komplex vizsgára való felkészítéshez. Az első négy félévben kötelező szakmai tárgy keretében a

doktorandusz a saját kutatási területének szűkebb és tágabb szakirodalmát, valamint a kapcsolódó elméleti szakirodalmat dolgozza fel. A félévről félévre esedékes szakmai tárgy munkatervének a szakirodalom feldolgozásán és számonkérésén kívül (amelynek ütemezése szintén a doktorandusz és a témavezető közös megállapodásán múlik) része lehet meghatározott kurzusok látogatása is. A munkaterv és a munkaterv teljesítését segítő szakirodalom a doktorandusz és a témavezető közös munkája nyomán kerül meghatározásra. A szakmai tárgyakra jegyet az oktató ad.

Uráli nyelvészet és nyelvek Doktori Program

Uráli nyelvészet és nyelvek

Buddhista filológia Doktori Program

Buddhist Philology PhD Program Syllabus (BTKD-NY-BUD)

Program Overview and Aims

The Buddhist Philology PhD Program is rigorous but flexible. Since the number of applicants is usually low, the training is usually customised to fit the students' immediate topic of interest and needs, and fine-tuned according to their particular strengths and weaknesses carried over from their previous degrees.

Program Overview and Aims
The Buddhist Philology PhD Program is rigorous but flexible. Since the number of applicants is usually low, the training is usually customised to fit the students' immediate topic of interest and needs, and fine-tuned according to their particular strengths and weaknesses carried over from their previous degrees.

Knowledge

Students will acquire comprehensive knowledge of Buddhist canonical and exegetical literature across major traditions (Pāli, Sanskrit, Tibetan, Chinese), mastering at least two of the languages classical Buddhist texts were transmitted in, ideas related to textual transmission, manuscript traditions, and critical editing methodologies. Next to immersion in textual criticism, they will develop expertise in Buddhist religious thought, doctrinal developments, intercultural relationships across historical periods and linguistic boundaries,

and they will become able to participate in international scholarly discourse on the topic of their choice in particular and Buddhist Studies broadly defined.

Skills

Students will demonstrate advanced proficiency in reading, translating, and analysing Buddhist texts in original languages, applying rigorous textual and higher criticism. Should the material they wish to focus on is unedited, they will master the process usually termed as critical edition, its preparation and presentation, textual reconstruction techniques, and the apposite use of digital humanities tools for Buddhist studies (including AI-powered tools), while developing scholarly writing and presentation capabilities.

Attitude

Students will cultivate intellectual rigor, philological precision, and respect for textual traditions while maintaining a critical distance. They will develop collaborative approaches to scholarship, interdisciplinary openness, and ethical awareness regarding cultural heritage and religious sensitivities in academic study. Students will demonstrate independent research design, execution, and critical evaluation of scholarship. They will take responsibility for advancing the field through original contributions, mentoring junior scholars, and engaging with Buddhist communities and institutions in culturally sensitive and intellectually stimulating ways.

Course description

BTKD-NY-BUD-1 Buddhist Philology 1.

This unit is reserved for the discovery of Western textual criticism (Biblical, Greek, Latin), its historical background, development, basic ideas, terminology, problems, and current status. The primary aims of this discovery are to provide a solid foundation for the intellectual debate surrounding editing sacred and worldly texts, to identify what exactly maturing Buddhist philology may learn from this already highly advanced discipline and what innovations it might be able to bring to the table (for example the idea of ‘open’ texts or text-families such as sūtras).

BTKD-NY-BUD-2 Buddhist Philology 2.

Building upon Buddhist Philology 1, this unit provides an in-depth exploration of critical edition and textual criticism. We discuss the principles of stemmatic analysis and their possible application for materials chosen for a paradigm, questions of manuscript collation

and apparatus construction, the use of digital tools for textual criticism, the relative merits of diplomatic vs. critical editions, issues of paleography and codicology that might affect transmission, as well as the ethical issues in editing sacred texts.

Bibliography

Greetham, David C. *Textual Scholarship: An Introduction*. Garland, 1994.

Maas, Paul, (tr. Barbara Flower) *Textual Criticism*. Oxford University Press, 1958.

Timpanaro, Sebastiano, (tr. Glenn W. Most). *The Genesis of Lachmann's Method*. University of Chicago Press, 2005.

Trovato, Paolo. *Everything You Always Wanted to Know about Lachmann's Method. A Non-Standard Handbook of Genealogical Textual Criticism in the Age of Post-Structuralism, Cladistics, and Copy- Text*. Revised Edition. Librariauniversitaria.it, 2017.

Turner, James. *Philology. The Forgotten Origins of the Modern Humanities*. Princeton University Press, 2014.

West, Martin L. *Textual Criticism and Editorial Technique: Applicable to Greek and Latin Texts*. Teubner, 1973.

BTKD-NY-BUD-3 Buddhist Philology 3.

In this unit, we aim to put into practice the principles and ideas absorbed in the previous two courses. Allowing for personal interests among the candidates, we select a text that has either not yet been edited or has been edited in a way that invites critical reassessment. As a case study for editing sacred texts, we examine selected chapters from the Vimalakīrtinirdeśa, now available in Sanskrit, a Tibetan translation, and three Chinese translations. We read the text carefully, exploring possible textual issues in the Sanskrit (which also serves as a case study for editing a codex unicus), examining solutions adopted by the ancient translators, but focusing first and foremost on the fluid nature of such texts, which evolved over time.

Bibliography

Gómez, Luis, Paul Harrison, and Mangalam Translation Group. *Vimalakīrtinirdeśa. The Teaching of Vimalakīrti*. Mangalam Press, 2022.

Study Group of Buddhist Sanskrit Literature, The Institute for Comprehensive Studies of Buddhism, Taisho University. *Vimalakīrtinirdeśa. A Sanskrit Edition Based Upon the Manuscript Newly Found at the Potala Palace*. Taisho University Press, 2006.

Bibliotheca Polyglotta online version:
https://www2.hf.uio.no/polyglotta/index.php?page=volume&vid=37

BTKD-NY-BUD-4 Buddhist Philology 4.

For the genre of texts that have a more stable transmission history, we examine the two epistles attributed to Nāgārjuna: the Suhṛllekha and the Ratnāvalī. Both texts are now available in the original Sanskrit, a Tibetan translation, and four Chinese translations. We read carefully, weighing all variants and interpretive possibilities, as well as the testimony provided by the commentaries and translations, which naturally present their own textual challenges. These courses (3-4) embody the philologist's cardinal principle: textual criticism is learned by doing. The proof of the pudding is in the eating, and only by wrestling with actual manuscripts, weighing genuine variants, and reconstructing textual histories can abstract methodology become internalised skill.

Bibliography

Hahn, Michael. *Nāgārjuna's Ratnāvalī Vol. 1: The Basic Texts (Sanskrit, Tibetan, Chinese)*. Indica et Tibetica Verlag, 1982.

McClintock, Sara, and John Dunne. *Nāgārjuna's Precious Garland: Ratnāvalī*. Wisdom Publications, 2024.

Phurtsham 普仓. 梵文写本《宝鬘论颂 》校勘与研究 *Ratnāvalī: Critical Edition of the Sanskrit Manuscript from Xizang*. 贝叶经特殊文本专项挖掘系列丛 3. 2022.

Okada, Yukihiro. *Nāgārjuna's Ratnāvalī Vol. 2: Die Ratnāvalīṭīkā Des Ajitamitra*. Herausgegeben Und Erläutert. Indica et Tibetica Verlag, 1990.

Szántó, Péter-Dániel. *Buddhism for Beginners I: The Suhṛllekha attributed to Nāgārjuna*. Brill, forthcoming.

BTKD-NY-BUD-5 Buddhist Philology 5.

This course explores the sophisticated hermeneutical vocabulary and exegetical techniques developed by Buddhist commentators across linguistic traditions, all stemming from the Indic śāstric blueprint. Students will examine the technical terminology of Indian scholastic interpretation and trace how these categories shaped doctrinal debate and textual understanding. We analyze concrete exegetical strategies: how commentators resolve apparent contradictions, reconcile scriptural passages with philosophical positions, employ etymology and grammatical analysis, and deploy citation practices to establish textual authority. Special attention is paid to the intersection of linguistic analysis and doctrinal

interpretation, examining how Buddhist scholastics borrowed from and transformed Brahmanical Mīmāṃsā hermeneutics while developing distinctive approaches to scripture. Through close reading of representative commentaries—from Prajñākaramati's Bodhicaryāvatārapañjikā, Rāmapāla's Sekanirdeśapañjikā and beyond—students gain practical facility with the interpretive frameworks that have shaped Buddhist textual traditions.

Bibliography

Isaacson, Harunaga and Francesco Sferra. *The Sekanirdeśapañjikā of Rāmapāla*. UNO, 2014.

La Vallée Poussin, Louis de. *Bodhicaryāvatārapañjikā. Prajñākaramati's Commentary to the Bodhicaryāvatāra of Çāntideva. Edited with Indices*. Asiatic Society of Bengal, 1901–1914.

Pecchia, Cristina. *Dharmakīrti on the Cessation of Suffering: A Critical Edition with Translation and Comments of Manorathanandin's Vṛtti and Vibhūticandra's Glosses on Pramāṇavārttika II.190-216*. Brill, 2015.

Tubb, Gary A., and Emery R. Boose. *Scholastic Sanskrit. A Handbook for Students*. AIBS – CBS – THUS, 2007.

BTKD-NY-BUD-6 Buddhist Philology 6.

Building upon the above, in this course we examine what may be seen as "philology" in Buddhist exegesis. How did commentators deal with the facts of variant readings, incorrect textual transmission, and what kind of terminology they devised and employed? Turning to Tibetan exegesis, we explore how Tibetan authorities dealt with issues of translation, local transmissions, and scholasticism in a changed environment.

Bibliography

Ishihama, Yumiko and Yoichi Fukuda. *A New Critical Edition of the Mahāvyutpatti*. The Toyo Bunko, 1989.

Ishikawa, Mie. *A Critical Edition of the Sgra sbyor bam po gnyis pa. An Old and Basic Commentary on the Mahāvyutpatti*. Tokyo: The Toyo Bunko, 1990.

Kapstein, Matthew. "Other People's Philology: Uses of Sanskrit in Tibet and China, 14th -19th Centuries." *L'espace du sens. Approches de la philologie indienne / The Space of Meaning. Approaches to Indian Philology*. Collège de France, 2018.

Norman, K.R. *A Philological Approach to Buddhism*. London: SOAS, 1997.

Simonsson, Nils. *Indo-tibetische Studien*. Almqvist & Wiksells, 1957.

Verhagen, Pieter C. *A History of Sanskrit Grammatical Literature in Tibet. Vol. I: Transmission of the Canonical Literature*. Brill, 1994.

Verhagen, Pieter C. *A History of Sanskrit Grammatical Literature in Tibet. Vol. II: Assimilation into Indigenous Scholarship*. Brill, 2001.

Selected passages from unedited materials by Szántó. Unpublished.

BTKD-NY-BUD-6 Buddhist Philology 7.

This unit provides an in-depth review of Buddhist manuscript traditions and collections. Starting from the Gāndhārī corpus, through the manuscript hoards recovered from the Silk Roads, East Asia, and the Gilgit region, we turn to the mediaeval corpora preserved in Nepal and Tibet. We explore in detail issues of codicology, palaeography, indigenous and modern preservation, practices of digital archival and access.

Bibliography

Hartmann, Jens-Uwe. "Research on the Buddhist Manuscripts from Northern Turkestan." In *Buddhist Manuscripts, Vol. 3.* Hermes, 2006, 153-160.

Von Hinüber, Oskar. “The Gilgit Manuscripts. An Ancient Buddhist Library in Modern Research.” In
From Birch Bark to Digital Data. Austrian Academy of Sciences, 2014, 79–135.

Kapstein, Matthew (ed.). *Tibetan Manuscripts and Early Printed Books* vols. 1-2. Cornell University Press, 2024.

Salomon, Richard. *The Buddhist Literature of Ancient Gandhāra*. Wisdom, 2018.

Silk, Jonathan A., ed. *Brill's Encyclopedia of Buddhism*. Multiple volumes. Leiden: Brill, 2015-.

Steinkellner, Ernst. A Tale of Leaves: On Sanskrit Manuscripts in Tibet, their Past and their Future. Gonda Lecture, Royal Netherlands Academy of Arts and Sciences, 2004.

Steinkellner, Ernst. Sanskrit manuscripts on palm-leaves, paper and birch-bark in the TAR: What now?
https://www.academia.edu/28767209/Sanskrit_manuscripts_on_palm_leaves_paper_and_birch_bark_in_the_TAR_What_now_now_now

Selected catalogues and hand-lists of manuscript collections.

https://idp.bl.uk

https://cudl.lib.cam.ac.uk/collections/sanskrit/1

BTKD-NY-BUD-8 Buddhist Philology 8.

We have now witnessed two revolutions in information processing in a lifetime: the advent of the digital age and the rise of artificial intelligence. These two events have introduced fundamental changes to every aspect of life, and they are transforming philological work as well. In this unit we explore the opportunities, tools, and best practices that this technological transformation offers to Buddhist textual scholarship, from digital manuscript repositories and optical character recognition to computational text analysis and machine learning applications for paleography and translation. Students will gain hands-on experience with essential digital resources (CBETA, GRETIL, Tibetan Buddhist Canon resources), learn to employ text encoding standards, and critically evaluate how AI-assisted tools can aid—and potentially complicate—tasks such as collation, pattern recognition, and linguistic analysis. Ultimately, this course prepares philologists to harness computational power while maintaining the rigor, nuance, and cultural sensitivity that Buddhist textual traditions demand. Our school has direct access to the developers of Dharmamitra, the foremost custom-designed tool for Buddhist textual scholarship and this provides us with a significant opportunity to become not only passive users but to take an active part in its development.

Bibliography

https://dharmamitra.org

http://www.rkts.org

https://cbetaonline.dila.edu.tw

https://gretil.sub.uni-goettingen.de/gretil.html